

ТЕРИ

ПРАТЧЕТ

ЛЕГЕНДА ОТ
СВЕТА НА ДИСКА®

ПОСЛЕДНИЯТ ГЕРОЙ

ИЛЮСТРИРАНА ОТ

ПОЛ КИДБИ

ТЕРИ ПРАТЧЕТ ПОСЛЕДНИЯТ ГЕРОЙ ЛЕГЕНДА ОТ СВЕТА НА ДИСКА

Превод: Владимир Зарков

chitanka.info

Той се превърна в легенда приживе.

Още помни славните дни на велики приключения.

Времената, когато героя не мислеше за бариери, адвокати и цивилизация.

И хората не му мърмореха за изстребването на дракони.

Но напоследък не винаги помни къде си е оставил ченето...

И никак не му е весело.

Затова Коен Варварина е потеглил на поредния поход със своя древен меч, нов бастун и старите (наистина много старите) си приятели. Животът беше хубав. Сега той ще изкачи най-високата планина на Диска, за да се срещне с боговете си. Изобщо не е доволен, че те оставят хората да остаряват и умират.

Впрочем време е да им върне нещо.

Последният герой на света ще върне онова, което първият герой е откраднал. И то с лихвите. И това ще означава края на този свят, ако никой не го спре навреме.

Някой обаче ще се опита. И не е много ясно кой всъщност е последният герой.

*На Сандра, Джо, Сам и Джош
С най-мили спомени за Дан...
Пол Кидби, 2001
С обич в памет на
Дъртия Винсент*

Мястото, където се случи тази история, беше един свят върху гърбовете на четири слона, стъпили върху корубата на гигантска костенурка. Това му е хубавото на пространството. Достатъчно голямо е да побере практически всичко. И го побира.

Хората смятат, че е твърде странно да има костенурка, дълга петнайсетина хиляди километра, и слон, висок над три хиляди километра, което само доказва, че човешкият мозък не е добре приспособен за мислене и вероятно отначало е бил предназначен за охлаждане на кръвта. Този мозък вярва, че някакви си размери са стъписващи.

Нищо изумително няма в големината. Костенурките бездруго са фантастични, а слоновете направо ти вземат ума. И фактът, че някъде има огромна костенурка, е несравнимо по-малко учудващ от самото съществуване на костенурките.

Причината за тази история е забъркана от много дреболии. Например желанието на хората да вършат забраненото тъкмо защото е забранено. Или стремежът им да откриват нови хоризонти и да изстребват другите хора, които живеят отвъд хоризонтите. Или загадъчните свитъци. Или онази кисела краставичка. Но най-важна е увереността, че някой ден, и то скоро, всичко ще свърши.

„Е, все пак животът продължава“ — казват, когато някой умре. Но това не е вярно от гледната точка на току-що починалия. Продължава Вселената, а не неговият живот. Тъкмо покойникът е започнал да схваща как да се оправя с нещата и му отмъкват всичко изпод носа — поради болест, злополука... или кисела краставичка в един конкретен случай. Защо трябва да бъде така, е един от неразрешимите въпроси на живота и щом се сблъскат с него, хората или започват да се молят... или се ядосват, ама до полуда.

Началото на историята се случи преди десетки хилядолетия, в една нощ на необузdana буря, когато ярка точица се спусна по склона на планината в центъра на света. Тя криволичеше и ту ускоряваше движението си, ту спираше, сякаш невидимият носител на светлината се хлъзгаше и падаше от камък на камък.

В един миг очертаната от сиянието линия се превърна в облак искри, спрял от преспа в подножието на една урва. Но подалата се от снега ръка задържа димящата жарава на факела и вятърът, пришпорван от гнева на боговете, прояви особеното си чувство за хумор като раздуха пламъка... Който никога не угасна.

Краят на историята започна високо над света, но се снишаваше и кръжеше към хем древния, хем съвременен град Анкх-Морпорк, където според мълвата всичко можеше да бъде купено или продадено, а ако нямаха каквото ви е нужно, веднага биха го откраднали за вас.

Някои дори биха го мечтали вместо вас...

Съществото, което вече търсеше точно определена сграда, беше обучен Безцелен албатрос и по мерките на този свят не представляваше нищо кой знае колко странно^[1]. Въпреки това си оставаше безцелен. Прекарваше целия си живот в мързеливи пътешествия между Главината и Ръба на Диска, а каква цел може да се открие в подобни занимания?

Този албатрос беше що-годе дресиран. Мънистените му налудничави очички откриха мястото, където по абсолютно неразбираеми за него причини намираше запаси от аншоа. Пък и там някой щеше ла свали това неудобно цилиндърче от крака му. Според птицата размяната беше доста изгодна, от което следва заключението, че дори тези албатроси да не са напълно безцелни, поне са твърде глуповати.

Значи изобщо по нищо не приличат на хората.

Твърди се, че летенето било едно от най-великите съновидения на човечеството. Всъщност можем да проследим произхода му чак до предшествениците на човека, чийто най-величествен сън бил падането от клона. Впрочем сред другите велики съновидения на човечеството е и бягането от огромни зъбати ботуши. А за тях никой не твърди, че са смислени.

Три напрегнати часа по-късно лорд Ветинари, Патрицията на Анкх-Морпорк, стоеше в голямата зала на Невидимия университет и

си признаваше, че е смаян. Щом осъзнаха колко неотложен е проблемът, магьосниците погълнаха обяда си и завършиха споровете за пудинга, доказвайки способността си да работят доста чевръсто.

Доколкото Патрицията успя да схване, техният метод за търсене на решение се състоеше в творческа врява. Ако въпросът гласеше:

„Кое е най-доброто заклинание за превръщането на книга със стихове в жаба?“, единствената идея, която нямаше да им хрумне, би била надничането в книга със заглавие „Основни земноводни заклинания в литературна среда: сравнителен анализ“. Защото долавяха, че това някак си не е честно. Далеч по-приемливо им се струваше да спорят пред черната дъска, като си отнемат непрекъснато тебешира и трийт написаното от предишния, преди той да си е довършил изречението. Но незнайно как и това вършеше работа.

А сега нещо стърчеше наред залата. За изкушения от изкуствата поглед на Патриция то представляваше голяма лупа, отрупана с боклуци.

— На теория, милорд, омнископът може да ни покаже всяко място — обясни Архиканцлерът Ридкъли, също на теория предводител на Целокупното признато магьосничество^[2].

— Нима? Забележително.

— Всяко място и всеки миг — допълни Ридкъли, без да прелива от въодушевление.

— Сигурно е извънредно полезен.

— Е, отначало всеки си го мисли — промърмори Архиканцлерът и начумерено подраска пода с върха на ботуша си. — Лошото е, че проклетията може да надникне навсякъде, затуй на практика е невъзможно да я насочим към някое място. Поне към такова, което си струва да се види. А направо ще се стъписате, като научите колко много са разните места из Вселената. Миговете също.

— Например един часът и двадесет минути — отрони Патрицията.

— Ами да, има го и него.

Лорд Ветинари пристъпи внимателно напред и се взря през голямата лупа. Намръщи се.

— Виждам само онова, което е от другата страна.

— О, само защото е настроен на „тук и сега“, ваша светлост — вметна младият магьосник, който още нагласяше устройството.

— Ясно — промълви Патрицията. — Всъщност имаме ги и в двореца. Наричат се про-зор-ци.

— Е, но ако направя това — магьосникът докосна рамката на лупата, — вече е ориентирано в обратната посока.

Лорд Ветинари погледна собственото си лице.

— А тези наричаме ог-ле-да-ла — допълни с тон, подходящ за разговор с деца.

— Не бих казал, сър — усъмни се магьосникът. — Минава малко време, докато осъзнаете какво виждате. Помага, ако си вдигнете ръката...

Лорд Ветинари се вторачи сурово в него, но благоволи да помахашдържано пред лупата.

— О... Твърде любопитно. Как се казвате, младежо?

— Пондър Стибънс, сър. Новият шеф на катедрата по Нежелателно приложна магия. Вижте какво, сър, най-трудното не е да се направи омнископът, защото в края на краищата той е само усъвършенстван модел на старомодното кристално кълбо. Мъчното е да ви покаже каквото искате да видите. Все едно настройвате струна и ако...

— Извинете, по каква приложна магия е катедрата? — прекъсна го Патрицията.

— По нежелателно приложна, сър — хладнокръвно отговори Пондър, сякаш се надяваше да избегне неловкото положение, като профучи бързичко през него. — Както и да е... Сър, мисля, че вече можем да го насочим към търсения от нас район. Нуждае се от голяма мощност. Може би ще се наложи да пожертваме още едно морско свинче. Магьосниците постепенно се скупчиха около устройството. — А възможно ли е да погледнете в бъдещето? — попита лорд Ветинари.

— На теория — да, сър — отвърна Пондър. — Но това би било... ами нежелателно, нали разбирате, защото първоначалните проучвания на въпроса подсказват, че самият факт на наблюдението ще причини свиване на вълновата форма във фазовото пространство.

Дори едно мускулче не трепна по лицето на Патриция.

— Моля да ме извините, но изглежда не съм запознат с последните промени в преподавателския състав. На вас ли се налага да дават хапчета от сушени жаби?

— Не, сър. На Ковчезника. Неизбежно е да ги пие, защото е луд, сър.

— Аха... — проточи лорд Ветинари и този път на лицето му се появи недвусмислено изражение.

Личеше, че решително задържа думите, напирани на езика му.

— Милорд, господин Стибънс иска да каже — намеси се Архиканцлерът, — че има милиарди и милиарди варианти на бъдещето, които донякъде си съществуват наведнъж, ако схващате. Те всички са... възможните образи на бъдещето. Очевидно е обаче, че първият, който погледнете, наистина ще се превърне в бъдещето ви. И може да не е точно оня, дето много ще ви хареса. Явно всичко опира до Принципа на несигурността.

— И той гласи?...

— Не съм сигурен какво гласи. Господин Стибънс ги разбира тия неща.

Един орангутан се затътри покрай тях, понесъл смайващо количество книги под всяка мишница. Лорд Ветинари се загледа в маркучите, виещи се като змии от омнископа през отворената врата и по ливадата към... как беше?... Крилото по високоенергийна магия ли?

Помнеше и старото време, когато магьосниците бяха кльошави, настръхнали и лукави. Изобщо не биха позволили на някакъв си Принцип на несигурността да съществува дори за мъничко. „Как тъй няма да си сигурен — биха казали — дали не бъркаш? От несигурност се умира.“

Омнископът блесна и показа заснежено поле, а в далечината чернееха планини. Магьосникът на име Пондър Стибънс като че много се зарадва.

— Нали казахте, че можете да го намерите с това? — подхвърли Ветинари на Архиканцлера.

Пондър Стибънс се обърна към тях.

— Нямаме ли някоя вещ, която му е принадлежала? Нещо лично, което да е захвърлил? Бихме могли да го пхнем в морфичния резонатор, него да свържем с омнископа и той веднага ще го засече.

— А какво стана с магическите кръгове и капещите свещи? — недоумяваше лорд Ветинари.

— Сър, те са за случаите, когато не бързаме — обясни Пондър.

— Опасявам се, че Коен Варварина не е прочут с навика да захвърля разни вещи — отбеляза Патрицията. — След него по-скоро остават трупове. Известно ни е само, че се е запътил към Кори Селести.

— Планината, разположена в Главината на света ли? Но с каква цел, сър?

— Надявах се, че вие ще ме осведомите, господин Стибънс. Именно затова съм тук. Библиотекарят пак мина покрай тях с нов товар книги. Друга типична реакция на магьосниците при сблъсък с ново и дори уникално положение беше надничането в библиотеките, за да проверят дали не се е случвало и преди. Лорд Ветинари смяташе, че подобни навици сериозно повишават шансовете за оцеляване. Защото при опасност по цял ден си кротуваш в сграда с извънредно дебели стени.

Отново погледна листчето в ръката си. Защо ли хората са такива тъпанари! Едно изречение прикова вниманието му: „Той твърди, че последният герой е длъжен да върне онова, което първият герой е откраднал.“

Разбира се, всички знаеха какво е откраднал първият герой.

Боговете си играят с човешките съдби. Очевидно е, че тези игри не са сложни, защото на боговете им липсва търпение.

А хитруването си е неразделна част от играта. Освен това боговете играят безмилостно. Защото загубата на всички вярващи за един бог е краят. Но оцелелият вярващ носи почести и допълнителна вяра. И който победи с най-много вярващи, продължава живота си.

Естествено сред вярващите може да има и други богове. Те вярват във вярата.

Винаги имаше започнати игри в Дънманифестин, божествената обител, разположена върху Кори Селести. Погледната отвън, тя приличаше на пренаселен град^[3]. Не всички богове живеяха тук, защото мнозина от тях бяха свързани с определена страна, а по-незначителните божества — дори с определено дърво. Все пак това беше представителният им адрес. На това място окачаха своя метафизичен еквивалент на лъскавата месингова табела. Досуц като онези малки спретнати здания из най-тузарските квартали на големите градове — съдейки по табелите, всяко успява да побере поне сто и

петдесет адвокати и счетоводители. Човек започва да се пита дали не ги слагат натъпкани по рафтове.

Твърде домашният вид на този град се дължеше на факта, че както хората се влияят от боговете, така и боговете се влияят от хората.

Повечето божества имаха човешки образ и подобие. Общо взето, хората не се отличават с развито въображение. Дори Офлър, Богът-крокодил, имаше само крокодилска глава. Помолете някого да си представи бог-животно и почти всеки път ще ви пробутат идеята за някакъв тип с отвратителна маска на главата. Човечеството е постигнало далеч повече в измислянето на демони, затова толкова са се развъдили напоследък.

Над световния кръг боговете продължават игрите си. И понякога забравят какво би станало, ако някоя пешка стигне от единия край на дъската до другия.

Мина малко време, докато мълвата плъзне из града, но скоро предводителите на по-влиятелните гилдии забързаха към Университета на групички от по двама-трима.

После и посланиците научиха новината. Навсякъде в града високите семафорни кули прекъснаха нескончаемата си задача да показват пазарни цени в останалия свят, изпратиха сигнал да бъдат освободени линиите за спешен трафик с най-висок приоритет и после известиха кратката прокоба на канцеларии и замъци по целия континент.

Беше кодирана, разбира се. Ако си научил новината за края на света, не би искал всеки друг да я узнае, нали?

Лорд Ветинари огледа седящите около масата. Много неща се бяха случили през последните часове.

— Ако ми позволите да обобщя, дами и господа... — подхвана той и гълчавата наоколо замря. — Според властите в Хунхун, столицата на Ахатовата империя, император Чингиз Коен, до неотдавна познат в света като Коен Варварина, вече е доближил обителта на боговете и носи устройство със значителна разрушителна мощ. Както се оказва, той има намерението — цитирам собствените му думи — „да върне откраднатото“. Накратко, молят ни да го възпрем.

— Защо пък ние? — обади се господин Богис, предводител на Гилдията на крадците. — Не е наш император!

— Доколкото разбирам, властите в Хунхун са убедени, че можем да се справим с всичко — осведоми го Патрицията. — Всеизвестни сме с нагласата си от типа „бум-бам-фрас, ще я оправим тая работа“.

— Коя работа?

Лорд Ветинари вдигна рамене.

— Този път става дума за спасението на света.

— Ама трябва да го спасим и за всички останали, нали? — заяде се господин Богис. — Дори за чужденците?

— Е, да. Няма начин да спасите само онова, което ви допада. Особеното в спасението на света, дами и господа, е запазването и на частите, които се намират под краката ви. Затова да се заемем с въпроса. Архиканцлер, има ли с какво да ни помогне магията?

— Няма. Нищо магическо не може да припари поне на стотина километра от планината — отвърна Ридкъли.

— А защо да не може?

— Поради същата причина, която не позволява да плавате с платноход в ураган. Там магията е прекалено силна. И претоварва всичко магическо. Вълшебното килимче би се различило наскоро полет.

— Или ще се превърне в броколи — предположи Деканът. — Или в малко томче поезия.

— Нима се опитвате да ни кажете, че не можем да стигнем там навреме?

— Ами... да. Именно. Естествено. Те вече доближават подножието на планината.

— И са герои — натърти господин Бетъридж от Гилдията на историците.

— Какъв по-точно е смисълът на думите ви? — въздъхна Патрицията.

— Много ги бива да правят онова, което им се иска.

— Но доколкото знам, те са и извънредно стари хора.

— Извънредно стари герои — уточни историкът. — Значи просто са натрупали богат опит в правенето на онова, което им се иска.

Лорд Ветинари въздъхна за пореден път. Не му харесваше да живее в свят на герои. Цивилизацията, каквито ще да са недостатъците й, е едно, а героите — съвсем друго.

— А какви по-точно са героичните дела на Коев Варварина? Моля ви да ме просветите.

— Е... нали се сещате... героични...

— И те са?...

— Битки с чудовища, победи над тирани, кражби на безценни съкровища, спасяване на девизи... горе-долу това е — уклончиво изброи господин Бетъридж. — Знаете, де... Геройства.

— И кой по-конкретно определя чудовищността на чудовищата и тираничността на тираните? — попита на лорд Ветинари с глас, който изведнъж напомни за скалпел — не зловец като замах на меч, но болезнено проникващ в уязвимите местенца.

Господин Бетъридж се размърда неловко на стола си.

— Ами... героят, предполагам.

— Аха... И кражбата на тези безценни съкровища... Ще ми се да се съсредоточим върху думата „кражба“. Повечето влиятелни религии не одобряват подобни постъпки, нали? Защо ли у мен се породил подозрението, че героят определя в какво се състои геройството му? Да речем, заявява: „Аз съм герой и щом съм те убил, значи си тъкмо подходящият човек да бъде убит от герой.“ По-накратко, бихме могли да окачествим героя като тип, угаждал на всяка своя прищявка, която по законен ще го прати зад решетките или ще го провеси да съхне, без краката му да опират до земята. Ние вероятно бихме предпочели думи като убийство, обир, грабеж и изнасилване. Правилно ли съм разбрал?

— Не и за изнасилването, струва ми се — ободри се господин Бетъридж, напипал твърда почва. — Не и в случая с Коен Варварина. По-скоро е обладаване.

— Нима има разлика?

— Преди всичко в гледната точка — натърти историкът. — Не вярвам да е имало оплаквания.

— Като юрист бих казал — вметна господин Въртел от Гилдията на адвокатите, — че несъмнено първото запазено в писмената история геройство, споменато и в съобщението, е кражба на вещь от законните ѝ собственици. Свидетелства за това намираме в легендите на най-различни култури.

— Че онуй нещо можело ли е да бъде откраднато? — закачи го Ридкъли.

— Очевидно да — подчерта адвокатът. — Кражбата е основният мотив в легендата. Огънят е бил откраднат от боговете.

— В момента това не е най-важният ни проблем — прекъсна ги лорд Ветинари. — Същественото е, господа, че Коен Варваринът се катери по планината, където живеят боговете. И ние не можем да му попречим. А той възнамерява да върне огъня на боговете. И този път огънят е във формата на... само да проверя...

Пондър Стибънс вдигна нос от бележниците си, в които драскаше усилено.

— Буренце с над двадесет килограма Гръмовна глина от Ахатовата империя. Изумен съм, че тамошните магьосници са му позволили да го вземе.

— Той беше... дори предполагам, че и до момента е император — напомни Патрицият. — Както аз си представям, ако върховният повелител на един континент поиска нещо, никой благоразумен човек не би сметнал, че това е моментът да настоява за ордер, заверен от господин Дженкинс в отдела по снабдяване.

— Гръмовната глина е ужасно мощна — съгласи се и Ридкъли. — Само че е нужен специален детонатор. Трябва да се счупи стъкленица с киселина в сместа. Киселината се просмуква и... тряс-прас, дето има една приказка.

— За жалост благоразумният човек е сметнал за необходимо да снабди Коен и със стъкленицата — съобщи лорд Ветинари. — И ако въпросното „тряс-прас“ се случи на планинския връх, който е и средоточие на световното магическо поле, резултатът, ако не се заблуждавам, ще бъде изчезване на полето за... Бихте ли напомнил, господин Стибънс?

— За около две години.

— Тъй ли било? Сигурно ще можем да изкараме без магии някоя и друга годинка, а? — изрази надеждата си господин Въртел, като успя и да подсказе, че им предстои чудесен период.

— С цялото си уважение трябва да възразя — сопна се Пондър без никакво уважение, — че няма да можем. Моретата ще пресъхнат. Слънцето ще изгори и ще падне. А слоновете и костенурката вероятно ще бъдат погубени безвъзвратно.

— За какви си две години ли?

— О, не. Ще се случи още в първите минути, господине. Разберете, че магията не се състои само от цветни светлини и огнени кълба. Тя поддържа целостта на света.

Във внезапната тишина гласът на Патриция прозвуча ясно и отчетливо.

— Някой знае ли изобщо нещо за Чингиз Коев? И някой може ли да ни обясни, защо преди да потегли от столицата си, той и хората му са отвлели безобиден менестрел от нашето посолство там? Взривни вещества... да, съвсем във варварския дух... но за какво им е менестрел? Някой ще ми каже ли?

Толкова близо до Кори Селести вятърът направо хапеше. Средищната планина на света, която отдалеч приличаше на игла, се оказва дива зъбата каскада от върхове, катерещи се един върху друг. Централното възвишение се губеше в мъгла от снежни кристалчета, но преди това се точеше много километри нагоре. Слънцето искреше по снега. Неколцина престарели мъже се гушеха около огъня.

— Дано е прав за оная стълба от светлина — обади се Уили Момъка.

— Големи загубения ще излезем, ако я няма.

— Нали беше прав за грамадския морж? — напомни

Тръкъл Простака.

— Туй пък кога беше?

— Не помниш ли как минахме по леда? И той кресна: „Внимавайте! Ей сегинка ще ни връхлети грамадски морж!“

— Да, бе.

Уили погледна към каменното острие. Вече усещаше въздуха поразреден, а цветовете — по-наситени, все му се струваше, че пресегне ли се, ще пипне небето.

— Ей, някой знае ли нещо за клозет на върха?

— А, задължително си е да има — успокои го Калев Изкормвача.

— Тъхъ, май съм чувал нещо подобно. Божествената тоалетна.

— К'во?

Всички се обърнаха към някаква купчина кожи на колела. Ако човек знаеше какво вижда, гледката се превръщаше в овехтяла инвалидна количка, качена върху плъзгачи и покрита с парцаливи одеяла и животински кожи. Чифт очички се блещеха със зверска подозрителност изпод купчината.

А зад облегалката на количката беше вързано буренце.

— Май е време да му стоплим кашата.

— К'во?

— ПРОСТО ЩЕ ТИ ПРЕТОПЛИМ КАШАТА, ХАМИШ!

— Пак ли от скапания морж?

— ДА!

— К'во?

Всички те бяха старци. Привичните разговори състояха от еднообразни оплаквания за краката, коремите и гърбовете. Движеха се бавно. Но у тях имаше нещо. В очите им.

Очите им казваха, че за което място се сетите, вече са били там. Каквото и да ви хрумне, вече са го правили, най-често повече от веднъж. Ама никога, никъде, за нищо на света не купували местни сувенири. И наистина знаят що е то страх. Онова, което сполетява другите хора.

— Ех, и Дъртия Винсент да беше тук... — обади се Калев, ръчкайки безцелно огъня.

— Свърши се с него и толкоз — сопна се Тръкъл Простака. — А уж се разбрахме да няма повече такива глупашки приказки.

— Да, ама какъв край само... богове, дано не ми се случи! Да си отидеш тъй... никой не го заслужава...

— Е, вярно си е — съгласи се Тръкъл.

— Свестен тип беше. Понесе всичко, дето светът стовари по него.

— Добре, де!

— А накрая да се задави с...

— Всички знаем! Я да си затваряш плювалника!

— Вечерята е готова — съобщи Калев и измъкна от жаравата димящо мазно парче. — Някой иска ли вкусничка моржова пържолка? Ти искаш ли, бе, господин Хубавелко?

Обърнаха глави към една фигура с несъмнено човешки вид, подпряна на близката скала. Не се виждаше много от нея заради омотаните въжета, но личаха ярките пъстри дрехи. А тук не им беше мястото. На тази земя подхождаха кожените одежди.

Уили Момъка отиде при пъстрата фигура.

— Ще ти извадим парцала от устата, ако обещаеш да не кряскаш. Опулените очи зашариха трескаво, после главата със запушената уста кимна.

— Тъй бива. Тогаз си яж вкусничката моржова... ъ-ъ, буца лой — подкани Уили Момъка и извади парцала.

— Как смееете да ме завлечете чак до... — подхвана менестрелът.

— Виж сега — натърти Уили Момъка, — на никого от нас не му е кеф да те праска зад ухото, като те прихване, ясно? Дръж се прилично.

— Прилично ли?! След като ме отвлякохте...

Уили Момъка натика парцала обратно в устата му.

— Ама че си кльоцаво нищожество — промърмори на гневните очи. — Дори си нямаш лира. Що за бард си ти, като си нямаш лира? Носиш само тая малка дървена издутина. Що за глупост...

— Нарича се лютня — подвижна Калев, чиято уста бе натъпкана с моржова мръвка.

— К'во?

— НАРИЧА СЕ ЛЮТНЯ, ХАМИШ!

— Вярно, много лют си бях навремето!

— Не, бе, тя е, за да пееш засукани песнички на дамите — обясни Калев. — За... цветенца и таквиз ми ти работи. Романтика.

Ордата познаваше тази дума, макар че обозначените от нея занимания все си оставаха извън техния изпъстрен със случки живот.

— Направо да се смаеш какви неща правят тия песнички с дамите — добави Калев.

— Е, аз като бях млад — подхвана Тръкъл, — който искаше да улови погледа на някое момиче, трябваше да отреже оная работа на най-злия си враг и да я поднесе на момичето.

— К'во?

— КАЗАХ, ЧЕ ТРЯБВАШЕ ДА ОТРЕЖЕШ ОНАЯ РАБОТА НА НАЙ-ЗЛИЯ СИ ВРАГ И ДА Я ПОДНЕСЕШ НА МОМИЧЕТО!

— Тъй си е, романтиката е самата прелест — веднага се съгласи Хамиш.

— И какво измисляше, ако си нямаш най-зъл враг? — усъмни се Уили Момъка.

— А бе, ти опитай да отрежеш оная работа на някого и ето ти го най-злия враг — отвърна Тръкъл.

— Напоследък май взеха да поднасят цветя — замислено сподели Калев. Тръкъл изгледа шаващия непокорен свирач на лютня.

— Хич не знам какво се въртеше в главата на шефа, като помъкна и тоя с нас. Та като стана дума за него — той къде е?

Въпреки полученото образование лорд Ветинари имаше ум на инженер. Искаш ли да отвориш нещо, намираш подходящата точка и прилагаш минимално необходимото количество енергия, за да постигнеш целта си. Случва се точката да е между две ребра и тогава силата се прилага чрез кинжал, а ако е между две воюващи страни — чрез армия, но важното е да откриеш слабото място, което като ключ ще ти отвори всичко останало. — Значи в момента си професор по жестока и стъписваща география, но без заплата? — отправи въпрос към фигурата, доведена и настанена пред него.

Магьосникът, известен под името Ринсуинд, кимна полека, опасявайки се, че признанието може да му навлече неприятности.

— Ъ-ъ... да?

— И си бил в земите около Главината?

— Ъ-ъ... да?

— Можеш ли да опишеш местността?

— Ъ-ъ...

— Как изглеждаха онези земи? — помогна му Патрицият.

— Ъ-ъ... неясни заради скоростта, сър. Тогава ме преследваха едни хора.

— Нима? И каква беше причината за това?

Ринсуинд се вторачи потресен в него.

— О, сър, аз никога не спирам да науча защо са ме подгонили. И никога не се озъртам. Би било голяма глупост.

Лорд Ветинари стисна носа си с два пръста.

— Моля те, просто ми кажи какво знаеш за Коен — промълви с досада.

— За него ли, сър? Най-обикновен герой, който не умира. Всъщност не е особено схватлив, но не му личи, защото е неимоверно коварен и лукав.

— Негов приятел ли си?

— Ами срещали сме се два-три пъти и не ме уби. Като гледам, това се брой за „да“.

— А какво би казал за старците, които са около него?

— О, не са старци... да, де, старци са... но... такова, де... те са неговата Сребърна орда, сър.

— Те ли са Сребърната орда? Други няма ли?

— Така е, сър.

— Но аз останах с впечатлението, че Сребърната орда е завладяла цялата Ахатова империя!

— Вярно е, сър. Те бяха. — Ринсуинд поклати глава. — Сър, знам колко не е за вярване. Но не сте ги виждал как се бият. Те са опитни. И най-важното е... за Коен, де... че той е заразен.

— Да не искаш да кажеш, че разнася епидемии?

— По-скоро душевно заболяване, сър. Или магия. Смахнат е като невестулка, обаче... като се позавъртят наблизко, хората вече виждат света с неговите очи. На едро и простичко. И искат да участват.

Лорд Ветинари се загледа в ноктите си.

— Но аз съм осведомен, че онези мъже са се укротили, че вече са невъобразимо богати и могъщи. Нали точно към това се стремят героите? Да смажат тронове в света под сандалите си, както се е изразил поетът?

— Да, сър.

— Тогава какво са намислили? Последно хвърляне на зарове? Но защо?

— Не разбирам, сър. Тоест... имали са всичко.

— Очевидно — съгласи се Патрицият. — Но това всичко не им е стигало, така ли?

В преддверието на Правоъгълния кабинет споровете не стихваха. На всеки няколко минути през една странична врата се вмъкваше чиновник и добавяше поредната купчина документи върху бюрото.

Лорд Ветинари се взираше в хартиите. Питаше се защо ли не почака, докато камарата съвети и искания от чужбина не достигне на височина Кори Селести, и просто не се покатери по нея.

Бум-бам-фрас, ще я оправим тази работа. Затова лорд Ветинари се зае да я оправи. Отключи тайна врата в дървената облицовка на стената и след миг вече се промъкваше безшумно по скритите коридори на двореца.

В тъмниците на двореца имаше немалко престъпници, тикнати в килиите, „докато негова светлост не прояви милосърдие“, а понеже лорд Ветинари не беше склонен към лиготи, чакаше ги дълъг затвор. Сега обаче бе тръгнал към най-странния си пленник, който живееше на тавана.

Леонард да Куирм никога не бе престъпвал закона. Отнасяше се към ближния с блага любознателност. Беше не само творец, но и най-

умният човек в този свят, стига да се придържате към по-тесния смисъл на думата „ум“. Но лорд Ветинари бе стигнал до убеждението, че светът още не е готов да понесе човек, който изобретява немислими оръжия, за да си запълни времето с нещо интересно. Леонард и по сърце, и по душа, а и във всичко, което вършеше, си оставаше художник.

В момента рисуваше портрет на дама, като поглеждаше към няколко скици, окачени около статива.

— О, милорд — обърна се, — какъв е проблемът?

— Нима има проблем? — подхвърли предпазливо Патрицият.

— Би трябвало да има, милорд, щом ме навестявате.

— Чудесен извод — похвали го лорд Ветинари. — Бих искал да пренеса няколко души до центъра на света колкото се може по-бързо.

— А, да — кимна Леонард, — земите оттук дотам не са много гостоприемни. Как мислите, добре ли изобразих усмивката? Все не успявам да налучкам тези усмивки.

— Казах, че...

— Желаете ли да пристигнат живи?

— Какво? О... да. Разбира се. И то бързо.

В настъпилото мълчание Леонард продължи да рисува. Лорд Ветинари знаеше, че не бива да го прекъсва.

— Желаете ли да се завърнат? — уточни след малко художникът.

— Знаете ли, може би е за предпочитане зъбите да се виждат... Поне от зъби разбирам.

— Да, завръщането им би било приятно допълнение.

— Много важно ли е пътуването?

— Ако не завърши успешно, ще настъпи краят на света.

— Аха. Твърде важно е. — Леонард остави четката на статива и се отдръпна, за да огледа критично картината.

— Ще имам нужда от няколко платнохода и голям шлеп — спомена след миг-два. — Ще ви дам и списък с материали.

— Значи морско пътешествие?

— В началото, милорд.

— Сигурен ли сте, че не искате още малко време за размисъл? — застрахова се Патрицият.

— О, да, колкото да избистря подробностите. Но смятам, че основната идея вече ми е ясна.

Ветинари обходи с поглед тавана на ателието и цялата армада от хартиени форми и устройства с прилепови криле, както и останалите въздушни чудатости, полюшващи се от течението.

— Нали няма да използваме някаква летателна машина? — настрои се подозрително.

— Ъ-хъм... А защо питате?

— Защото, Леонард, те трябва да се доберат до много високо място, а вашите летателни машини имат неизбежната склонност да се устремяват надолу.

— Така е, милорд. Но съм убеден, че ако това надолу е достатъчно, то се превръща в нагоре.

— Ясно. Философия, а?

— Практическа философия, милорд.

— И все пак съм изумен, Леонард, че изглежда решението ви хрумна веднага щом ви обясних проблема...

Леонард Куирмски почисти четката си от боите.

— Отдавна твърдя, милорд, че правилно поставеният проблем съдържа и решението. Но правдивостта налага да призная, че вече съм обмислял подобни начинания. Както знаете, извършвам опити с различни устройства... Разбира се, в пълно съгласие с възгледите ви по въпроса по-късно ги разгласявам, защото по света наистина се намират зли хора, които биха могли да ги употребят за извратените си цели. О, сетих се... Ще имам нужда и от няколко десетки блатни дракони. Не, по-скоро... нека бъдат повече от сто.

— А, имате намерение да построите кораб, теглен в небето от дракони? — На лорд Ветинари малко му олекна на душата. — Спомням си една стара приказка за кораб, теглен от лебеди, който отлетял чак до...

— Опасявам се, че от лебедите не бихме имали полза. Но догадката ви е вярна, милорд. Общо взето. Браво на вас. Предлагам драконите да са двеста. За всеки случай.

— Поне това няма да ни затрудни. Започнаха да се превръщат в досадна напаст.

— Ще имам нужда и от помощта на... нека са шейсетина чираци и калфи от Гилдията на хитроумните занаятчии. Вероятно е по-добре да са стотина. Ще се наложи да работят денонощно.

— Чираци ли? Но аз мога да ви осигуря най-изкусните майстори... Леонард го прекъсна с жест.

— Само не майстори, милорд. За какво са ми хора, научили докъде се простират пределите на възможното?

Ордата завари Коен седнал върху древна погребална могила встрани от бивака. Имаше много от тях наблизо. Всички от Ордата ги бяха виждали и преди, докато кръстосваха света надлъж и нашир. Все се случваше на някое място от преспите да стърчи овехтял камък с издялани надписи на език, който не познаваха. Всички надгробния бяха прастари. Никому от Ордата не бе хрумвало да порови в могила, за да провери що за съкровища има под земята. Отчасти защото си имаха точна думичка за всеки човек, хванал лопата в ръце — „роб“. Но преди всичко, защото въпреки избраното житейско призвание, имаха много строг нравствен Кодекс. Дори околните да не се придържаха към него. Този Кодекс им подсказваше дума и за всекиго, посмял да рови погребална могила — „Умри!“.

В Ордата имаше само ветерани от хиляди наглед обречени атаки, въпреки това пристъпиха полека към Коен, седнал с кръстосани крака в снега. Бе забил меча си дълбоко в прясната. Отнесеното му изражение ги притесняваше.

— Стари друже, няма ли да дойдеш за вечеря? — покани го Калев.

— Ядем морж — допълни Уили Момъка. — И днеска. Коен изсумтя.

— Не съм свършил — промълви неясно.

— Какво не си свършил, стари друже?

— Помена.

— Кого поменуваш?

— Героя, дето ша го погребали тука, не виждаш ли?

— И кой е бил той?

— Де да жнам.

— И от кой народ е бил?

— Каж ми да ти кажа.

— А дали е свършил велики подвизи?

— Нямам ши предштава.

— Тогава защо...

— Вше някой трябва да помене горкото копеле!

— Ама ти нищичко не знаеш за него!

— Туй хич не ми пречи да го поменувам!

Другите от Ордата се спогледаха. Предстоеше им трудничко приключение. Добре, че щеше да е последното.

— Не е зле да дойдеш и да си поприказваш с барда, дето го мъкнем — предложи Калеп. — Вече ми лази по нервите. Май не схваща за какво е тука.

— Той прошто ще напише героична шага пошле — смънка Коен.

Нещо като че му хрумна, започна да ровичка из дрехите си и свърши скоро, като се знае колко оскъдно беше облечен.

— Ъхъ, тъй си е, ама не е от бардовете, дето стават за писане на героични саги — възрази Калеп през това време. — Още като го докопахме, рекох ти, че не е за тая работа. Като гледам, той е от ония, които ще ти съчинят закачлива песничка, та да я изпееш на момиче. Пада си по цветенцата и пролетта, шефе.

— А, ето ги — сепна се Коен. От кесийката на колана си извади две ченета, стъкмени от диамантени тролски зъби. Пъхна ги в устата си и изтрака за проба. — Тъй е по-добре. Та какво казваше?

— Шефе, той не е бард, какъвто ни трябва. Коен вдигна рамене.

— Значи ще трябва да се научи бързо. Какъвто ще да е, ама по го бива от ония бардове в Империята. Те не могат да си представят стихотворение, по-дълго от седемнайсет срички. Тоя поне е от Анкх-Морпорк. Непременно е слушал що е то сага.

— Казах ли ти първо да се отбием в Китовия залив? — натякна

Тръкъл. — Ледена пустош, мразовити нощи... Земя тъкмо като за саги.

— Ъхъ, ако обичаш глупави дрънканици — отсъди Коен и извади меч си от прясната. — Щом е тъй, ще взема да ида при хлапето и ще го убедя да не мисли повече за цветенца.

Изглежда, че телата се въртят около Диска — обясняваше Леонард. — Поне за слънцето и луната няма съмнение. А и ако си спомняте... случая с „Мария Песто“? — Кораба, за който разправяха, че минал под Диска ли? — обади се Архиканцлерът Ридкъли.

— Именно. Знае се, че при една жестока буря е бил издухай през Ръба до залива Манте, а няколко дни по-късно рибари са го видели да се издига отново над Ръба при Тин-Лин, където се разбил в един риф.

Само един човек на борда още бил жив и последните му думи прозвучали... твърде странно.

— Помня — подкрепи го Ридкъли. — Той промълвил: „Господи, фрашкано е със слонове!“

— Според мен с достатъчна тяга и допълнително странично ускорение един апарат, запратен от края на света, би се завъртял отдолу поради силното привличане и би се издигнал от другата страна, и то вероятно на значителна височина, така че би могъл да се зарее към която и да е точка на повърхността.

Магьосниците се вторачиха в черната дъска. После като един се извърнаха към Пондър Стибънс, който пишеше увлечено в бележника си.

— Пондър, това пък какво е?

Той си прегледа драскулките. И зяпна Леонард. Накрая се обърна към Ридкъли.

— Ъ-ъ... да. Възможно е. Ъ-ъ... ако паднете с подходяща скорост от края... светът ви придърпва обратно... и продължавате да падате, само че около света.

— Опитваш се да кажеш, че когато ние паднем от света — бързам да изтъкна, че в това „ние“ не включвам и себе си, — накрая можем да се озовем в небето ли? — уточни Деканът.

— Ами... да. В края на краищата слънцето прави същото всеки ден...

Деканът се прехласна.

— Изумително! Значи... можем да стоварим армия насред вражеските земи! Никакви крепости няма да ги опазят! И можем да сипем огнен дъжд върху... — той долови погледа в очите на Леонард — ...само върху лошите хора — завърши неубедително.

— Това няма да се случи! — сурово заяви Леонард. — Никога!

— А ще успее ли.... нещото, което сте измислил, да кацне върху Кори Селести? — намеси се лорд Ветинари.

— О, там несъмнено има подходящи заснежени площадки — увери го Леонард. — Ако пък няма, убеден съм, че ще измисля подходящ начин за кацане. За щастие, както вие вече напомнихте, нещата във въздуха имат склонност да падат.

Ридкъли се канеше да вметне някоя и друга уместна думичка, но се спря навреме. Знаеше каква слава му се носи на Леонард. Този

човек беше способен да изобрети седем новости преди закуска, включително два неподозирани начина за препичане на филийки. Тъкмо той бе изобретил ролковия лагер — толкова очевидно устройство, че не бе хрумнало никому преди него. В това беше същината на гения му — изобретяваше неща, за които всеки би могъл да се сети. Подобни умове се срещат смайващо рядко.

Същият този човек се отличаваеше с такова разсеяно хитроумие, че рисувахе картини, които не само те следяха с поглед из стаята, но и те следваха до дома, за да разтребят там.

Някои хора са самоуверени, защото са тъпи. На Леонард обаче му личеше, че е самоуверен, защото досега не е имал повод да се усъмни в себе си. Би направил решителната крачка от покрива на висока сграда с щастливото безгрижие на човека, който ще реши проблема с приближаващата земя, когато му дойде времето.

И вероятно би се справил навреме.

— Какво искате от нас? — попита Ридкъли.

— Ами това... нещо не би могло да действа с магия. На нея не бива да се разчита близо до Главината, както научих. Но дали е възможно да направите вятър?

— Избрахте най-подходящите хора — заяви Патрицият и на магьосниците им се стори, че нарочно проточи паузата, преди да вметне: — Притежават изключителни умения да манипулират климатичните явления.

— Един свиреп ураган би подпомогнал излитането... — продължи Леонард.

— Струва ми се, че без страх от нечие възражение мога да обещаая от името на нашите магьосници — не мирясваше лорд Ветинари — правене на вятър в неограничени количества. Прав ли съм, Архиканцлер?

— Принуден съм да се съглася, милорд.

— И ако можем да разчитаме на силен постоянен бриз, уверен съм, че...

— Момент, момент — прекъсна го Деканът, който сериозно подозираше, че заяждането за вятъра е било отправено към него. — Какво знаем за този човек? Той прави... устройства и рисува картини, нали? Е, всичко това е много мило, не споря, но художниците си ги знаем що за хора са. Въртоглавци от първия до последния.

А какво ще кажете за Скапания Тъпанар Джонсън? Да не сте забравили някои от нещата, които той направи?^[4] Сигурно господин да Куирм рисува чудесни картини, но поне аз бих искал да получа малко повече доказателства за невероятната му гениалност, преди да поверим участта на света на неговото... устройство. Покажете ми нещо, направено от него, което не е по силите на другите, колкото и време да им дадеш.

— Никога не съм се смятал за гений.

Леонард сведе поглед притеснено, а ръката му драскаше по оставения пред него лист.

— Е, ако аз бях гений, щях да знам... — започна Деканът, но млъкна изведнъж. Съвсем разсеяно, почти без да съзнава какво върши, Леонард бе нарисувал съвършен кръг.

Лорд Ветинари прецени, че е време да започне учредяването на комисии. В

Университета се появиха още посланици на други държави, нахълтваха и останалите предводители на гилдии. Всеки напираше да се включи във вземането на решения, без да смята за задължителна употребата на ума си.

Ветинари предположи, че седем комисии ще стигнат. А когато само след десетина минути като по чудо се образува и първата подкомисия, той отведе неколцина избраници в малка стая, обяви създаването на комисия „Разни“ и заключи вратата.

— Научих, че за летящия кораб е необходим екипаж — осведоми той събраните в стаята. — Ще може да носи трима. Леонард ще бъде единият, защото, откровено казано, ще продължи да работи по кораба и след излитането. А другите двама?

— Би трябвало да участва и професионален убиец — предложи лорд Дауни от Гилдията на убийците.

— Не — отказа Патрицията. — Ако Коен и приятелите му бяха толкова лесни за убиване, отдавна да са мъртви.

— Женски подход? — подсказа госпожа Палм от Гилдията на шивачките. — Знам, че въпросните господа са възрастни, но някои от нашите членки са...

— Има един проблем, госпожо Палм. Очевидно Ордата цени женската компания, но изобщо не се вслушва в женски приказки. Слушам ви, капитан Керът.

Капитан Керът Айрънфаундърсън от Градската стража се изправи и застана мирно, излъчвайки готовност и леко ухание на сапун.

— Аз съм доброволец, сър.

— Дали въпросът е от компетенцията на Стражата? — заяде се адвокатът господин Въртел. — Господин Коен просто връща откраднатото на първоначалния му собственик.

— Това прозрение още не ме бе осенило — невъзмутимо отвърна Патрицият. — И все пак служителите от Градската стража нямаше да са такива, каквито ги познавам, ако не измислят повод за задържането на когото и да било. Командир Ваймс?

— Съзаклатие с цел нарушаване на обществения ред ще свърши работа — отбеляза най-старшият в Стражата и запали пура.

— А капитан Керът е младеж, способен да убеждава — добави лорд Ветинари.

— С помощта на големия си меч — промърмори господин Въртел.

— Убеждението може да действа по различни начини — изтъкна Патрицият. — Както и да е, съгласен съм с Архиканцлер Ридкъли, че изпращането на капитан Керът е великолепно идея.

— Какво? — сепна се Ридкъли. — Че аз казах ли нещо?

— Не смятате ли, че изпращането на капитан Керът е великолепно идея?

— Какво? А-а... Да. Добро момче. Усърдно. И си има меч.

— Тогава се присъединявам към предложението ви — обобщи лорд Ветинари, който знаеше как да ръководи комисия. — Трябва да побързаме, дами и господа. Налага се флотът да отплава още утре. Имаме нужда и от трети участник в екипажа...

На вратата се почука. Патрицият махна на един университетски портиер да отвори.

Познатият под името Ринсуинд магьосник се затътри в стаята с преbledняло лице и спря пред масата.

— Не искам да съм доброволец за това пътешествие.

— Моля, не те разбрах? — промълви Ветинари.

— Не искам да бъда доброволец, сър.

— Никой не те е карал.

Ринсуинд омърлушено размаха пръст.

— Но ще ме накарат, сър, ще ме накарат. Все някой ще си рече: „Ей, оня Ринсуинд си пада по приключенията, познава Ордата и май е симпатичен на Коен, знае всичко мислимо и немислимо за жестоката и стъписваща география, направо е роден за такава задача.“ — Той въздъхна.

— Тогава ще избягам и вероятно ще се пъхна в някакъв сандък, който поначало е бил предназначен за товарене в летящия кораб.

— Много е вероятно, сър. Или пък ще има цяла поредица от съвпадения и случайности, но накрая ще стане същото. Повярвайте ми, сър. Знам си как върви моят живот. Затова реших да си спестя неприятностите, да дойда тук и да ви кажа, че не искам да бъда доброволец.

— Мисля, че нещо куца в логиката ти — осведоми го Патрицият.

— Едва ли, сър. Много е просто. Аз съм доброволец. Само че не искам да бъда. Но кога ли това е имало някакво значение?

— Разумно приказва, да знаете — обади се Ридкъли. — Завръщал се е след какви ли не...

— Видяхте ли? — отегчено се усмихна Ринсуинд на лорд Ветинари. — Отдавна си го живея този мой живот. Знам как се нарежда.

Около Главината винаги имаше обирджии. Намираха си плячка из закътаните долини и недостъпните храмове, пък и сред вещите на по-неподготвените любители на приключения. Прекалено много хора, когато съставят списъка с опасностите при търсене на изгубено съкровище или на древна мъдрост, пропускат да поставят на първо място „човека, който стигна там малко преди теб“. Една от тези шайки се навърташе из любимия си район и забеляза първо чудесно екипиран боен кон, вързан за спаружено от студа дърво. После зърнаха и огъня, запален в плитка долчинка за защита от вятъра. На жаравата вреше котле. Накрая откриха и жената. Беше привлекателна или поне преди трийсетина години бе притежавала доста обикновена хубост. Сега приличаше на учителка, каквато ти се е искало да имаш в първи клас — онази, която проявява съчувствие при дребни произшествия, например обувка, пълна с пикня.

Седеше наметната с одеяло, за да се топли. И плетеше. В снега до нея стърчеше най-грамадният меч, който обирджиите бяха виждали.

Умните бандити незабавно щяха да задълбаят мислено в явните несъответствия. Тези обаче бяха от другия вид, заради който е измислено понятието „естествен подбор“. Жената вдигна глава, кимна им и продължи да плете.

— Я да видим какво си имаме тук? — започна главатарят. — Ти да не си...

— Задръж за малко, моля те — прекъсна го възрастната жена и стана. — Протегни ръце напред, младежо. Бързичко ще навия ново кълбо. Надявах се някой да намине насам, за да ми помогне.

Показа му чиле вълнена прежда.

Обирджията го пое неуверено, долови и как бандитите му се ухилиха. Все пак разтвори ръце с подходяща според него гримаса — „тя изобщо не си представя какво ще й направим“.

— Така е добре — похвали го старата жена.

И го ритна злобно в слабините с невероятно ловко, макар и не особено подобаващо на дама движение. Посегна надолу още докато той се свличаше, докопа котлето, лисна го точно в лицето на най-близкия му съучастник и си взе плетивото, преди и той да е паднал.

Двамата все още живи и здрави обирджии нямаха време да помръднат, но после единият се опомни и скочи към меча. Олюля се назад под тежестта му, острието обаче му се стори насърчително дълго.

— Аха! — изпъшка и вдигна оръжието. — Бабичко, как си го носила туй чудо, по дяволите?

— Мечът не е мой — отрече тя. — Беше на ей онзи мъж.

Бандитът рискува да погледне настрана. Чифт ходила с бронирани сандали се подаваха иззад близката скала. Ходилата бяха огромни.

„Да, де, но имам оръжие. Вярно, ама и той е имал...“

Жената въздъхна и измъкна две игли от плетивото. Светлината пробяга по тънката стомана, а одеялото падна от раменете ѝ на снега.

— Е, господа?

Коен извади парцала от устата на менестрела, който се блещеше с ужас.

— Синко, как се казваш?

— Вие ме отвлякохте! Вървах си по улицата, а вие...

— Колко? — спря го Коен.

— Какво?

— Колко ще струва да ми съчиниш сага?

— Ти смърдиш!

— Да, заради моржа е — хладнокръвно призна Коен. — Може да се мери с чесъна по воня. Все тая... Искам сага. А ти искаш голяма кесия с рубини, доста подобни на ей тия, дето си ги нося. Изсипа съдържанието на една кожена торбичка върху дланта си. Скъпоценните камъни бяха толкова едри, че снегът засия в червено. Музикантът се вторачи в тях. — Ти имаш... ей, Тръкъл, как беше думата?

— Изкуство — напомни Тръкъл.

— Ти имаш изкуство, пък ние имаме рубини. Ние ти даваме рубини, ти ни даваш изкуство. И край на проблемите, нали? — Проблемите ли?... Рубините сякаш хипнотизираха менестрела.

— Ами преди всичко край на проблема, дето ще ти се стовари, ако чуя от теб, че не можеш да съчиняваш саги — все още дружелюбно обясни Коен.

— Но... вижте какво, съжалявам, обаче... сагите са примитивна форма на поезия, не е ли така?

Несекващият вятър около Главината имаше няколко секунди на свое разположение, които запълни с унило, но и заплашително фучене. — Дълго ще се влачиш самичък до цивилизацията — подхвърли Тръкъл накрая.

— Без ходила — уточни Уили Момъка.

— Моля ви!

— А, не, момчета, няма да правим такива неща с хлапето — възрази Коен. — То е умничко, очаква го светло бъдеще... — Подръпна от ръчно свитата цигара и допълни: — ...Освен ако не се размине с него. Не, не, виждам аз, че се замисли. Героична сага, момко. Ще бъде най-знаменитата, дето се е чувала по света.

— И за какво да бъде?

— За нас.

— За вас ли? Но вие сте стар...

Менестрелът се задави. Дори досегашният живот, в който най-сериозната опасност беше запратена към него кост по време на банкет, не му попречи да разпознае надвисналата гибел. Тези мъже пред очите

му не се бяха размекнали с годините... освен на едно-две места. По-скоро се бяха втвърдили.

— Изобщо не знам как да подхвана съчиняването на сага — промълви той отмалял.

— Ще ти помогнем — обеща Тръкъл.

— Ние знаем цял куп — насърчи го Уили Момъка.

— Щото ни има в повечето — отбеляза Кoen.

А мислите на менестрела препускаха: „Тези хора са... рубини... луди. Те непременно... рубини... ще ме убият. Рубини. Довлякоха ме чак в... рубини... рубини... Искат да ми дадат голяма кесия с рубини...“

— Предполагам, че бих могъл да обогатя репертоара си — смънка той. Изразенията им го подтикнаха да подбери внимателно изразите. — Добре, ще го направя. — Въпреки блясъка на скъпоценностите у него още мъждукаше искрица честност. — Но не съм най-великият менестрел на света, да знаете.

— Ще бъдеш, когато напишеш тая сага — увери го Кoen и се зае да развърже възлите на въжетата.

— Е... Дано да ви хареса... Кoen пак се ухили.

— А, не на нас трябва да хареса. Няма да я чуем.

— Какво? Но нали току-що поискахте да ви съчина сага...

— Тхъ, вярно. Ама сагата ще описва как сме умрели.

На другия ден от Анкх-Морпорк отплава цяла малка флотилия. Всичко ставаше бързо. Не че приближаващият край на света изостряше чак толкова вниманието, защото беше твърде обща и неясна опасност, която хората трудно си представяха. Но Патрицият се държеше особено рязко с всички наоколо, а това вече беше лична и непосредствена заплаха, никой не се затрудняваше да си представи какво може да го сполети. Над шлепа бе опънато гигантско платнище, а отдолу се очертаваше някакъв силует. Тежкият шлеп се клатушкаше между платноходите. Лорд Ветинари стъпи на борда му само веднъж и мрачно огледа внушителните купчини материали, заели палубата.

— Това ни струва значителни суми — осведоми той Леонард, който вече бе разпънал триножник наред шлепа. — Надявам се, че ще има с какво да оправдаем разходите.

— Да речем, със запазване живота на човечеството — подсказа Леонард, довърши сложния чертеж и го връчи на притичал чирак.

— Е, да, поне това е очевидно за всички.

— Ще съберем много нови знания — ободри го Леонард — и не се съмнявам, че ще бъдат от огромна полза за потомците. Например оцелелият при полета на „Мария Песто“ споделил, че предметите се реели във въздуха, сякаш олекнали като перца. Затова изобретих тази вещ.

Пресегна се и взе нещото, което в очите на Патриция приличаше на съвсем обикновен кухненски съд.

— Тиган за пържене, който залепва навсякъде — гордо обясни Леонард. — Идеята ми хрумна, когато се вглеждах в един трън, който...

— И от това ли ще има полза? — прекъсна го лорд Ветинари.

— О, несъмнено. Необходимо е да се храним, а не бива горещата мазнина да хвърчи насам-натам. Изобретих и писалка, която пише и обърната надолу.

— Аха. А не е ли по-просто да обърнете хартията?

Шейните напредваха по снега една след друга.

— Ама че проклет студ — обади се Калев.

— Усещаш си годинките, а? — подкачи го Уили Момъка.

— Открай време казвам, че на колкото години се чувстваш, на толкова си.

— К'во?

— ХАМИШ, ТОЙ КАЗВА, ЧЕ НА КОЛКОТО ГОДИНИ СЕ ЧУВСТВАШ, НА ТОЛКОВА СИ!

— К'ви години, бе?

— Не ми се вярва да съм остарял — сподели Уили Момъка. — Поне не е наистина. Само повечко се оглеждам къде е най-близкият клозет.

— Най-гадното е — вметна Тръкъл, — когато разни младежи ти пеят весели песнички.

— И що са толкоз весели? — попита Калев.

— Щото не са като нас, тъй си мисля.

Фини и остри снежни кристалчета, издухани от планинските върхове, съскаха пред тях. Отдавайки дължимото на професията си, Ордата носеше предимно миниатюрни набедрени превръзки, парчета мъхеста кожа и плетени ризници. Отдавайки дължимото на напредналата си възраст — без изобщо да обсъждат въпроса помежду

си, — вече ги бяха допълнили с дълги вълнени крачоли и ръкави, както и със странни еластични приспособления. Справяха се с Времето както с всичко останало в живота си — опитваха се да го нападнат и убият.

В челото на колоната Коен даваше наставления на менестрела.

— Първата ти работа е да опишеш какви чувства изпитваш заради сагата. Как от пеенето ти кипва кръвта и не можеш да се сдържаш... как си длъжен да им обясниш колко величава е сагата... Схвана ли?

— Да, да... Така ми се струва... а после разказвам кои сте вие... — мърмореше певецът и трескаво си записваше.

— А, не, после описваш какво е било времето.

— Нещо като „Беше слънчев ден“ ли?

— Не, не, не. Ще говориш с езика на сагата. Значи непременно ще преобръщаш изреченията.

— А, като „Слънчев беше денят“ ли?

— Правилно! Браво на теб! Знаех си, че си умник.

— Тоест „Умник съм аз“, така ли? — увлече се менестрелът.

Последва миг на спиращо сърцето двоумене, но Коен се ухили и го тупна по гърба. Все едно го цапардоса с лопата.

— Ей на туй му викам аз стил! Какво имаше още?... А, да... в сагите никой не говори. Винаги изричат нещата.

— Изричат ли?

— Ами например „И ето що изрече Вулф Мореходеца“, чатна ли? И... и... и... хората винаги са някакви. Като мен — аз съм Коен Варварина. Ама може и Коен Дръзкия или Коен Многоубиеца, таквиз ми ти работи.

— Ъ-ъ... а защо правите това? — пристраши се менестрелът. — Трябва да го вмъкна в сагата. Значи ще върнете огъня на боговете, така ли?

— Ъхъ. С лихвите.

— Но... защо?

— Щото видяхме как умряха мнозина стари приятели — намеси се Калев.

— Тъй си е — подкрепи го Уили Момъка. — А ние тъй и не зърнахме едри женища на грамадански коне да се спускат и да ги отнасят в Залата на героите.

— Когато умря Дъртия Винсент, пък той беше един от нас — продължи Уили Момъка, — къде се дяна Леденият мост, за да отиде на Пира на боговете, а? Довършиха го, ама първо го оставиха да се размекне от пухени постели и сдъвкана от някой друг храна. Почти всички ни докопаха.

— Ха! Млечни шейкове! — злобно се изплю Тръкъл.

— К'во? — събуди се Хамиш.

— ХАМИШ, ТОЯ ПИТА ЩО ИСКАМЕ ДА ВЪРНЕМ ОГЪНЯ НА БОГОВЕТЕ!

— Ъ? Все някой трябва да го върне! — изкиска се Хамиш.

— Щото светът е възголям, пък ние още не сме го обиколили целия — подхвана Уили Момъка.

— Щото ония мръсници са безсмъртни — продължи Калерб.

— Щото гърбът ме тормози в студените нощи — вмъкна и Тръкъл. Менестрелът се обърна към Коен, който бе вперил поглед в земята.

— Щото... — промълви Коен — ...ни оставиха да остареем.

В този миг им се нахвърлиха от засада. Снежните преспи сякаш изригнаха. Огромни фигури се втурнаха към Ордата. И мечовете се озоваха в изпосталелите, осеяни със старчески петна ръце с бързина, родена от опита. Вдигнаха се боздугани...

— Я задръжте всички! — кресна Коен заповеднически.

Сражаващите се замряха. Остриета потрепваха на косъм от гърла и кореми. Коен отметна глава и се взря в напуканите ръбести черти на огромн трол, който бе замахнал с боздуган да го размаже.

— Не те ли познавам отнякъде?

[1] В сравнение с, да речем, Републиканските пчели, които предпочитат да заседават, вместо да се роят, и имат навика да се застояват в кошера, където гласуват за по-големи дажби мед. ↑

[2] Тоест на всички магьосници, които признаваха Архиканцлер Ридкъли и биха се оставили той да ги предвожда. ↑

[3] Не са много религиите, които определят точно размерите на Небесата, но на планетата Земя в Откровението на Йоан (21 :16) те са описани като куб със страна 12 000 стадии. Тоест нищо и никакви 150 000 000 000 кубически километра. Дори да допуснем, че ангелите и останалият обслужващ персонал заемат поне две трети от този обем,

остават към трийсетина хиляди кубически метра за всеки попаднал там човек. И то ако предположим, че вътре пускат всяко същество, което бихме могли да наречем „човек“, при условие че общият брой на хората надхвърли хилядократно живелите досега. Такова щедро разпределение на жизненото пространство подсказва, че там приемат и някои извънземни раси или — о, щастие! — не гонят домашните любимци. ↑

[4] Много неща, направени от архитекта и дизайнера на свободна практика Бергхолд Стътли Джонсън, по известен като Скапания Тъпанар Джонсън, бяха останали в анализите на Анкх-Морпорк, често в графата „Причина за смъртта“. Имаше единодушие по въпроса, че той е гений, стига да поразтеглиш смисъла на думата. Поне е ясно, че никой друг в света не би успял да създаде взривоопасна смес от обикновен пясък и вода. Джонсън твърдеше, че добрият дизайнер е способен на всичко. Точно така си беше в неговия случай. ↑

Магьосниците се трудеха на смени. Част от морето пред флотилията оставаше спокойно като изкуствено езеро в парк. А отзад духаше равномерно силен вятър. Магьосниците наистина си ги биваше да боравят с климата, защото номерът не е толкова в силата, колкото в познаването на лепидоптерията. Както подхвърли Архиканцлерът Ридкъли, достатъчно е да знаеш къде са проклетите прословути пеперуди на хаоса.

Следователно само някаква случайност от рода „едно на милион“ можеше да пхне подгизналия дънер под дъното на шлепа. Сътресението не беше нищо особено, но Пондър Стибънс, който внимателно буташе омнископа на колелца по палубата, се озова по гръб, заобиколен от искрящи парчета. Ридкъли доближи забързано, гласът му преливаше от загриженост.

— Лошо ли е повреден? Господин Стибънс, туй ни струваше стотина хиляди долара! О, виж го само! Десетина парчета!

— Не се ударих зле, Архиканцлер...

— Прахосахме стотици часове усилия! А сега се оказва, че няма да следим какво става по време на полета. Слушаш ли ме изобщо, господин Стибънс?

Пондър не го слушаше. Той държеше две от парчетата и ги зяпаше.

— Архиканцлер, струва ми се, че се натъкнахме... ха-ха... на изумително откритие.

— Я повтори...

— Сър, някой друг чупил ли е омнископ досега?

— Не, младежо. Защото другите хора пазят скъпото оборудване!

— Ъ-ъ... сър, бихте ли погледнал в това парче? — предложи Пондър. — Според мен е много важно да погледнете, сър.

А сред по-ниските склонове на Кори Селести бе настъпил часът за спомени. Нападатели и нападнати седяха около огъня.

— Хари, я кажи как тъй заряза занаята на Злия повелител на мрака? — подкани Коен.

— А бе, знаеш какви времена настанаха — промърмори Злия Страшен Хари. Ордата зажима заедно. Добре знаеха какви времена настанаха.

— Напоследък щом някой нападне Мрачната кула на ужаса, първата му работа е да запуши тунела за бягство.

— Ама че копелета! — възмути се Коен. — Редно е да оставиш Повелителя на мрака да избяга. Туй е всеизвестно.

— Няма спор — потвърди Калев. — Трябва да си оставиш малко работа и за утре.

— Винаги съм играл честно — заяви Злия Хари. — Нали всеки път оставях таен заден изход от моята Планина на страха, наемах истински тъпанари за пазачи на килиите...

— Туй съм аз — гордо изтътна огромният трол.

— ...вярно, тъй беше, отгоре на всичко не забравях подчинените ми злодеи да носят шлемове, покриващи цялото лице. Хитроумният герой можеше да се маскира като тях. А доста скъпичко ми излизаха, да ви кажа.

— Двамата със Злия Хари се знаем отдавна — сподели Коен и си сви цигара. — Още откакто започна само с две момчета и своята Барачка на обречените.

— Имах си и жребец — Жестокия — напомни Хари.

— Да, де, ама беше магаре — уточни Коен.

— Само че хапеше наистина жестоко. Преди да се опомниш, вече ти липсваше някой пръст.

— Не се ли сражавах с теб, когато беше Обреченият Бог-паяк? — осведоми се Калев.

— Вероятно. Всички ми се изредиха тогава. Славни дни бяха — похвали се Хари. — Ролята на гигантски паяк си я бива, не е като да си октопод. — Въздъхна. — После, разбира се, всичко се промени.

Пак закимаха. Наистина се промени.

— Взех да чувам, че съм бил гадно петно върху лицето на света — оплака се Хари. — Ама нямаше нито думичка, че създавам работни места в райони с традиционно висока безработица. Естествено накрая се намъкнаха и големите клечки, не можеш да се конкурираш с крайградски увеселителен парк на злото. Някой да знае нещо за Нинг Безчувствения?

— Знам — вдигна рамене Уили Момъка. — Убих го.

— Не може да бъде! Нали все повтаряше: „Пак ще се натреса на главите ви!“

— Трудничко ще му бъде — отбеляза Уили Момъка, извади лула и се зае да я натъпче с тютюн, — щото собствената му глава е закована на дърво.

— Ами Памдар, Кралицата-вещица? — удовлетворяваше любопитството си Злият Хари. — Ей, тя беше...

— Пенсионира се — прекъсна го Кoen.

— Никога не би го сторила!

— Омъжи се — не отстъпи Кoen. — За Хамиш Бесния.

— К'во?

— ХАМИШ, КАЗАХ МУ, ЧЕ ТИ СЕ ОЖЕНИ ЗА ПАМДАР!

— Хе-хе-хе, и туй направих! И к'во?

— Само че доста време мина оттогаз — обясни Уили Момъка. — Не мисля, че се погаждаха добре.

— Но тя беше същинска дяволица!

— Всички остаряваме, Хари. Тя вече си има магазинче — „Сладкишите на Пам“. Вари мармалад.

— Какво?! А преди се пъчеше на трон върху камара черепи!

— Не съм казвал, че мармаладът ѝ е вкусен.

— Ами ти, Кoen? — сети се Злия Хари. — Чух, че си станал император.

— Добре звучи, нали? — печално подхвърли Кoen. — Но от мен да знаеш, че е голяма скука. Всеки ти се усуква, държи се почитателно, няма с кого да се биеш, а от меките легла те боли гърбът. Не можеш да си преброиш парите, обаче няма и за какво да ги харчиш освен за играчки. Тая цивилизация направо ти изсмуква живота. — И затри Дъртия Винсент — възмути се Уили Момъка. — Той се задави с кисела красавица.

Замалко се чуваха само съскането на снежинките в огъня и недоловимият шум от усилено мислене.

— Струва ми се, че искахте да кажете „кисела краставичка“ — обади се накрая певецът. — Тъй, де, краставичка — съгласи се Уили Момъка. — Оплитам се в по-дългите думички.

— Ама разликата е много важна, като опреш до салатите — укори го Кoen и пак се обърна към Злия Хари. — Не бива един герой да умира тъй — омекнал, дебел, плюскащ до насита. Героят трябва да загине в битка.

— Е, да, ама вие, момчета, тъй и не схванахте как се умира — напомни Злия Хари.

— Щото все не попадахме на сериозни врагове — обясни Кoen. — Но тоя път ще навестим боговете. — Плесна с длан по буренцето,

на което седеше, и останалите от Ордата сгушиха глави в раменете си.
— Тука сме им приготвили нещо, дето си е тяхно.

Той се озърна и видя няколко едва забележимо кимнали глави.

— Хари, ти що не дойдеш с нас? Можеш да доведеш и злите си подчинени. Злия Хари се изпъчи надменно.

— Ей, аз съм Повелител на мрака! Какво ще си кажат хората, ако се помъкна с шайка герои?

— Никой нищо няма да каже — сръза го Кoen. — Да ти река ли що е тъй? Щото сме последните, ясно? Само ние и вие. И на никого не му пука. Вече няма герои, Хари. Няма и злодеи.

— О, злодеи ще има винаги! — увери го Злия Хари.

— Прав си, гнусни, злобни, подли мръсници ще има, ама те вече си служат със закони. И за нищо на света няма да се нарекат Злия Хари. — Хора, дето не щат и да чуят за Кодекса — заяви Уили Момъка. Всички кимнаха. Може и да не спазваш законите, но към Кодекса си длъжен да се придържаш.

— Хора с папки в ръцете — добави Калeб. Групата пак кимна. В Ордата немаше запалени любители на четенето. Хартията беше враг, както и хората, които я размахват. Хартията се промъква зад гърба ти и завладява света.

— Хари, открай време си ни симпатичен — сподели Кoen. — Ти играеше по правилата. Е, какво ще кажеш... идваш ли с нас?

Злия Хари като че се засрами.

— Ами иска ми се, но... нали съм Злия Хари? В нищичко не можете да ми се доверите. При първия сгоден случай ще ви предам от първия до последния, ще ви пробода в гърба или ще измисля нещо друго... Просто ще съм принуден, разбирате ли? Ако зависеше от мен, немаше да е така, ама... трябва да си пазя лошата слава, нали? Аз съм Злия Хари. Не ме молете да тръгна с вас.

— Добре речено — похвали го Кoen. — Много ми допадат хората, на които не мога да се доверя. Белята ти докарват ония, в които не си сигурен. Ела с нас, Хари. Щото си един от нас. И твоите момци нека дойдат. Новички са, виждам...

Веждите на Кoen се поизвиха въпросително.

— Е, да, но нали знаеш какво става с истински тъпите бандяги?
— оправда се Хари. — Тоя е Слуз...

— ...норк, норк — изрече Слуз.

— Охо, един от Тъпите човекогущери! — възкликна Коен. — Радвам се, че поне един е оцелял досега. Да, бе, двама са. А тоя е?...

— ...норк, норк.

— И тоя е Служ — обясни Злия Хари и потупа човекогущера предпазливо, за да не се убоде на шиповете. — Свестният човекогущер не може да помни повече от едно име. А тук виждате... — кимна към същество, смътно наподобяващо джудже, което го изгледа с няма молба — ...Подмишницата.

— Подмишницата — с благодарност повтори съществото.

— ...норк, норк — вметна и единият Служ, да не би думите да се отнасят за него.

— Браво на тебе, Хари — зарадва се Коен. — Вече е адски трудно да си намериш тъпо джудже.

— Не беше лесно — гордо потвърди Хари и продължи: — Тоя е Касапина.

— Хубаво име, много хубаво — одобри Коен и вдигна глава, за да огледа грамадния дебелак. — Надзирателят на тъмницата, нали?

— Доста търсих, докато го избира — заразказва Злият Хари, а Касапинът се хилеше щастливо на празното пространство. — Вярва на всичко, което някой му рече, не разпознава никого и под най-жалката маскировка, би пуснал да мине дори предрешена перачка с брада като метла, винаги е готов да заспи на столче до решетките...

— ...и носи ключовете на удобна голяма халка, която лесно се откача от колана! — довърши Коен. — Направо класика. Личи, че си майстор. Виждам, че си имаш и трол.

— Казва се Туй съм аз.

— ...норк, норк.

— Туй съм аз — представи се тролът.

— Задължително е да си имам трол, ясно ви е — заяви Злия Хари. — Малко е по-умничък, отколкото ги предпочитам, ама поне не се ориентира в посоките и не си помни името.

— Тук пък какво си имаме? — възхити се Коен. — Истинско древно зомби! Откъде го изрови? Харесвам типове, дето не ги е страх да им окапят месата.

— Гак — изграчи зомбито.

— Нямах език, а? — забеляза Коен. — Не се притеснявай, момко, имаш нужда само от смразяващ кръвчицата вопъл. И от

няколко телчета, като гледам. Всичко е въпрос на стил.

— Туй съм аз.

— ...норк, норк.

— Гак.

— Туй съм аз.

— Подмишницата.

— Сигурно много се гордееш с тях. Не знам дали някога съм виждал по-тъпа сбирщина бандяги — радваше им се Коен. — Хари, ти си като освежаваща пръдня в стая, натъпкана с рози. Доведи ги всичките. Не искам и да чувам, че няма да дойдете.

— Колко е хубаво да те ценят — смънка Злия Хари, свел поглед и изчервен.

— И какво ли друго те чака? — настоя Коен. — В тия времена кой друг може да прояви уважение към един свестен Повелител на мрака? Много сложен стана светът. Вече не принадлежи на такива като нас... само ни задавя до смърт с краставички.

— Коен, а ти какво си намислил? — попита Злия Хари.

— Ами реших, че е време да си отидем, както почнахме. Последно хвърляне на заровете. — Коен отново потупа буренцето. — Време е да върнем нещо.

— ...норк, норк.

— Ти да млъкваш.

Нощем лъчи светлина проникваха навън през дупки и процеци в платнището. Лорд Ветинари се чудеше дали Леонард изобщо спи. Не изключваше възможността да е стъкмил някакъв механизъм, който ла го върши вместо него.

В момента обаче си имаше по-неотложни грижи. Превозваха драконите в отделен кораб. Твърде опасно беше да ги допуснат наблизо. Корабите все пак са направени от дърво, а дори в най-добро настроение драконите бълваха мънички огнени кълба. А ако вълненията им дойдеха в повечко, просто избухваха.

— С тях всичко ще бъде наред, нали? — попита Патрицията, като внимаваше да не доближи клетките. — Ако някой от тях пострада, ще си имам сериозни разпавии със „Слънчевият приют“ в Анкх-Морпорк. Подобна перспектива никак не ме блазни, уверявам ви.

— Сър, според господин да Куирм няма никаква причина да не се завърнат живи и здрави у дома.

— А вие, господин Стибънс, бихте ли поверил живота си на устройство, тласкано напред от дракони?

Пондър преглътна на сухо.

— Сър, не съм човек, склонен към героични прояви.

— И какво ви липсва за целта, ако мога да знам?

— Може би ми пречи прекалено развитото въображение.

Лорд Ветинари си помисли, че обяснението е логично. За разлика от останалите хора, които имаха във въображението си мисли и картини, Леонард си представяше форми и пространства. Дори сънищата му наяве бяха придружени със схемичка за изрязване на частите и указания за сглобяване.

Патрицият осъзна, че все по-силно се надява другият му план да успее. Ако на нищо друго не можеш да разчиташ, търси упование в молитвата...

— Добре, момчета, укротете се. Хайде по-кратко.

Хюнон Ридкъли, Висшият жрец на Слепия Йо, плъзна поглед по гъмжилото от жреци и жрици, изпълнило докрай огромния храм на Малките богове.

Хюнон имаше много общи черти със своя брат Муструм. И той беше убеден, че работата му е преди всичко организаторска. Мнозина ги биваше в самата вяра и той ги оставяше да се занимават с призванието си. Но молитвите не стигат, за да са изпрани одеждите навреме, а сградата да е ремонтирана. Напоследък боговете се множаха... и май наброяваха повече от две хиляди. Разбира се, повечето си оставаха мъничета. Но не беше излишно да ги държи под око. Защото боговете до голяма степен са въпрос на мода. Да вземем Ом като пример. В един миг беше кръвожадно малко божество в обезумяла от жегата страна, в следващия вече се нареди сред божествените тузари. И го постигна, като не отговаряше на молитвите, но по толкова динамичен начин, че винаги оставяше надеждата един ден да отговори и тогава... олеле-мале! Хюнон от десетилетия побеждаваше в разгорещените теологични диспути, като не се свенеше да размахва свирепо кадилницата. И този изобретателен похват му се стори потресаващ.

Естествено имаше и абсолютни новаци като Анигър, Богинята на смазаните животинки. Кой би предвидил появата ѝ с прокарването на по-гладки пътища и направата на по-скоростни возила? Но боговете

нарастват с призоваването им при нужда, а предостатъчно умове възклицаваха безмълвно: „О, господи, сега пък каква твар блъснах?“

— Братя! — провикна се Хюнон. — И сестри, разбира се.

Гълчавата стихна. Няколко люспици пресъхнала напукана боя паднаха от тавана.

— Благодаря. Сега ви моля да ме чуете. Ние с колегите... — посочи застаналите зад гърба му висши духовници — ...обмисляхме тази идея доста дълго, уверявам ви, и у нас не останаха съмнения, че тя е напълно обоснована от теологична гледна точка. Да продължим нататък, моля\

Все още долавяше раздразнение у събраното жречество. Родените да водят не обичат да бъдат водени.

— Ако не опитаме това — постара се да ги склони, — безбожните магьосници биха могли да осъществят успешно своя план. И що за сбирщина глупци ще изглеждаме тогава?

— И така да е, спазването на формалностите си остава важно! — ядно възрази елин свещеник. — Не можем да се молим всички заедно! Знаем, че на боговете никак не им допада екуменизмът! Пък и с какви слова ще се молим, а?

— Струва ми се, че една кратка и безобидна...

Хюнон Ридкъли сам се накара да млъкне. Пред него стояха свещенослужители, на които религията забраняваше да ядат броколи, или пък жреци, които изискваха от неомъжените девойки да закриват ушите си, за да не възпламеняват мъжката страст, и пастори, които се молеха на маслена бисквитка със стафиди. Нямаше нито една безобидна молитва за такова сборище.

— Вижте какво, светът май доближава края си — напомни той унило.

— Е, и? Някои от нас отдавна очакват това да се случи! Тъй човешкият род ще бъде наказан за своята порочност!

— И защото яде броколи!

— И заради късите прически на момичетата!

— Само бисквитите ще се спасят!

Ридкъли отчаяно размаха владишкия си жезъл.

— Нали вече ви казах, че няма да е заради божия гняв! Ще бъде дело на човешки ръце!

— Но може би насочвани от божията десница!

— Ръцете са на Кoen Варварина — натърти Ридкъли.

— Защо и той да не е...

Говорещият беше сръган в ребрата от лакътя на съседа си.

— Не се увличай...

Храмът затътна от оживени спорове. Почти нямаше светилице, което да не е било обрано или осквернено през този дълъг, изпълнен с приключения живот. Свещенослужителите скоро стигнаха до единодушния извод, че едва ли десницата на някой бог ще благоволи да насочи Кoen Варварина. Хюнон изви очи към купола с прекрасната, но отчайващо овехтяла панорама от богове и герои. Пак се убеди, че божествата си живеят далеч по-безгрижно от хората.

— В такъв случай — надменно започна един от доскоро възразяващите — според мен бихме могли — в тези особени обстоятелства — да се съберем около масата по изключение.

— Аха, ето едно добро... — подхвана Ридкъли.

— Разбира се, налага се да обмислим много сериозно въпроса с каква форма да бъде тази маса.

Хюнон позяпа и без изражението му да се промени, наведе глава към един от дяконите си и промърмори:

— Моля те, прати някого при жена ми да му даде каквото ми е необходимо за пренощуване тук. Ще се позабавим, както виждам...

Разстоянието до централния връх на Кори Селести наглед изобщо не намаляваше след всеки изминал ден.

— Сигурни ли сте, че всичко е наред в главата на Кoen? — заяде се Злия Хари, който помагаше на Уили Момъка да маневрира с количката на Хамиш по леда.

— Ей, Хари, ти май се мъчиш да всяваш раздори в дружинката?

— Уил, предупредих ви честно. Аз съм си Повелител на мрака. И трябва да си упражнявам занаята. А предводителят ни непрекъснато забравя къде си е сложил изкуственото чене.

— К'во? — обади се Хамиш Бесния.

— Само намеквам, че ако гръмнем боговете, може да си имаме неприятности — продължи Злия Хари. — Малко е... непочтително.

— Хари, навремето не си ли осквернил някой и друг храм?

— Аз също имах храмове, Уил. По едно време бях и Злият демон. Имах си Храм на ужаса.

— Тъхъ, сам си го издържаше — ухили се Уили Момъка.

— Вярно, трий ми сега сол в раната — нацупи се Хари. — Само щото никога не съм бил сред големите играчи...

— Хайде, стига, знаеш, че не се отнасяме тъй към теб. Уважавахме те. Ти спазваше Кодекса. И поддържаше вярата. Е, Коен обаче реши, че боговете направо си го просят. А аз се тревожа само за мъчнотиите, дето ни предстоят.

Злия Хари се взря в заснежената клисура пред тях.

— Имало някаква вълшебна пътека нагоре към върха — обясни Уили Момъка. — Само че трябва първо да минем през бъркотия от пещери.

— Непристъпните пещери на страха — промълви Хари. Уили го изгледа одобрително.

— Значи и ти си чувал за тях? Някакво прастаро предание гласи, че ги пазят пълчища от страховити чудовища и дяволски коварни капани, никой не успявал да мине оттам. А, да... Имало и опасни пропасти. После ще плуваме в подводни кухни, пазени от великански човекоядни риби. И оттам никой не можел да мине. След туй ни чакат някакви побъркани монаси, накрая имало врата, която се отваря само с отговора на древна гатанка... Всичко си е както обикновено.

— Голямо бърхане ще падне — отбеляза Злия Хари.

— Вече знаем отговора на гатанката — успокои го Уили Момъка. — „Зъби“.

— И как отгатнахте?

— Нямаше нужда. Винаги отговорът е „зъби“ в тия досадни стари гатанки. — Уили Момъка изпъшка, когато избутаха количката през по-висока пряспа. — Най-трудното ще е да минем навсякъде с тая проклетия на колела, без Хамиш да се събуди и да забърка някоя каша.

Седнал в кабинета си нейде из своя мрачен дом в околностите на Времето, Смърт се взираше в дървената кутия. — МОЖЕ БИ ТРЯБВА ДА ОПИТАМ ОЩЕ ВЕДНЪЖ.

Пресегна се, взе едно котенце, погали го по главата, предпазливо го постави в кутията и затвори капака.

— ЗНАЧИ КОТКАТА УМИРА, КОГАТО И СВЪРШИ ВЪЗДУХЪТ?

— И тъй би могло да стане, господарю — отвърна Албърт, личният му сипа. — Но май същината е в друго. Ако съм разбрал

правилно, не знаете дали котката е жива или мъртва, докато не я погледнете.

— АЛБЪРТ, ЩЕ НАСТЪПИ ГОЛЯМ ХАОС, АКО ДОРИ АЗ НЕ ЗНАМ ДАЛИ НЯКОЯ ТВАР Е ЖИВА ИЛИ МЪРТВА, БЕЗ ДА Я ПОГЛЕЖДАМ.

— Ъ-ъ... ами според тая теория, господарю, самото поглеждане определяло дали е жива или не.

Смърт като че се засегна.

— НИМА НАМЕКВАШ, ЧЕ СТИГА ДА ПОГЛЕДНА КОТКАТА, ЗА ДА Я УБИЯ?

— Изобщо не е тъй, господарю.

— ВПРОЧЕМ НЕ МИ Е ПРИСЪЩО ДА ПРАВЯ СТРАШНИ ГРИМАСИ.

— Честно казано, господарю, не ми се вярва и самите магьосници да схващат тия измишльотини с... неопределеността ли беше, несигурността ли... По мое време не се занимавахме с глупости. Който не беше сигурен, умираше.

Смърт кимна. Вече му беше трудничко да върви в крак със съвременността. Ето, ла вземем паралелните измерения. С паразитните беше друго, разбираше ги. Защото живееше в едно от тях. Те представляваха не съвсем пълноценни вселени, които можеха да съществуват само вкопчени в друга вселена-гостоприемник като рибата-лоцман в акула. паралелните измерения означаваха, че каквото и да направиш, в някоя друга вселена не си постъпил така.

А това поставяше изтънчени главоблъсканици пред същество, за което по природа всичко беше определено и ясно. Все едно да играе покер срещу безкраен брой противници.

Отвори кутията и извади котенцето. То го зяпна с нормалното безумно смайване, типично за всички котенца.

— НЕ ПОНАСЯМ ЖЕСТОКОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ КОТКИТЕ — заяви Смърт и полека остави животинчето на пода.

— Според мен цялата работа с котките в кутии си е една от ония метафори — сподели Албърт.

— АХА. ЗНАЧИ ЛЪЖА. Смърт щракна с пръсти.

Кабинетът му не заемаше място в общоприетия смисъл. Стените и таванът бяха по-скоро украса, а не пространствено ограничение. Този път те се стопиха и ги замени гигантски пясъчен часовник.

Размерите му не се поддаваха лесно на изчисляване, но личеше, че трябва да бъдат измервани в километри.

Вътре сред падащите песъчинки се виеха мълнии. А на стъклото беше гравирана великанска костенурка.

— СТРУВА МИ СЕ, ЧЕ ЩЕ ТРЯБВА ДА РАЗЧИСТИМ, ЗА ДА ОСВОБОДИМ МЯСТО ЗА ТОЗИ — отбеляза Смърт.

Злия Хари коленичи пред олтара, набързо стъкмен предимно от черепи, които се въргаляха в изобилие из тези жестоки земи. В момента се молеше. През дългия си живот като Повелител на мрака, макар и дребен, бе завързал по някоя връзчица с другите измерения на битието. И познатите му бяха... един вид богове. Носеха имена като Олк-Калат, Смукача на души, но пък, откровено казано, разликата между боговете и демоните поначало си е мътна. — О, Могъщи — започна Хари. Добро начало, религиозно съответствие на „До този, за когото се отнася“. — Длъжен съм да те предупредя, че една шайка герои се катери по планината, за да те унищожи с върнатия огън. Дано ги поразиш с яростни мълнии, а после обърни благосклонен поглед към своя покорен слуга, а именно Злия Страшен Хари. Послание към мен можеш да изпратиш до госпожа Гибънс, „Изглед към долмена“ 12, Гащ-и-Чорап, Лламедос. Освен това, ако имаш такава възможност, бих се радвал на местенце, където има истинска яма с лава. Щото всеки друг злодей-повелител се е сдобил със страхотна лава, ако ще и да се е насадил върху сто стъпки скапана алувиална почва, да ме прощаваш за клацианския, ама това си е истинска дискриминация срещу дребния предприемач, без да се обиждаш.

Изчака малко, в случай че получи отговор, въздъхна и доста мъчително се изправи.

— Аз съм гаден, незаслужаващ доверие Повелител на мрака. А те какво очаквах? Казах им. Предупредих ги. Е, стига да зависеше от мен... но какъв Повелител на мрака щях да бъда, ако...

Зърна нещо розово по-нататък. Покатери се на камък с навят сняг, за да вижда по-добре.

След две минути всички от Ордата се скупчиха при него и замислено оглеждаха сцената, макар че менестрелът едновременно с това повръщаше.

— Е, туй си е рядка гледка — прецени Коен.

— Кое, мъж да е удушен с розова прежда ли? — не разбра Каледб.

— Не, аз пък се загледах в другите двама...

— Да, чудеса можеш да сториш с игли за плетене — призна Коен. Озърна се към импровизирания олтар и се ухили. — Хари, ти ли го направи? Каза, че искаш уединение замалко.

— Аз и розова прежда? — изнерви се Хари.

— Извинявай, че те заподозрях — отвърна Коен. — Е, нямаме време за зяпане. Да вървим да ги видим ония Пещери на ужаса. Къде ни е певецът? А, добре. Спри да драйфаш и вади бележника. И първият, дето се остави скрито острие да го среже на две, е тъпчо, ясно? Чуйте ме всички... Опитайте се да не будите Хамиш, разбрахме ли се?

Хладно зелено сияние изпълваше морето.

Капитан Керът седеше на носа на кораба. Ринсуинд, който бе излязъл за унила вечерна разходка по палубата, установи слисан, че стражникът шие нещо. — Емблема на мисията — обясни Керът. — Виждаш ли? Тази е за теб.

— Но за какво ми е?

— Да ти укрепи духа.

— А, тази щуротия ли... Ами ти си го имаш в изобилие, Леонард изобщо не се нуждае от него, а аз никога не съм го имал.

— Знам, че така проявяваш чувството си за хумор, но според мен е жизненоважно да има нещо, което да сплотява екипажа — сподели Керът, продължавайки да шие невъзмутимо.

— Има. Нарича се стремеж за оцеляване.

Ринсуинд разгледа емблемата по-внимателно. Досега не бе имал такова нещо. Да, де, излъга, но... Веднъж получи емблемка „Здрасти, аз вече съм на пет години“, а по-лош подарък не може да се измисли за шестия ти рожден ден. Най-отвратителният ден в живота му.

— Имаме нужда и от насърчителен девиз — сети се Керът. — Магьосниците са вещи по този въпрос, нали?

— Защо да не е „Morituri nolumus mori“, звучи съвсем на място — мрачно предложи Ринсуинд. Устните на Керът шаваха, докато разнищваше израза.

— „Ние, обречените на смърт...“ Останалото не го знам.

— Насърчава, та няма накъде повече — увери го Ринсуинд. — Блика направо от сърцето.

— Чудесно. Благодарен съм ти. Веднага ще се заема — обеща Керът. Ринсуинд въздъхна.

— Ти се вълнуваш, а? И то искрено.

— Истинско предизвикателство е да се отпратиш натам, където още никой не е отивал. — Греша! Отправляме се натам, откъдето никой още не се е върнал. — Ринсуинд се подвоуми. — Е, освен мен. Но аз не пропаднах надалеч и... някак се стоварих обратно върху Диска.

— Разказах ми за това. И какво видя?

— Целият дотогавашен живот мина в миг пред очите ми.

— Вероятно този път ще видим нещо по-интересно.

Ринсуинд се вторачи сърдито в Керът, който отново се съсредоточи в шиенето. Всичко в човека пред него беше спретнато и делово. Изглежда се миеше старателно. Освен това според Ринсуинд беше неизлечим идиот само с бръмбари между ушите си. Но неизлечимите идиоти не пускат такива лафове.

— Ще взема иконограф и много бои за духчето — добави Керът.

— Нали знаеш, че магьосниците искат да правим какви ли не наблюдения. Такава възможност се падала веднъж в живота.

— Няма да се сприятелим с теб, както виждам — призна си Ринсуинд.

— Известно ли ти е какво всъщност иска Сребърната орда?

— Пиене, съкровища и жени. Мисля обаче, че от известно време може да не държат толкова на третото.

— Но нима не са имали всичко това и досега?

Ринсуинд кимна. Ето какво ги озадачаваше. Ордата бе имала всичко. Поне онова, което може да се купи с пари, а понеже в Уравновесяващия континент пари не липсваха, значи са разполагали наистина с всичко.

Хрумна му, че когато вече си имал всичко, значи не ти предстои нищо.

Мразовитата зелена светлина в долината се отразяваше от надвисналия лед на централния връх. Преливаше се като вода. А през нея с мърморене и заяждания напредваше Сребърната орда.

Зад тях, почти превит на две от ужас и непоносима уплаха, с бяло лице като човек, видял неописуеми страхотии, се влачеше менестрелът. Дрехите му бяха разръфани. Единият крачол на стегнатия

му клин беше откъснат. От него се стичаше вода, макар че парцалите му тук-там бяха опърлени. В треперещата му ръка подрънкваха останките от прехапаната наполовина лютня. Личеше, че е опознал живота преди всичко в предполагаемо последния му миг.

— Като за монаси не бяха чак побъркани — изказа се Калев. — По-скоро бяха жалка картинка. Виждал съм монаси, дето имат пияна по устите.

— А на някои от чудовищата бездруго им беше време за вечен покой, истината ви говоря — обади се Тръкъл. — Честно да ви река, срамувах се да ги изтребвам. Ами че те бяха по-стари и от нас.

— Рибите си ги биваше — заинати се Коен. — Истински грамадански гадина. Хич не беше зле, защото тъкмо доядохме моржа — напомни Злия Хари. Хари, твоите бандяги се представиха страхотно — похвали го Коен. — Туй тяхното дори не беше тъпотия. За пръв път виждам толкоз глави, строшени от собствения меч.

— Добри момчета бяха — отрони Хари. — Кретени до самия край. Коен се ухили на Уили Момъка, който смучеше порязания си пръст.

— Зъби, а? Отговорът винаги бил „зъби“, тъй ли?

— Добре, де, добре, понякога е „език“. Уили Момъка се озърна към менестрела.

— Записа ли оня момент, дето посякох великанската тарантула? Певецът бавно вдигна глава. Скъса се още една струна на лютнята.

— Ммууа... — изблея той.

И другите от Ордата побързаха да се скупчат около него. Защо да оставят един от тях да се намъкне в най-хубавите стихове?

— Нали няма да забравиш как рибата ме глътна и й разпорих корема отвътре?

— Ммууа...

— А успя ли да видиш как се разправих с оная великанска шесторъка статуя?

— Ммууа...

— Какви ги дрънкаш, бе? Аз очистих статуята!

— Ммууа...

— Тъй ли било? Съсякох я през кръста, приятелче. От такъв удар никой не оцелява!

— И що не й отсече главата, а?

— Ами не можах. Някой вече я беше клъцнал.

— Ей, гледайте, бе, той не си записва! Що не си записва? Коен, кажи му и ти, че трябва да си записва!

— Я го оставете на мира за малко — заповяда Коен. — Май оная риба не му понесе.

— Че какво толкоз? — изненада се Тръкъл. -Издърпах го, преди да го сдъвче. После в коридора сигурно бързичко е изсъхнал. Нали се сещате, дето неочаквано изригваха пламъци.

— Като гледам, нашият певец не очакваше неочакваните пламъци — предположи Коен.

Тръкъл изразително вдигна рамене.

— Който не очаква неочакваните пламъци, да си седи вкъщи.

— Пък и май щяхме да загазим с ония демони от преизподнята, дето пазеха портата, ако Хамиш Бесния не се беше събудил — продължи Коен.

Хамиш се размърда в количката си под купчината възголеми рибни филета, увити нескопосано в оранжеви монашески раса.

— К'во?

— РЕКОХ, ЧЕ СЕ РАЗСЪРДИ, ЩОТО ТИ ПРЕКЪСНАХА ДРЯМКАТА! — кресна Коен.

— Да, бе, тъй си беше!

Уили Момъка си разтърка единия крак.

— Няма да увъртам, едно от ония чудовища за малко не ме докопа. Май е време да зарежа занаята.

Коен веднага се вторачи в него.

— И да умреш като Дъртия Винсент ли?

— Е, не...

— Какво щеше да стане с него, ако ни нямаше нас да го погребем както подобава, а? Пламъци до небето — туй подходда за умрелия герой. А всички наоколо се вайкаха, че сме похабили хубав кораб. Я стига си ръсил таквиз приказки и тръгвай с мене!

— Мм... мм... мм... — налучкуваше верния тон менестрелът и накрая думите изскочиха от устата му: — Луди! Побъркани! Смахнати! Всички до последния сте превъртели!

Калѐб го потупа благо по рамото, когато всички потеглиха след предводителя си.

— Момче, ние предпочитаме думичката „освирепели“.

Някои неща трябва да бъдат проверени с изпитания... — Наблюдавал съм блатните дракони нощем — разговорчиво сподели Леонард, докато Пондър Стибънс нагласяше механизма за задържане на място. — За мен е очевидно, че пламъкът е удобно за тях средство. В известен смисъл драконът е жива ракета. Отдавна си мисля, че е странно в нашия свят да се появи подобно същество. Подозирам, че са се преместили от другаде.

— Честичко избухват — отбеляза Пондър и се отдръпна.

Драконът го наблюдаваше недоверчиво от стоманената си клетка.

— Лошо хранене — уверено отсъди Леонард. — Вероятно не намират онова, с което са свикнали. Но аз съм сигурен, че измислената от мен смес е засищаща, безопасна и ще има... практически приложимо въздействие...

— Въпреки това, господине, ние незабавно ще се скрием зад чувалите с пясък — натърти Пондър.

— О, сериозно ли предполагате, че...

— Ла, господине.

Пондър притисна гръб до чувалите с пясък, затвори очи и дръпна въжencето.

Пред клетката на дракона за миг се спусна огледало. А първата работа на мъжкия блатен дракон, когато види друг мъжкар, е да блъвне огън...

Чу се мощен грохот. Двамата мъже надникнаха от укритието и съзряха жълтозеленикаво копие от пламък, тътнещо над вечерното море.

— Тридесет и три секунди! — възкликна Пондър, когато ярката струя секна. Той скочи развълнувано над чувалите.

Драконът се уригна.

Огънят беше почти изчерпан, затова последва най-мокрият взрив, който Пондър бе преживявал някога.

— Аха — промълви Леонард, подаде се над чувалите и махна от темето си парченце люспеста кожа. — Почти сме готови, струва ми се. Само още щипка въглен и извлек от водорасли, за да предотвратим обратната тяга.

Пондър си свали шапката. В момента най-неотложната му нужда беше къпането. Последвано от още едно къпане.

— Аз май не съм особено годен за ракетен магьосник, а? — смънка той и избърса от лицето си останките от дракона.

Но след час поредният пламък се проточи над вълните — тънък и бял, със синкава сърцевина... и този път драконът само се ухили накрая.

— Готов съм да пукна, ама да не слагам подпис под нищо — сподели Уили Момъка.

— Аз пък предпочитам да се изправа срещу дракон — заяви Калев. — И то от старите, истинските, не тия дребни фойерверки, дето се навъдиха напоследък. — Накарат ли те да се подпишеш, изтикали са те в ъгъла — обобща Коен.

Много букви има — оплака се Тръкъл. — И всичките различни. Аз винаги дракам хикс.

Ордата бе спряла да поеме дъх и тютюнев дим на възвишението в края на зеленикавата долина. Снегът покриваше с дебела пелена земята, но въздухът беше почти мек. И вече се усещаше боцкането на мощно магическо поле.

— Виж, четенето е друга работа — изказа се Коен. — Нищичко против нямам човек, дето чете по малко. Щото се случва да ти попадне в ръцете карта с дебел хикс по средата и някой начетен човек може да ти обясни какво означава.

— Например, че картата е на Тръкъл, а? — подхвърли Уили Момъка.

— Именно. Като едното нищо.

— Аз мога и да чета, и да пиша — призна си Злия Хари. — Извинете, ама такава ми е работата. Заради нея са и обносните. Задължително е да си учтив с хората, когато ги побутваш към края на дъската над басейна с акулите... Така е по-злобно.

— Хари, никой за нищо не те укорява — успокои го Коен.

— Ха, не че някога съм имал акули — натъжи се Хари. — Трябваше да се сетя какво става, когато Джони Безръкия ме уверяваше, че още са малки и не са им се изострили перките. Животинките само си плуваха весело и просекаха риба. Щом съм решил да хвърля някого в басейна на мъченията, значи искам да бъде разкъсан на парченца, а не да опознае същността си и да постигне единение с Космоса.

— И акула щеше да ми дойде по-добре от тия риби — намръщи се Калев.

— А, не, акулата има вкус на пикня — възрази Коен и подуши въздуха. — • Като се заприказвахме...

— Ей на туй му викам гозба — изпревари го Тръкъл.

Тръгнаха по миризмата през каменен лабиринт и стигнаха до входа на някаква пещера. Менестрелът видя с изумление, че всички измъкнаха мечовете си от ножниците.

— На таквиз гозби вяра да нямаш — опита се да го просвети Коен.

— Но нали току-що се разправихте преспокойно с чудовищни побъркани демонични риби! — възкликна шашнатият бард.

— Не, бе, монасите бяха побъркани, а рибата... за нея е трудно да се каже. Все тая, щото като срещнеш побъркан монах, знаеш с кого си имаш работа, а да завариш такива ухания тука... направо си е загадъчна тайна.

— Е, и? — не разбра певецът.

— Ами от тайни се умира.

— Вие обаче не сте умрели досега.

Мечът изсвистя във въздуха и на менестрела му се стори, че чува съскане на нажежена стомана.

— Аз ги разгадавам тайните — добави Коен.

— О, с меча... както Карелинус се справил с Тсортянския възел ли?

— Момко, нищичко не знам за такъв възел.

На малка площадка между камънаците над огъня къкреше котле с вариво, а възрастна дама се занимаваше с бродерия. Бардът не очакваше да завари такава гледка тук, но пък дамата беше прекалила малко с... младежкия стил на облеклото си, а буквите по покривчицата, обкръжени със ситни цветчета, се подреждаха в надпис „Нож в гърба за теб, свиньо“.

— Виж ти, виж ти — промълви Коен и прибра меча в ножницата, — знаех си аз кой е минал през онуй място. Как си, Вена?

— Добре изглеждаш, Коен — отвърна тя невъзмутимо, сякаш ги очакваше. — Момчета, искате ли да хапнете нещо топличко?

— Тъх — ухили се Тръкъл. — Нека първо бардът го вкуси.

— Я се засрами, Тръкъл — сгълча го жената и остави бродерията.

— Ама ти все пак ме упои и ми отмъкна цял куп скъпоценности последния път...

— Беше преди четирийсетина години, човече! Впрочем ти пък ме заряза да се бия сама с цяла банда таласъми.

— Знаех, че ще видиш сметката на таласъмите.

— А аз знаех, че нямаш никаква нужда от скъпоценности. Добрутро, Зъл Хари. Добрутро, момчета. Придърпайте си камъни и седнете край огъня. Кой е този кльошав нещастник?

— Туй ни е бардът — представи го Коен. — Певецо, туй е Вена Гарванокосата.

— Какво?! — стресна се менестрелът. — Не може да е тя! Дори аз съм чувал за Вена Гарванокосата — тя е висока млада жена с... о-о, да...

Вена въздъхна.

— Старите истории още се помнят, а? — Приглади сивеещата си коса. — А и аз отдавна съм госпожа Макгари, момчета.

— Да, чух, че си се укротила — осведоми я Коен, бръкна с черпака в котлето и опита гозбата. — Омъжила си се за ханджия, нали? Окачила си меча на стената, наредила си дечица...

— Имам внуци — гордо съобщи госпожа Макгари, но усмивката ѝ избледня след миг. — Единият върти хана, ама другият се захвана с хартиения бизнес.

— Ханджийството е достоен занаят — одобри Коен. — Няма обаче голямо геройство в търговията на едро с канцеларски стоки. Раните от книжнината не са като от меч. — Той примлясна. — Добре готвиш, момиче.

— И аз се чудя — призна Вена. — Изобщо не подозирах, че имам такава дарба, ама хората се стичат при мен от километри, за да се облажат.

— Нищо ново, значи — вметна Тръкъл Простака. — Хъ-хъ-хъ.

— Тръкъл — промърмори Коен, — помниш ли как ме помоли да ти кажа, ако простееш прекалено?

— Е?

— Ето, сега го направи.

— Както и да е — усмихна се мило госпожа Макгари на изчервения Тръкъл, — седях си вкъщи, откакто Чарли се спомина, и си

мислех — това ли беше? Остава ми само да чакам Мрачния жътвар ли? И тогава... попадна ми онзи свитък...

— Какъв свитък? — в един глас попитаха Коен и Злият Хари. После се спогледаха.

— А бе, знаете ли — подхвана Коен и бръкна в торбата си, — и аз намерих тоя древен свитък с карта как да стигнем до планината и с описани хитринки как да се промъкнем до...

— Аз също — прекъсна го Хари.

— Ама нито думичка не изтърва!

— Коен, аз съм Повелител на мрака — търпеливо напомни Злия Хари. — От мен не се иска да бъда благотворител.

— Поне ми кажи къде го намери.

— О, в някаква прастара запечатана гробница, която изтърбушихме.

— Аз пък намерих моя в един прашасал склад в Империята — каза Коен.

— А моят ми беше оставен в хана от един пътник, облечен в черно от главата до петите — обясни госпожа Макгари.

Настъпилото мълчание беше нарушено от менестрела.

— Ъ-ъ... Извинете...

— Какво? — обърнаха се и тримата към него.

— Аз ли се заблуждавам или нещо пропускаме?

— Какво например? — заядливо попита Коен.

— Нали във всички тези свитъци е описано как да стигнете до планината — опасен път, по който никой досега не е оцелял?

— Да? И какво?

— Щом е така... ъ-ъ... кой е написал свитъците? — плахо попита менестрела.

Офлър Крокодилът вдигна поглед от игралното поле, което всъщност беше и самият свят.

— Добре, тожи кому принадлежи? — зафъфли той. — Имаме ши работа ш хитро момче. Събрали се божества започнаха да се споглеждат и накрая някой вдигна ръка.

— А ти кой ши? — учуди се Офлър.

— Всемогъщият Нуган. Почитат ме в някои райони на Борогравия. Младежът е възпитан да вярва в мен.

— И в какво по-точно вярват в Борогравия?

— Ъ-ъ... в мен. Предимно. А на моето паство е забранено да яде шоколад, джинджифил, гъби и чесън.

Неколцина от боговете трепнаха.

— Ти не ше майтапиш, като жабраняваш, а? -подхвърли Офлър.

— Няма смисъл да забранявам яденето на броколи, нали така? Това е твърде старомоден подход. — Нуган се вторачи в менестрела. — Досега изобщо не е проявявал досетливост. Да го поразя ли? Сигурно във варивото има чесън, госпожа Макгари непременно е сложила малко за вкус.

Офлър се поколеба. Беше прастаро божество, появило се във възтоплите блатата на мрачни задушни земи. Бе оцелял при възхода и падението на по-съвременни и несъмнено по-красиви богове, защото помъдря, доколкото това е възможно за едно божество.

Отгоре на всичко Нуган принадлежеше към по-ново поколение, працише от адски плам, самочувствие и амбиция. Офлър не беше особено проникателен, но стигаше до смътното прозрение, че за дългосрочното си оцеляване боговете трябва да предложат на своите поклонници нещо повече от простата липса на поразяващи мълнии. Изпитваше и неприсъщо за божество състрадание към всеки човек, чийто бог му забранява и шоколада, и чесъна. Впрочем Нуган имаше и грозни мустачки. Никой бог не би трябвало да си ги позволява.

— Недей — предложи и разтръска чашата със заровете. — Така ще бъде по-жабавно.

Коен махна огънчето от неравно свитата папираса, пъхна я зад ухото си и вдигна глава да погледне зелените ледове.

— Не е прекалено късно да се върнем — обади се Злия Хари. — Стига някой да иска, де.

— А, не, късно си е — възрази Коен, без да се озърне. — Пък и някой май не играе честно.

— Ама че смехория — промълви Вена. — През целия си живот се впусках в приключения заради стари карти, намерени в древни гробници и други подобни местенца, но изобщо не се питах откъде са се взели тези карти. Никой не си задава такива въпросчета — например кой разхвърля всички онези оръжия, ключове и чантички за първа помощ в подземията, където още не е стъпвал човешки крак?

— Някой ни залага клопка — предположи Уили Момъка.

— Нищо чудно — съгласи се Кoen. — Няма да е първата, в която сами се пъхаме.

— Кoen, този път сме тръгнали срещу боговете -напомни Хари. — Когато прави това, човек трябва да е сигурен в късмета си.

— Моят не ми е изневерявал досега — натърти Кoen. Протегна ръка и пипна камъка пред себе си. — Топъл е.

— Но отгоре е заледен! — възкликна Хари.

— Ъхъ. Странно, нали? Точно както пише в свитъците. И виждаш ли как снегът се лепи по него? Заради магията. Е... започва се...

Архиканцлерът Ридкъли реши, че екипажът има нужда от тренировки. Пондър Стибънс изтъкна, че те ще проникнат в света на абсолютно неочакваното, и тогава Ридкъли нареди тренировките им също да бъдат неочаквани.

Ринсуинд обаче заяви, че екипажът без никакво съмнение се отправя към своята гибел, което накрая всеки успява да постигне без никакви тренировки.

По-късно сподели все пак, че устройството на Леонард си го бива. Само след пет минути, прекарани в механизма, той реши, че предпочита сигурната гибел.

— Повърна отново — отбеляза Деканът.

— Но вече се справя по-добре — прецени Професорът по неопределени изследвания.

— Как можа да го кажеш? Предишния път успя да се сдържи цели десет секунди!

— Да, но сега повръща повече и по-надалеч — възрази Професорът, докато се отдалечаваха по палубата.

Деканът погледна нагоре. Не беше лесно да видиш очертанията на летящата машина в сенките на покрития с брезент шлеп. Върху по-интересните части бяха проснати парчета зебло. Разнасяше се силна миризма на лепило и лак. Библиотекарят, който имаше склонността да участва във всяко начинание, висеше кротко под един напречник и набиваше клинове в някаква дъска.

— Ще използва балони, помни ми думата — заяви Деканът. — Вече си представям всичко. Балони, платна, такелаж и така нататък. Нищо чудно да има и котва. Засукани измишльотини.

— В Ахатовата империя имали толкова големи хвърчила, че можели да издигнат човек над земята — спомена Професорът.

— Значи може би просто прави още по-голямо хвърчило.

Встрани от тях Леонард Куирмски си седеше в кръг от светлина и чертаеше. От време на време подаваше поредната страница на притичал чирак, който тутакси отфучаваше нанякъде.

— Видя ли какво измисли той вчера? — сети се Деканът. — Хрумнало му, че може би ще им се наложи да излизат от машината насред полет, за да я поправят, и... ето ти устройство за летене насам-натам — на гърба ти е завързан дракон! Каза, че било за аварийни случаи!

— Че какъв аварийен случай ще е по-лош от дракон, вързан на гърба ти? — учуди се Професорът.

— Именно! Този човек сякаш е живял досега в кула от слонова кост! — Така ли? Нали Ветинари уж го бил заключил някъде на тавана? — Е, да, но исках да кажа, че ако човек живее така години наред, кръгозорът му е много ограничен според скромното ми мнение. С какво друго да се занимава, освен да отбелязва минаващите дни с чертички на стената?

— Говори се, че рисувал чудесно.

— Хъм, картини... — презрително изсумтя Деканът.

— Но неговите били толкова майсторски направени, че очите на нарисувания те следят навсякъде из стаята.

— Сериозно? А какво прави останалата част от лицето?

— Ами остава си на мястото, предполагам.

— Не ми звучи много приятно — сподели Деканът и двамата продължиха нататък по палубата.

А седналият зад работната си маса Леонард обмисляше как корабът ще бъде управляван в разреден въздух и прилежно рисуваше роза.

Злия Хари стисна клепачи.

— Хич не ми е добре.

— Лесно е, щом свикнеш — утеши го Коен. — Зависи само как гледаш на нещата.

Злия Хари отново отвори очи.

Стоеше на широка зеленикава равнина, която полегато се спускаше наляво и надясно. Все едно се беше качил върху висок

затревен рид, който се простираше към замъглената от облаци далечина.

— Като разходка е — насърчи го Уили Момъка.

— Ама проблемът ми не е в краката — възрази Злия Хари. — С тях си нямам разпавии. Не се погаждам с мозъка си.

— Помага, ако си представиш, че земята е зад теб — подсказва Уили Момъка.

— Не помага — отрече Злия Хари.

Планината си имаше чудатост — щом човек стъпеше на нея, посоката се превръщаше във въпрос на личен избор. Иначе казано, гравитацията тук се определяше от свободната воля. Оставаше под подметките, независимо накъде се накланяха краката.

Злия Хари се чудеше защо влияе така само на него. Никой от Ордата не се стряскаше. Ужасната инвалидна количка на Хамиш Бесния препускаше весело в посока, която до този момент според Хари трябваше да е отвесна. Допускаше, че вероятно причината е в интелектуалното превъзходство на повелителите на мрака над героите. Все пак са необходими работещи мозъчни клетки, за да пресметнеш заплатите на подчинените ти злодеи, ако ще да са само петимашестима. А в момента мозъчните клетки на Злия Хари го увещаваха да гледа право напред и да вярва, че наистина се разхожда по широк рид, и в никакъв случай да не се озърта, дори да не помисля за това, защото зад него има... гнгъ... гнгъ...

— Дръж се! — прихвана го Уили Момъка. — Вслушвай се в ходилата си. Те знаят какво вършат.

За ужас на Хари тъкмо в този миг Коен реши да се обърне.

— Ей, каква гледка! Оттука виждам всяка къща!

— О, не, моля те — не! — замънка Злия Хари, хвърли се по корем и прегърна планината.

— Страхотия, нали? — съгласи се Тръкъл. — Като видиш как всички тия морета все едно са увиснали над тебе... А бе, какво му става на Хари?

— Малко му призля — замаза положението Вена.

Коен се изненада, че менестрелът приемаше обстановката съвсем нормално.

— Израснал съм в планините — обясни младежът. — Там се свиква с височините.

— Ходил съм на всяко местенце, дето се вижда оттука — оглеждаше света Коен. — И там съм бил... и ей там... няма кътче, дето не съм се отбивал...

Менестрелът го огледа от главата до петите и като че започна да проумява.

„Знам защо го правиш. Слава на класическото образование! Как звучеше онзи цитат?“

— „И Карелинус зариде, защото не останаха му светове да завоюва.“

— Кой е тоя тип? И преди спомена името му — сети се Коен.

— Не си ли чувал за император Карелинус?

— Тцъ.

— Но... по-велик завоевател от него не е имало! Империята му се е простирала върху целия Диск! С изключение на Уравновесяващия континент и Четирите хикса, разбира се.

— Не го виня за туй. На единия няма да ти поднесат сваятна бира и срещу молби, и срещу пари, а до другия се стига адски трудно.

— Както и да е, според преданията, щом излязъл на брега в Мунтаб, той се изправил пред вълните и заплакал. Един философ го уверил, че някъде има още светове, но никога няма да ги завладее. Ъ-ъ... това малко ми напомня за вас.

Коен повървя смълчан до певеца.

— Ъхъ — потвърди накрая. — Ясно ми е защо си го мислиш. Но не съм лигльо като него, личи си от пръв поглед.

— Остават — съобщи Пондър Стибънс — дванадесет часа до предстартовото обратно отброяване.

Настанилата се по палубата публика го гледаше с будно и любезно недоумение.

— Това означава — продължи Пондър, — че летящата машина ще мине над ръба на Диска утре малко преди зазоряване.

Всички погледнаха към Леонард, който наблюдаваше някаква чайка.

— Господин Да Куирм? — подкани го лорд Ветинари.

— Какво? О, да. — Леонард примига. — Да. Устройството ще бъде готово, макар че имам проблеми с тоалетната.

Лекторът по съвременни руни порови в широките джобове на робата си.

— Ох, къде ли се дяна, май си носех едно шишенце... и на мен морето ми действа така...

— По-скоро говорех за проблеми, свързани с разреждения въздух и слабото притегляне — спря го Леонард. — За тях е споменавал и оцелелият от „Мария Песто“. Но днес следобед вече съм уверен, че ще създам тоалетна, която използва разреждения въздух, за да постигне ефекта, обикновено свързан с нормалното притегляне. Ще използвам леко засмукване.

Пондър кимна. Беше много схватлив, опреше ли до детайли на механизми, и веднага си нарисова мислена скица. Сега предпочиташе да си има и мислена гумичка за триене на такива скици.

— Ъ-ъ... добре — смотолеви той. — Повечето кораби ще изостанат от шлепа през нощта. Дори при вятър, поддържан от магия, не смеем да доближим Ръба на по-малко от петдесет километра. Иначе теченията ще ни понесат и ще ни изхвърлят от Ръба.

Ринсуинд, който се бе провесил начумерен през борда и зяпаше водата, се озърна, щом чу тези думи.

— На какво разстояние сме от остров Крул?

— А, онзи остров ли? На няколко километра — пресметна Пондър. — Трябва да стоим настрана от тамошните пирати.

— Значи... ще налетим върху Обиколната ограда, така ли?

Формално погледнато, възцари се пълна тишина, макар и наситена с нечутия шум на усилено мислене. Всеки беше зает да съчинява причина защо не е могло да се очаква точно от него да предвиди това, като изтъкне и защо всички останали са били длъжни да проявят прозорливост. Обиколната ограда беше най-голямото съоръжение, изграждано някога — заемаше почти една трета от световната окръжност. На големия остров Крул цяла цивилизация се препитаваше с това, което прибираще от Оградата. Хранеха се с изобилие от сурова риба и тяхната неприязън към останалия свят другите си обясняваха с вечното им лошо храносмилане.

В креслото си лорд Ветинари се ухили ехидно.

— Да, несъмнено — промълви той. — Простира се на няколко хиляди километра, както ме осведомиха. Но доколкото знам, жителите на Крул вече не поробват пленените моряци. Просто им съдират кожата от гърба с таксите си за спасяване на кораби в беда.

— Няколко огнени кълба... и от гадната измишльотина нищичко няма да остане — обеща Ридкъли.

— Но за да я унищожите, трябва да се намирате съвсем близо до нея — напомни Патрицията. — Тоест ще премахнете единственото нещо, което ще ви задържи да не паднете от Ръба. Твърде заплетен проблем, господа.

— Вълшебно килимче — заяви Ридкъли. — Много подходящо е в случая. Имаме едно в...

— Не и толкова близо до ръба, сър — унило го прекъсна Пондър. — Тавмичното поле е съвсем слабо, а въздушните течения са извънредно силни.

Чу се хрускаво шумолене — беше обърнат поредният лист върху голямата чертожна дъска.

— О, да — промърмори Леонард по-скоро на себе си.

— Моля? — погледна го Патрицията.

— Милорд, веднъж изобретих простичко средство за унищожаване на цели флотилии. Само като упражнение за ума, разбира се.

— Но с номерирани части и указания за употреба, нали? — уточни Ветинари.

— Ами да, милорд. Естествено. Иначе не би било никакво упражнение. И съм убеден, че с помощта на тези познавачи на магиите ще успеем да го приспособим за конкретните ни нужди.

Леонард им се усмихна лъчезарно. Те се вторачиха в рисунката. Хора скачаха от пламтящи кораби в кипнало море.

— Значи това ви е хобито, а? — изсумтя Деканът.

— О, да. Изобщо няма практическо приложение.

— Но не би ли могъл някой да го осъществи? — настоя Лекторът по съвременни руни. — Вие едва ли не слагате лепилото и ваденките в комплекта!

— Осмелявам се да предположа, че има и такива хора — стеснително изрече Леонард. — Но в същото време съм уверен, че властите биха прекратили заниманията им, преди да стигнат твърде далеч.

Вероятно дори Леонард да Куирм с цялата си гениалност не би успял да пренесе върху платното усмивката, която плъзна по лицето на лорд Ветинари.

С изключително внимание, защото дори не биха успели да осъзнаят, че са ги изпуснали, студентите и чираците нагласяха клетките с дракони под задната част на летящата машина.

Случваше се някой дракон да хлъцне. И тогава всички наоколо освен един човек се смръзваха. Изключението беше Ринсуинд, който в този момент клечеше зад купчина греди на много метри оттам.

Всички са преяли със специалната смеска на Леонард и ще са много кротки през следващите четири-пет часа — обеща Пондър и за трети път го измъкна от скривалището. — На драконите от първите две степени храната бе дадена във внимателно изчислени моменти, първите би трябвало да са в настроение за бълване на огън тъкмо когато се озове над Ръба.

— Ами ако се забавим?

Пондър обмисли задълбочено хипотезата.

— Каквото и да правите, недейте да се забавяте — посъветва го накрая.

— Благодаря.

— II онези, които ще вземете със себе си в полета, може би ще имат нужда от хранене. Натоварихме смес от нафта, минерално масло и антрацитен прах.

— С която аз ще храня драконите.

— Да.

— В този дървен кораб, който ще бъде много, много нависоко?

— Е, да, от определена гледна точка.

— Хайде да разгледаме по-подробно тази гледна точка.

— Най-точно казано, няма да има никакво „долу“. Поне в буквалния смисъл. Ъ-ъ... Може да се каже, че ще се движите твърде бързо и няма да се задържите на никое място достатъчно дълго, за да паднете надолу. — Погледът на Пондър търсеше поне намек за просветление в очите на Ринсуинд. — С други думи, ще падате постоянно, без да се ударите в земята.

Над тях редица след редица дракони съскаха и цвърчаха доволно. Облачета пара се носеха през сенките.

— Така значи... — промълви Ринсуинд.

— Разбираш ли ме? — провери Пондър.

— Не. Но се надявах, че ако си мълча, ще престанеш да ми обясняваш.

— Как се справяме, господин Стибънс? — попита Архиканцлерът, тихичко примъкнал се начело на своите магьосници.
— Как е нашето огромно хвърчило?

— Всичко върви според плана, сър. До старта остават пет часа.

— Нима? Бива. А до вечерята остават десет минути.

Ринсуинд беше настанен в малка каюта със студена вода и изобилие от плъхове. Пространството, което не беше заето от койката, се запълваше почти изцяло от багажа му. По-точно от Багажа.

Представляваше сандък, който щъкаше на стотици крачета. Ринсуинд предполагаше, че е вълшебен. Имаше го от много години. Багажът разбираше всяка негова дума. За нещастие се подчиняваше обаче най-много на една от сто.

— Няма място — натърти пак Ринсуинд. — Пък и знаеш, че всеки път, когато ти се издигаше във въздуха, накрая се загубваше.

Багажът го зяпаше по присъщия си безочлив начин.

— Значи ти оставаш тук с милия господин Стибънс, ясно? Разбрахме се. Бездруго никога не си се чувствал спокоен близо до боговете. Ще се върна скоро.

Безокият поглед не трепваше.

— Стига си ме гледал така, ако може — помоли Ринсуинд.

Лорд Ветинари огледа тримата... какво ли определение им подходеше?

— Хора — спря се на най-безспорното, — на мен се падна задачата да ви поздравя за... за...

Подвоуми се. Патрицията не задълбаваше с удоволствие в света на техниката. Придържаше се към възгледа, че има две култури. Едната е истинската, другата принадлежи на хора, които обичат машинариите и се тъпчат с пици в най-нездравословните часове на денонощието.

— ...за това, че сте първите, които ще напуснат Диска с твърдото намерение да се завърнат на него. Вашата... мисия е да кацнете на Кори Селести или в близката околност, да откриете Коен Варварина и неговите последователи и с всички достъпни средства да предотвратите осъществяването на техния нелеп замисъл. Сигурно има някакво недоразумение. Дори варварските герои обикновено се въздържат от унищожаване на света. — Лорд Ветинари въздъхна. — Защото в типичния случай не са достатъчно цивилизовани да имат

подобни стремежи. Както и да е... Ще го призовем да се опре на здравия разум и така нататък. Варварите поначало са сантиментални. Опишете му как заради него ще загинат сладките малки кученца или нещо от този род. Друг съвет не мога да ви дам. Подозирам, че за класическата употреба на сила и дума не може да става. Ако беше лесно да убият Коен, отдавна някой да го е сторил.

Капитан Керът отдаде чест.

— Насилието винаги е последното средство, сър.

— Осведомен съм, че за Коен е първото — отбеляза Патрицият.

— Не е чак толкова лош, стига да не му изскочиш в гръб ненадейно — сподели Ринсуинд.

— Аха, чухме и мнението на специалиста в екипажа — отвърна лорд Ветинари. — Само се надявам, че... Какъв е този надпис на емблемите ви, капитан Керът?

— Девизът на мисията, сър — бодро отвърна Керът. — «*Morituri nolimus mori*». Ринсуинд го предложи.

— Не се учудвам — студено промълви лорд Ветинари. — Ще бъдете ли така добър да ни предложите и простиък превод, господин Ринсуинд?

— Ами... — Ринсуинд се колебаеше, но измъкване нямаше. — Ъ-ъ... приблизителното значение, сър, е «Ние, които сме обречени на смърт, не искаме да умираме».

— Много изразително. Смятам решимостта ви за похвална... Какво има? — Пондър зашепна нещо в ухото му. — А, да, както ми беше напомнено, скоро ще ви напуснем. Господин Стибънс ме увери, че има начин да поддържаме връзка с вас поне докато не доближите планината.

— Да, сър — потвърди Керът. — Счупеният омнископ. Изумително устройство. Всяко парче вижда всичко, което е достъпно за останалите. Смайващо.

— Е, аз съм убеден, че във вашата нова кариера ще има само възходи и никакви... ха-ха-ха... падения. Заемете местата си, господа.

— Ъ-ъ... Само за момент, сър, да направя една иконография — помоли Пондър, притичал с голяма кутия в ръце. — Да запазим мига за историята. Моля, застанете всички пред флага и се усмихнете... Ринсуинд, това означава ъгълчетата на устните ти да са извити нагоре... благодаря. — Като всички некадърни фотографи и Пондър

направи снимката частица от секундата след всеобщото замръзване на усмивките. — Ще чуем ли последните ви думи?

— Тоест последните ни думи, преди да отлетим и да се завърнем ли? — сви вежди Керът.

— А, да. Естествено. Точно това исках да кажа! Защото вие, разбира се, ще се завърнете — забърбори Пондър твърде бързо, както се стори на Ринсуинд. — Изпитвам единствено непоклонливо доверие към уменията на господин Да Куирм, не по-малко от самия него, струва ми се.

— О, не, аз никога не си губя времето да изпитвам доверие към себе си — възрази Леонард.

— Нима?

— Направеното от мен просто работи, не е необходимо и да пожелавам това. Разбира се, ако се провалим, пак няма да е толкова зле, нали? Не се ли завърнем, поначало не би имало и къде да се завръщаме, нали? Така че всичко се обръща в наша полза. — Леонард пак се усмихна сдържано, но весело. — Отдавна съм се убедил, че в такива моменти логиката е голяма утеха.

— Лично аз — подхвана капитан Керът — съм щастлив и развълнуван от участието си в полета. — Потупа кутията в краката си. — И съгласно получените от мен указания нося иконограф и възнамерявам да направя множество полезни и затрогващи снимки на нашия свят от космическа перспектива, които може би ще накарат човечеството да го види в неподозирана светлина.

— Моментът подходящ ли е да си подам оставката от екипажа? — попита Ринсуинд, впил поглед в спътниците си.

— Не — охлади го лорд Ветинари.

— Ами ако изтъкна безумието като причина?

— За себе ли говориш?

— Вие изберете!

Ветинари го повика с жест при себе си.

— Някои биха казали — промърмори Патриция на магьосника, — че е задължително да си безумец, за да участваш в това начинание. В такъв случай ти имаш необходимата квалификация.

— Тогава... да речем, че не съм безумец?

— О, като управник на Анкх-Морпорк мой дълг е да изпратя само хора с остри и хладнокръвни умове на толкова важна мисия.

Погледите им се срещнаха за миг.

— Май има някаква уловка — промърмори Ринсуинд, макар да знаеше, че загуби играта.

— Да — потвърди Патрицията. — Най-хитрата.

Светлинките на закотвените кораби изчезнаха в мътния въздух, а шлепът се носеше с все по-бързото течение. — Вече няма връщане назад — изрече Леонард. Изтрещя гръмотевица и пръстите на мълнията опипаха Ръба на света.

— Обикновен порой, предполагам — продължи Леонард, когато едри капки затупаха по брезента. — Да се качваме ли вече? Тежестите, окачени на вериги, ще поддържат направление право към Ръба и е по-добре да се настаним удобно, докато чакаме.

— Сър, първо трябва да пуснем на вода лодките с огъня — напомни Керът.

— Да, колко съм разсеян! — възкликна Леонард. — Сигурно бих си забравил и главата някъде, ако не беше закрепена на раменете ми с кости, кожа и още какво ли не!

Две от лодките на шлепа бяха пожертвани за нападение срещу Обиколната ограда. Клатушкаха се тежко, натоварени с излишните кутии лак и боя и остатъците от дажбите на драконите. Керът взе два фенера и след няколко неуспешни опита в поривистия вятър успя да ги запали и да ги разположи старателно според указанията на Леонард.

После лодките бяха отвързани. Освободени от мудния шлеп, те се понесоха бързо по течението.

Дъждът вече плющеше по палубата.

— А сега да влезем — настоя Леонард и се шмугна вътре. — Няма да е зле да пийнем по чаша чай.

— Господине, нали уж решихме, че не бива да палим открит огън в машината? — напомни Керът.

— Донесох специална кана, моя конструкция, която поддържа топло налятото вътре. Или студено, ако така предпочитате. Нарекох я Кана за топло или студено. Не схващам как познава предпочитанията ни, но има полза от нея.

Поведе ги нагоре по стълбичката.

Само една малка лампа осветяваше тясната кабина. Открояваше трите кресла, сгушени в плетеницата от ръчки, уреди и пружини.

Екипажът бе влизал тук неведнъж. Знаеха кое къде е разположено. Отзад имаше и елин-единствен малък нар, защото се предполагаше, че не би им стигнало времето да спят всички наведнъж. По всяка свободна повърхност на стените бяха закрепени плетени торби с бутилки вода и храна. За нещастие някои от комисиите на лорд

Ветинари, създадени, за да не се пречат членовете им във важните дела, бяха насочили вниманието си към попълване на припасите във въздушния кораб. В момента изглеждаше оборудван за всевъзможни произшествия, включително битка с алигатори върху ледник.

Леонард въздъхна.

— Сърце не ми даваше да откажа никому. Все пак настоявах да сложат преди всичко... хъм... концентрирана и засищаща храна, от която... хъм... да няма прекалено много остатъци...

Всички очи се вторачиха като по команда в Експерименталната тоалетна мод. 2. И мод. 1 функционираше, както беше присъщо на всички устройства, сътворени от Леонард. Но тъй като най-важно за работата му беше бързото въртене около централната ос, отказаха се от употребата му. Пилотът-изпитател (Ринсуинд) съобщи, че каквито и естествени потребности да е имал при влизането, единственото му желание миг по-късно е било да излезе.

Мод. 2 още не беше изпробван на практика. Поскърцваше зловещо под погледите им, сякаш ги подтикваше към запек и камъни в бъбреците.

— Няма съмнение, че ще проработи — заяви Леонард, но този път Ринсуинд долови в гласа му нотка на съмнение. — Важно е само съответните клапани да бъдат отворени в правилната последователност.

— Господине, а какво ще се случи, ако ги отворим в неправилна последователност? — попита Керът, докато закопчаваше предпазните си колани.

— Не бива да забравяте — започна Леонард, — че се наложи да създам толкова много новости в този апарат...

— Все пак бихме искали да знаем — настоя Ринсуинд.

Ъ-ъ... откровено казано, ако ги отворите в неправилна последователност, горчиво ще съжалявате, че не е била правилната. — Леонард бръкна под креслото си и извади голям метален съд с чудновата форма. — Някой иска ли чай?

— Мъничка чаша — твърдо устоя Керът на изкушението.

За мен една лъжичка — надмина го Ринсуинд. — А какво виси от тавана точно пред мен?

— Това е новото ми устройство за гледане назад — обясни Леонард. — Лесно се използва. Нарекох го Устройство за гледане

назад.

— Гледането назад е неразумна постъпка — отсече Ринсуинд. — Винаги съм бил на това мнение. Така човек се бави.

— А, да, но устройството изобщо няма да ни забави.

— Наистина ли? — ободри се Ринсуинд.

Пороят стоварваше струите си върху брезента. Керът се мъчеше да види нещо прел шлепа. В покривалата беше прорязан отвор.

— Впрочем — сети се той — какви сме ние? Тоест как ще се наричаме?

— Защо не глупаци? — подсказа Ринсуинд.

— Не, говоря за официалното наименование — Керът огледа претъпканата кабина. — И как ще наричаме този въздушен кораб?

— Магьосниците го наричат голямо хвърчило — подхвърли Ринсуинд. — Но няма никаква прилика, защото хвърчилото е на връвчица...

— Името е задължително — прекъсна го Керът. — Пътешествието с безименен морски или въздушен съд навлича много лош късмет.

Ринсуинд се взря в ръчките пред себе си. Чрез тях щеше да борава почти само с дракони.

— Намираме се — промълви той — в голям дървен сандък, а зад нас стотина дракона са готови да се уригнат. Според мен имаме нужда от име. А-а... Леонард, всъщност имаш ли представа как да управляваш тази измишльотина?

— Не в буквалния смисъл, но имам намерение съвсем скоро да се науча.

— Значи името трябва да е много хубаво — припряно избълва Ринсуинд. Пред тях бурята се освети от взрив. Лодките се блъснаха в Обиколната ограда и избухнаха в свирепи, всепоглъщащи пламъци. — И то веднага — добави той.

— Хвърчилото всъщност е особено красиво творение на човека — замисли се Леонард. — И отначало мислех тъкмо за него...

— Значи ще е «Хвърчилото» — непоколебимо ги осведоми Керът. Погледна листа, който бе пхнал под ръчките пред себе си, и си отбеляза нещо. — Господине, да пусна ли котвата на брезента?

— Да. Ъ-ъ... Да. Пусни я.

Керът дръпна една ръчка. Под тях нещо цопна във водата, после се чу шум от бързо размотаващо се въже.

— Ето го рифа! Ето ги скалите! — скочи Ринсуинд и посочи напред. Светлината от пожара им показваше нещо ниско и неподвижно, обкръжено от пяната на прибоя.

— Няма връщане назад — пак изрече Леонард, а потъващата котва обелваше брезентите от «Хвърчилото» като гигантска платнена черупка.

Той започна да дърпа ръчки и да върти макари като развихрил се органист.

— Наочници първа степен... спуснати. Закрепящи въжета... откачени. Господа, всеки от вас да дръпне големите ръчки до креслата ви, когато ви кажа...

Скалите вече нарастваха пред очите им. Побелялата вода по безкрайния Ръб червенееше от пламъците и жълтееше от мълниците. Назъбени скали стърчаха наблизко като гладна крокодилска уста.

— Сега! Сега! Сега! Огледала... спуснати! Добре! Имаме огнена струя! После какво беше... о, да... Всички да се хванат за нещо!

Крилете се разперваха, драконите бълваха пламъци, «Хвърчилото» се издигна от цепещия се шлеп в бурята и прелетя над световния Ръб...

Чуваше се само шепотът на въздуха, когато Ринсуинд и Керът се надигнаха от потрепващия под. Пилотът им зяпаше през илюминатора.

— Вижте птиците! О, погледнете ги само тези птици!

В слънчевото спокойствие отвъд бурята те се виеха и рееха с хиляди около литналия кораб, както дребните хвъркати създания понякога нападат орел на тълпи. Л въздушният съд наистина приличаше на орел, който току-що си е отмъкнал великанска съомга от Водопада...

По бузите на унесения Леонард се стичаха сълзи.

Керът съвсем лекичко го потупа по рамото.

— Господине...

— Каква красота... каква красота...

— Господине, налага се да управлявате това нещо. Не помните ли? Втората степен.

— Хъм? — Художникът потръпна и поне отчасти се върна в неотложната действителност. — О, да, така да бъде... — отпусна се

тежко в креслото си. — Да... не споря... да. Сега ще... ъ-ъ... ще проверим уредите за управление. Да.

Хвана с треперещи ръце ръчките пред себе си и нагласи краката си на педалите. «Хвърчилото» отхвъркна странично.

— Опа-а... аха, вече ми е ясно... извинете... да... ох, извинете, какво правя... аха, сега вече знам...

Ринсуинд, запратен към един илюминатор при поредното друсане, се вторачи във Водопада.

По цялата му височина тук-там се виждаха острови, по-големи от планини. Подаваха се от побелялата вода, осветени от отминаващото слънце. Между тях се провираха бели облачета. И навсякъде имаше птици — рееха се, излитаха, връщаха се в гнездата си...

— На онези скали има гори\ Като малки страни са... Я, хора\ Виждат се къщи\ Отново политна назад с нахлуването на «Хвърчилото» в облаците.

— Под Ръба живеят хора!

— Сигурно са потомци на отдавнашни корабокрушенци — обади се Керът.

— Аз... ъ-ъ... мисля, че овладях тънкостите — сподели Леонард, взрян упорито право напред. — Ринсуинд, ще бъдеш ли така добър да дръпнеш ей онази ръчка?

Ринсуинд го послуша. Нещо издрънча зад тях и въздушният кораб леко се разтrese при отделянето на първата степен.

Клетката бавно се въртеше и разпадаше, а изглеждащите дребни поради разстоянието дракончета размахваха криле и с надежда се устремяваха обратно към Диска.

— Очаквах да са повече — изненада се Ринсуинд.

— О, тези само ни помогнаха да излетим над Ръба — обясни Леонард, а «Хвърчилото» завиваше лениво. — Повечето от останалите ще използваме, за да се спуснем надолу.

— Надолу ли? — зяпна Ринсуинд.

— О, да. Трябва да полетим надолу, и то колкото се може по-бързо. Нямаме никакво време за губене.

— Надолу? Сега не е моментът да говорим за «надолу»! Нали все приказвахте как ще обиколим света? Нямам нищо против! Но не надолу!

— А, да, но не разбираш ли, че за да го обиколим, трябва да се спуснем надолу? Много бързо. — Леонард го погледна с укор. — Всичко това го имаше в бележките ми за...

— «Надолу» не е посока, която харесвам!

— Ало? Ало? — прозвуча глас сякаш от въздуха.

— Капитан Керът — помоли Леонард, докато Ринсуинд се чумереше в креслото си, — ще ми услужите ли, като отворите онова шкафче?

Вътре имаше парче от омнископа, в което се показва лицето на Пондър Стибънс.

— Успех! — Викът му прозвуча приглушено и слабичко като победния вопъл на мравка. — Живи ли сте?

— Господине — заговори Керът, — отделихме първите дракони и всичко продължава добре.

— Не е вярно! — разкрещя се Ринсуинд. — Искат да се спуснат над...

Без да се озърне, Керът протегна ръка зад Леонард и придърпа шапката на Ринсуинд върху лицето му.

— Драконите от втората степен — включи се Леонард — ще бъдат готови за запалване съвсем скоро. Най-добре е да си вършим работата, господин Стибънс.

— Моля ви да провеждате внимателни наблюдения над... — подхвана Пондър, но Леонард учтиво затвори шкафчето.

— А сега, господа — започна ученият, — ако махнете скобите и завъртите големите червени ръчки встрани от вас, ще започнете процеса по прибиране на крилете. Според мен с нарастването на скоростта крилните колела ще облекчат задачата ви. — Той се взря за миг в празния поглед на Ринсуинд, щом ядосаният магьосник успя да вдигне шапката си. — Ще използваме насрещната въздушна струя при падането, за да намалим размерите на крилете, които засега не са ни нужни.

— Това го разбирам — разсеяно го осведоми Ринсуинд. — Но не мога да го понеса.

— Ринсуинд, единственият път към дома е надолу — намеси се Керът и затегна предпазните колани. — И си сложи шлема!

— Хайде пак всички да се държим здраво — подкани Леонард и полека бутна една ръчка. — Ринсуинд, не се притеснявай толкова.

Като насън Ринсуинд придърпа перископа към себе си и видя как огромна част от рибата бавно се отдалечава от тях. Разпадна се в движение, още дракони разпериха криле и полетяха в обратна посока на «Хвърчилото». Великолепно. Устройство за оглеждане, без да забавяш крачка? Никой страхливец не биваше да остане без такова помощно средство.

— Трябва и аз да си имам — промърмори Ринсуинд.

— Мисля, че мина доста добре — обобщи Леонард. — Уверен съм, че и малките създания ще се приберат у дома. Ще пърхат от скала на скала... да, сигурен съм...

— Ъ-хъм... има силничко течение до креслото ми... — започна Керът.

— А, да... би трябвало шлемовете винаги да са ни подръка. Сторих всичко по силите си, лакирах, облицовах и така нататък... но уви, «Хвърчилото» не е напълно херметично. Е, вече сме на път — добави Леонард бодро. — Някой иска ли закуска?

— Стомахът ми нещо не е...

Ринсуинд млъкна. Една лъжица се въртеше мързеливо във въздуха до него.

— Защо се изключи посоката «надолу»? — заяде се той.

Леонард отвори уста, за да го осведоми: «Това се очакваше, защото всичко пада с еднаква скорост». Размисли. Думите му нямаше да бъдат приети добре.

— Така се случва — подхвърли мъгляво. — Това е... ами... магия.

— О-о... Сериозно? О-о...

Една чаша се блъсна кротичко в ухото на Керът. Той я отпъди с ръка и тя изчезна зад кабината.

— Каква магия по-точно? — попита Керът.

Магьосниците се бяха струпали около парчето от омнископа, което Пондър се опитваше да настрои.

Картината се появи изведнъж. И представляваше същински ужас. — Ало? Ало? Обаждаме се от Анкх-Морпорк! Ломотещото лице беше избутано настрана и куполовидното чело на Леонард бавно изплува пред очите им.

— А, да. Добро утро. Тук имаме някои... трудности, докато свикнем. Извън полезрението на омнископа някой повръщаше шумно.

— Какво става там!\ — изрева Ридкъли.

— Е, да ви кажа, всъщност е забавно... Хрумна ми да слагам храната в тубички, нали разбирате, за да бъде изстисквана и поглъщана по-спретнато в условията на безтегловност. И... понеже не сме закрепили всичко... опасявам се, че кутията с боите ми се е отворила, тубичките са се... смесили... И онова, което господин Ринсуинд сметна за броколи с шунка, се оказа горско зелено... ъ-хъм.

— Може ли да говоря с капитан Керът?

— Опасявам се, че това не е особено желателно в момента — угрижено обясни Леонард.

— Защо? И той ли искаше броколи с шунка?

— Не, падна му се кадмиево жълто. — Някой изквича, нещо затрака зад Леонард. — Добрата новина обаче е, че тоалетната мод. 2 изглежда работи безупречно.

Устремното пропадане на «Хвърчилото» го отнасяше обратно към Водопада. Водата тук беше необятен, кълбящ се облак от мъгла.

Капитан Керът се рееше пред един илюминатор и снимаше с иконографа.

— Това е изумително\ Убеден съм, че ще научим отговорите на някои от въпросите, които от цели хилядолетия озадачават човечеството.

— Хубаво — одобри Ринсуинд. — Може ли да свалиш този тиган от гърба ми?

— Ъ-хъм — прокашля се Леонард.

Звуците бяха достатъчно тревожни, за да се обърнат другите двама.

— Ние като че... губим въздух значително по-бързо, отколкото очаквах — осведоми ги геният. — Но аз съм сигурен, че корпусът не пропуска повече, отколкото предполагах. А и според господин Стибънс май падаме по-бързо. Уф... трудничко ми е да свържа всички факти, разбира се, заради неясното въздействие на магическото поле на Диска. Ъ-хъм... едва ли ще има някаква опасност за нас, ако през цялото време носим шлемовете си...

— По-близо до света има въздух колкото си искаме — напомни Ринсуинд. — Защо просто не влетим в него и не отворим някой илюминатор?

Леонард се вглеждаше печално в мъглите, заемащи половината свят пред него.

— Ние... ъ-ъ... се движим много бързо — проточи той. — И въздухът при такава скорост... въздухът е... особеното му е, че... Кажете ми, какво си представяш при думите «падаща звезда»?

— Сега пък за какво намекваш? — наежи се Ринсуинд.

— Ъ-хъм... че така бихме си навлекли неописуемо страшна гибел.

— О, това ли било — махна с ръка Ринсуинд.

Леонард чукна с нокът по циферблата върху един резервоар с въздух.

— Наистина не ми се вярва моите изчисления да са били толкова неправ...

В кабината нахлу светлина.

«Хвърчилото» се издигаше между мъгливи ивици. Екипажът се блещеше.

— Никой никога няма да ни повярва — промълви Керът накрая.

Вдигна иконографа към изгледа и дори духчето вътре, чиято раса рядко се отличаваше с чувствителност, изписука «А стига, бе!», преди да започне да рисува бясно.

— Не го вярвам, макар че го виждам — отрони Ринсуинд.

От мътилката се издигаше неимоверно грамадна каменна колона. А над мъглата, огромни като светове, се подаваха гърбовете на четири слона. Все едно летяха в катедрала, висока хиляди километри.

— Ама това направо си е шега — бърбореше Ринсуинд. — Светът се крепял върху слонове, ха-ха-ха... а после се изпречват пред очите ти...

— Боите ми, къде са ми боите!... — мънкаше Леонард.

— Е, някои от тях вече са в тоалетната — натърти Ринсуинд.

Керът се обърна, явно изпаднал в недоумение. Иконографът отплува от ръцете му, бълвайки тихички ругатни.

— А къде ми е ябълката? — попита Керът.

— Какво? — стресна се Ринсуинд от неочакваната смяна на темата.

— Започнах да я ям и замалко я оставих във въздуха... а сега я няма. Корабът проскърцваше под ослепителните слънчеви лъчи.

И една огризка от ябълка се превъртя бавно в кабината.

— Предполагам, че все пак сме трима на борда? — невинно попита Ринсуинд.

— Не говори глупости — скара му се Керът. — Корабът е затворен херметично!

— Значи... твоята ябълка се е изяла сама? Погледнаха към хаоса от денкове, пристегнати с мрежи.

— Ако щете, разправяйте колко маниакално подозрителен съм — подхвана Ринсуинд, — но щом корабът е по-тежък от очакванията на Леонард и въздухът свършва по-бързо, а храната изчезва...

— Да не намекваш, че под Ръба се носи някакво чудовище, което може да пробива дървени корпуси? — уточни Керът и извади меча си.

— А, за тази страхотия не се бях сетил. Браво на теб — похвали го Ринсуинд.

— Интересно — обади се Леонард. — Вероятно би представлявало кръстоска между птица и двучерупково мекотело. Нещо като октопод, който използва струи от...

— Благодаря, благодаря, благодаря, но стига толкова!

Керът отмести навито одеяло и се опита да надникне извън кабината.

— Стори ми се, че нещо шавна. Точно зад резервоарите с въздух... Шмугна се под вързоп ски и се скри в сенките.

Чуха го как изпъшка:

— О, само това не...

— Какво? Какво? — настръхна Ринсуинд.

— Намерих... някаква кора...

— Фантастично! — отзова се Леонард, който вече рисуваше в бележника си. — Вероятно щом попадне в съд с подходяща за него среда, такова същество би претърпяло метаморфоза в...

Керът се върна, нанизал на меча си бананова кора. Ринсуинд ядно изви очи към тавана.

— Осени ме съвсем ясна догадка — заяви той.

— И мен — подкрепи го Керът.

Позабавиха се, но накрая избутаха настрана сандък с хавлии — така не останаха повече скривалища. Разтревожено лице надникна от леговището си.

— Ууук?

Леонард въздъхна, остави бележника и отвори шкафчето на омнископа. Чукна го веднъж-дваж, парчето трепна и показа очертанията на глава. Леонард вдиша дълбоко.

— Анкх-Морпорк, имаме си орангутан...

Коен прибра меч си в ножницата.

— Не ми се вярваше, че нещо може да живее тука — призна си, оглеждайки касапницата наоколо.

— Ами то вече не живее — уточни Калевб.

Последната битка свърши почти мигновено. Всички твари, които се надяваха да издебнат Ордата от засада, допускаха последната глупост в живота си.

— Тука има изобилие от сурова магия — предположи Уили Момъка. — И такива гадини свикват да се хранят с нея. Рано или късно някаква живинка се появява навсякъде.

— Тая магия е полезна за Хамиш — отбеляза Коен. — Готов съм да се закълна, че вече не е толкоз глух.

— К'во?

— ХАМИШ, РЕКОХ, ЧЕ ВЕЧЕ НЕ СИ ТОЛКОЗ ГЛУХ!

— Няма що до кряскаш, шефе.

— А бе, не можем ли да ги сготвим? — предложи Уили Момъка.

— Сигурно имат вкус на пиле — допусна Калевб. — Всичко има такъв вкус, като прегладнееш.

— Оставете това на мен — намеси се госпожа Макгари. — Вие накладете огъня, пък аз ще ги сготвя така, че ще имат по-пилешки вкус и от пилетата.

Коен се помъкна към менестрела, седнал настрана и зает с останките от лютнята си. Момчето май доста живна покрай катеренето. И престана да мрънка.

Коен седна до него.

— Какво правиш, момко? Като гледам, намерил си череп.

— Той ще бъде резонаторът. — Менестрелът се посмути. — Нали не е нередно?

— Няма лошо. Добра участ е за един герой, ако от костите му направят арфа или нещо подобно. Май ще звучи хубаво.

— Ще направя един вид лира — сподели менестрелът. — Опасявам се, че ще бъде малко примитивна.

— Така е още по-добре — насърчи го Коен. — Ще подхожда за старовремски балади.

— Мислех си за... за сагата — призна певецът.

— Браво на теб, момко. И ще има много «изрече той», нали?

— Ъ-ъ, да. Но реших да започна с легендата как Мазда откраднал огъня за хората.

— Чудничко — одобри Коен.

— Ще добавя и няколко куплета, за да разкажа, какво са му сторили боговете след това — продължи менестрелът, опъвайки бавно една струна.

— Как какво са му сторили?! Направили са го безсмъртен!

— Ъ-ъ... да. Може и така да се каже. В известен смисъл.

— Защо пък «в известен смисъл»?

— Коен, това го има в класическата митология. Предполагах, че е всеизвестно. Оковали са го на една скала за вечни времена и всеки ден долита един орел да му кълве черния дроб.

— А вярно ли е туй?

— Споменато е в множество класически текстове.

— Не си падам много по четенето — напомни е на лука? Още ли е там?

— Коен, вечните времена още не са свършили.

— Май е имал възголемичък черен дроб.

— Ако се вярва на легендата, расте наново всяка нощ.

— Ех, да беше тъй и с моите бърбреци — замечта се Коен. Зарей поглед към далечните облаци, скрили заснежения връх на планината. — Дал огъня на всички нас и боговете са постъпили така несправедливо с него, а? Хъм... ще видим тая работа.

Омнископът показваше снежна виелица.

— Значи климатът долу не го бива — прецени Ридкъли.

— Не, това е тавмично смущение — обясни Пондър. — Сега минават под слоновете. Боя се, че ще се проточи.

— Той наистина ли каза «Анкх-Морпорк, имаме си орангутан»? — усъмни се Деканът.

— Библиотекарят някак се е промъкнал в кораба без да го забележат — потвърди Пондър. — Знаете какви странни места си избира за сън. Уви, това напълно обяснява проблемите с теглото и

въздуха. Ъ-ъ... Налага се да споделя с вас, че вече не знам дали ще им стигнат времето или мощността да се завърнат на Диска.

— Как така не знаеш! — изглежда го лорд Ветинари.

— Ъ-ъ... всъщност знам, сър, но... ъ-ъ... никой не обича лошите новини.

Лорд Ветинари се взря в голямото заклинание, което заемаше почти изцяло каютата. Беше увиснало във въздуха — целият свят, очертан със светещи линии, а под греещия му край се кривеше още една. Докато я гледаше, тя се удължи още малко.

— Не могат да завият и да се върнат, така ли? — попита той.

— Не могат, сър. Просто не става.

— А не могат ли да изхвърлят Библиотекаря навън? Магьосниците се спогледаха потресени.

— Не, сър — натърти Пондър. — Би било убийство.

— Да, но пък биха могли да спасят света. Едно човекоподобно умира, един свят оцелява. Според мен не е необходимо да си ракетен магьосник, за да го проумееш.

— Сър, немислимо е да им налагате подобен избор!

— Нима? Аз вземам такива решения всеки ден — напомни Патрицият. — Е, щом казвате... Какво не им достига?

— Въздух и драконова мощност, сър.

— Ако накълцат орангутана и го дадат на драконите, няма ли да решат два проблема наведнъж?

Внезапното охлаждане на атмосферата в каютата подсказа на лорд Ветинари, че отново не е успял да убеди слушателите си. Той въздъхна. — И имат нужда от драконов огън, за да...

— ...за да завършат обиколката си на Диска, сър. И трябва да задействат драконите в точно избран момент.

Ветинари отново се вторачи в магическия планетариум пред себе си.

— А след промяната в положението?...

— Не съм сигурен, сър. Може да се забият в Диска или да се устремят в безкрая.

— И се нуждаят от още въздух...

— Да, сър.

Ръката на Патриция се плъзна покрай очертанията на света и дългият му показалец посочи.

— Няма ли въздух тук?

Тая гозба си беше същинско геройство — заяви Коен. — Друга дума просто не подхожда.

— Така е, госпожо Макгари — подкрепи го Злия Хари. — Дори плъх не би се доближил толкова до вкуса на пилешкото.

— Да, почти не ми се гадеше от пипалата! — включи се въодушевен и Калерб. Седяха и се наслаждаваха на гледката. Онова, което преди беше светът долу, вече се намираше пред тях като безпределна стена.

— Онуй там какво е? — посочи Коен.

— Много ти благодаря, приятелю — извърна се Злия Хари. — Предпочитам това... пилешко да си остане в стомаха ми, ако нямаш нищо против.

— Девствените острови — обясни менестрелът. — Наричат ги така заради непокътнатата природа.

— Трудно е да ги намериш, затуй още е непокътната — уригна се Тръкъл Простака.

— Хъ-хъ-хъ.

— Брей, оттука се виждат звездите посред бял ден — установи Хамиш Бесния.

Коен му се ухили. Хамиш рядко казваше нещо, без да го питат.

— Разправят, че всяка била свят — вметна Злия Хари.

— Ъхъ — изсумтя Коен. — Колко са, барде?

— Не знам. Хиляди. Милиони — вдигна рамене менестрелът.

— Милиони светове, а ние получаваме... какво? Хамиш, ти на колко години си?

— К'во? Роден съм в деня, когато умрял старият тан.

— Ама кога? И кой от старите танове? — търпеливо уточни Коен.

— К'во? Да не съм писарушка, бе? Тия неща не мога да ги помня!

— Може да си на стотина години. Столетие. А има милиони светове. — Коен смукна от папириската и потри челото си с палец. — Ама че гадост... — Кимна на менестрела. — И какво сторило онуй твоє приятелче Карелинус, след като си издухало нослето?

— Виж какво, не бива да си го представяш такъв — разгореци се певецът. — Той изградил гигантска империя... дори била прекалено

голяма. И в много неща сте си приличали. Не си ли чувал за Тсортянския възел?

— Звучи мръснишки — изказа мнението си Тръкъл. — Хъ-хъ-хъ... да ме прощавате.

Менестрелът въздъхна.

— Бил великански заплетен възел, който свързвал две греди в тсортянския храм на Офлър. Според поверието който успеел да го развърже, щял да владее целия континент.

— Голяма мъчнотия са тези възли — сподели госпожа Макгари.

— А Карелинус го разсякъл с меча си! — възкликна менестрелът.

Разкритието не предизвика овациите, които очакваше.

— Значи бил и плачльо, и мошеник? — сети се Уили Момъка.

— Не! — озъби се певецът. — Направил е драматичен, дори съдбовен жест!

— Тъхъ, ясно, ама не го е развързал, нали? Ако според правилата е трябвало да го развърже, не разбирам защо му е щукнало...

— Стига, стига, момчето има право — спря ги Коен, който май размишляваше напрегнато. — Не е постъпил като мошеник, защото тъй историята е станала по-интересна. Тъхъ. Схващам какво си е мислил. — Засмя се сухо. — Представям си картинката. Сбирщина пребледнели от страх жреци стърчат наоколо и се чудят що да сторят: «Да, де, туй си е мошеничество, ама той има много голям меч и не искам да се обаждам пръв, пък и да не забравяме за оная проклета многохилядна армия пред портите.» Ха! Тъхъ. Хъм... След туй какво направил?

— Покорил почти целия изследван дотогава свят.

— Свестен момък. А после?

— Той... ъ-ъ... се завърнал в родината си, царувал няколко години, умрял и синовете му се счепкали, имало войни... и настъпил краят на неговата империя.

— Децата създават проблеми — отбеляза Вена, без да откъсва поглед от усърдно избродираните цветчета около «ЗАПАЛИ Я ТАЗИ КЪЩА» на покривчицата.

— Някои хора твърдят, че постигаме безсмъртие чрез децата си — възрази менестрелът.

— Тъй ли било? — поклати глава Кoen. — Я ми кажи името на някой от твоите прапрадядовци.

— Ами... ъ-ъ...

— Видя ли? Аз имам цял куп деца. Повечето не съм ги зървал нивгаш... сещаш се как става в живота, нали? Но майките им бяха здрави, силни момичета и адски се надявам, че всичките ми хлапета живеят за свое удоволствие, а не за да ме продължат. Щото каква полза е имал твойт Карелинус от своите, освен да му съсипят империята?

— Някой истински историк може да ти разкаже много повече за... — подхвана менестрелът.

— Ха! — прекъсна го Кoen. — Важно е какво помнят обикновените хора. Какво става в песните и преданията. Все едно е как си живял и умрял, важно е какво са записали.

Менестрелът усети как всички погледи се впиха в него.

— Ъ-ъ... аз си водя подробни записки — увери ги той.

— Ууук — обясни по своему Библиотекарят.

— И тогава нещо му паднало на главата — преведе Ринсуинд. — Може би когато пикирахме надолу.

— Не можем ли да изхвърлим поне част от тези боклуци, за да олекне корабът? — попита Керът. — Почти нищо от тях не ни е нужно.

— Уви, не можем — отвърна Леонард. — Ще загубим целия си въздух, ако отворим вратата.

— Нали си имаме шлемове за дишане? — напомни Ринсуинд.

— Три шлема — напомни и Леонард.

Омнископът пратцеше. Не му обръщаха внимание. «Хвърчилото» летеше под слоновете и парчето показваше само магически смущения.

Но Ринсуинд все пак се огледа и забеляза, че сред бурята от бели пращинки в счупения омнископ някой показва картонче, на което бе написано ПОДДЪРЖАЙТЕ ВРЪЗКА.

Пондър завъртя глава.

— Благодаря ви, Архиканцлер, прекалено съм зает, за да се нуждая от вашата помощ.

— Но ще има ли полза от това?

— Трябва да има. Шансът е едно на милион.

— О, тогава няма за какво да се притесняваме. Шансовете едно на милион се сбъдват винаги.

— Да, сър. Следователно ми остава само да пресметна дали има достатъчно въздух извън кораба, за да борави Леонард с управлението, или колко дракона са необходими да бъдат огън и за колко секунди, или ще им стигне ли мощността да излетят отново. Предполагам, че корабът се движи горе-долу с подходяща скорост, обаче не знам колко огън ще остане в драконите, нямам представа върху каква повърхност ще кацнат или какво ще заварят там. Мога да приспособя няколко заклинания, но те изобщо не са били предназначени за такива цели.

— Добре се справяш — насърчи го Ридкъли.

— С какво да ти помогнем? — обади се Деканът. Пондър огледа отчаяно останалите магьосници. Как би постъпил лорд Ветинари на неговото място?

— Ами да — потвърди оживено. — Ще бъдете ли така любезни да си намерите свободна каюта и да съставите списък с различните начини, по които бих могъл да реша проблема? А аз само ще си поседя тук и ще поумувам над някои идеи.

— Ей така ми харесваш — похвали го Деканът. -Момчето е благодарумно и се възползва от мъдростта на по-старшите от него.

Патрицият се усмихна мимолетно на Пондър, докато всички излизаха.

И във внезапно настъпилата тишина Пондър се зае да... поумува. Позяпа планетариума, обиколи го, увеличи някои части, взря се в тях, прегледа бележките си за драконовата мощност в полет, вторачи се в модела на «Хвърчилото» и прекара много време в съсредоточено наблюдаване на тавана.

Този метод не беше типичен за магьосниците. У тях обикновено възникваха желания, за които измисляха словесна форма. Магьосниците не си хабяха усилията да изучават Вселената. Нима можеха да очакват смислена приказка от камъните, дърветата и облаците? По тях дори нямаше нищо написано.

Пондър провери надрасканите по страниците числа. Тези изчисления приличаха на перце, задържащо се върху сапунен мехур, който не съществува.

Затова се пристраши да налучка.

В «Хвърчилото» подложиха положението на «обсъждане». По този начин хората, които не знаят нищо, се събират, за да споделят невежеството си.

— Не можем ли да задържаме дишането си през една четвърт от времето? — предложи Керът.

— Не. За жалост човек не диша така — отвърна Леонард.

— А защо не престанем да говорим? — сети се Ринсуинд.

— Ууук — посочи Библиотекарят към мътния екран на омнископа.

Някой показваше ново картонче. Огромните букви едва се различаваха — ЕТО КАКВО ЩЕ НАПРАВИТЕ.

Леонард докопа молив и започна да преписва в ъгъла на листа, на който бе нарисувал машина за подкопаване на крепостни стени.

След пет минути остави молива.

Забележително. Той иска да променим посоката на «Хвърчилото» и да ускорим движението.

— Накъде?

— Не казва. Аха. Искате да полетим право към слънцето.

Леонард ги озари с една от сияйните си усмивки, но срещна празния поглед на три чифта очи.

— Това ще означава един-два дракона да се включат за няколко секунди, за да ни завъртят, а после...

— Слънцето — смънка Ринсуинд.

— Горещо е — добави Керът.

— О, да, уверен съм, че всички много се радваме на този факт — промърмори Леонард докато разгъваше чертеж на «Хвърчилото».

— Ууук!

— Моля?

— Той каза: «А този кораб е направен от дърво!» — преведе Ринсуинд.

— Само с няколко звука ли?

— Изразява се много лаконично! Виж какво, Стибънс несъмнено е сбъркал. Не бих се доверил на магьосник да ме упъти и към отсрещната стена на най-тесната стаичка!

— Той обаче ми се стори младеж с много светъл ум — поколеба се Керът.

— И ти ще светнеш, ако това чудо се блъсне в слънцето — увери го Ринсуинд. — Направо ще пламнеш.

— Бихме могли да насочим «Хвърчилото», ако внимателно боравим с огледалата на левия и десния борд — замислено проточи

Леонард. -Отначало ще има малко проби и грешки...

— Аха, овладяхме и това умение. — Леонард обърна малък пясъчен часовник. — А сега с всички дракони за две минути...

— Ссигурно сскоро щще нни ккаже ккакво сследва? — кресна Керът, а зад тях всичко дрънчеше и скрибуцаше.

— Ггосподин Сстибънс се оппира нна ддве ххияди ггодини уунниверситетска ттрадиция! — провикна се и Леонард в шумотевицата.

— И ппрез кколко от ттях сса ууправлявали ввъздушни ккораби с ддракони? — изпищя Ринсуинд.

Леонард се наведе срещу посоката на временното притегляне и погледна съсредоточено часовника.

— Окколо ссто ссекунди!

— Ахха! Ззначи и ттова ввече е ттрадиция!

Не съвсем едновременно драконите престанаха да бълват пламъци. И разни предмети отново заплуваха във въздуха. Пред тях беше слънцето, но вече не като кръг. Нещо бе затъмнило едната му страна.

— О-о, колко умно — промълви Леонард. — Господа, вижте луната!

— Значи вместо в слънцето ще се блъснем в луната? — озадачи се Керът. — Така по-добре ли е?

— Същото щях да попитам и аз — озъби се Ринсуинд.

— Ууук!

— Не ми се вярва, че набрахме такава скорост — възрази Леонард. — Едва я догонваме. Според мен идеята на господин Стибънс е да кацнем на луната. — Той сви и изпъна пръстите си. — Там има някакъв въздух, не се съмнявам. А това означава, че вероятно ще намерим и с какво да нахраним драконите. После — ето къде е проявил особено хитроумие — се носим с луната, докато не изгрее над Диска, и остава само да се спуснем полека от нея.

Той бутна лостовете за крилете. Кабината затрепери от въртенето на макарите. От двете страни на «Хвърчилото» крилете се разперваха.

— Имате ли въпроси? — провери Леонард.

— Опитвам се да предвидя какво може да се обърка — осведоми го Керът.

— Аз преброих девет възможности досега — сподели Ринсуинд.
— А още не съм задълбал в подробностите.

Луната наистина се уголемяваше видимо — тъмно кълбо, засенчващо светлината на далечното слънце.

— Доколкото разбирам — промълви Леонард, докато тя заемаше всички илюминатори, — това небесно тяло е по-малко и по-леко от Диска, затова привлича само леките неща като въздуха. Тежките, например «Хвърчилото», вероятно едва се задържат на повърхността.

Тоест?... — подкани го Керът.

— Ъ-хъм... би трябвало просто да се спуснем полегато. Но не е зле да се държим здраво...

Те кацнаха. Кратко изречение, но изпълнено с произшествия.

Тишина бе обгърнала кораба, само вълните се плискаха, а Пондър Стибънс мънкаше трескаво, ровичкайки омнископа.

— Тези писъци... — подхвърли Муструм Ридкъли след малко.

— Но те изпищяха и втори път няколко секунди по-късно — напомни лорд Ветинари.

— И трети път след още няколко секунди — прибави впечатленията си Деканът.

— Представях си, че омнископът може да ни покаже всяко място — отбеляза Патрицията, взрян в препотеното чело на Пондър.

— Парчетата, сър... ъ-ъ... май не са особено надеждни, когато се раздалечават — промърмори Пондър. — Уф... И между тях все още има към три хиляди километра свят и слонове... аха...

Омнископът светна и пак притъмня.

— Ринсуинд си го биваше като магьосник — промълви Професорът по неопределени изследвания. — Не беше особено проникателен, но честно казано, аз никога не съм надценявал интелекта. Според скромното ми мнение значението му се преувеличава.

Ушите на Пондър се зачервиха.

— Защо пък да не сложим малък плакет някъде в Университета? — предложи Ридкъли. — Без излишества, разбира се.

— Господа — намеси се Патрицията, — забравихте ли, че скоро няма да има Университет?

— А-а, да. Е, ще спестим дребна сума.

— Ало? Ало? Има ли някой там?

От омнископа се вираше неясно, но познато лице.

— Капитан Керът?! — изрева Ридкъли. — Как накара тая проклетия да проработи?

— Престанах да седя на нея, господине.

— Добре ли сте? Чухме писъци! — избълва Пондър.

— Когато се блъснахме в повърхността, господине.

— Но чухме писъци и след това.

— Вероятно при втория сблъсък с повърхността, господине.

— А третият път?

— Пак повърхността, господине. Би могло да се каже, че кацането беше малко... колебливо... и се проточи.

Лорд Ветинари се наведе към омнископа.

— Къде сте в момента?

— Тук, сър. На луната. Господин Стибънс беше прав. Има въздух. Редичък е, но който иска да диша, се примирява.

— Господин Стибънс бил прав, а? — вторачи се Ридкъли в Пондър. — И как сметна всичко толкова точно, господин Стибънс?

— Аз... ъ-ъ... — Пондър долови, че всички го гледат втренчено. — Аз... — Помълча. — Имах късмет в налучкването, сър.

Магьосниците си отдъхнаха. Хитроумието никак не им допадаше, но късметлиятското налучкване беше самата същност на призиването им.

— Бива си го момчето — закима Архиканцлерът. — Избърши си челото, господин Стибънс, и тоя път ти се размина.

— Позволих си една волност, ваша светлост — помолих Ринсуинд да ме снима как побивам флага на Анкх-Морпорк и обявявам луната за обща собственост на всички народи от Диска.

— Много... патриотично — промълви Ветинари. — Нищо чудно и да уведомя някой ден останалите народи.

— Не мога обаче да ви покажа тази гледка по омнископа, защото скоро след това нещо изяде флага. Положението тук... не е каквото бихте очаквали.

Нямаше съмнение, че са дракони. Ринсуинд веднага разбра това. Но приличаха на блатните дракони, колкото ловджийските хрътки наподобяват чудатите джавкащи кученца с непроизносими звуци в имената. Сякаш бяха съставени само от муцуни и източени тела, с по-

дълги крайници от блатната разновидност и толкова сребристи, че изглеждаха като изковани от лунна светлина.

И... те бълваха огън. Но не от място, откъдето Ринсуинд бе свикнал да вижда пламъците на блатните дракони.

Странно, както отбеляза и Леонард, но щом човек престанеше да се подхилва на гледката, виждаше практичността. Всъщност истинска тъпотия беше блатният дракон да си служи с оръжие, което го кара да замре неподвижно насред полет.

Дракони с всевъзможни размери се струпяха около «Хвърчилото» и го разглеждаха любопитно като сърни. Понякога един-двама подскачаха нагоре и се понасяха нанякъде с огнена струя, но пък кацаха други и увеличаваха гъмжилото. Зяпаха хората от екипажа, сякаш очакваха от тях да правят фокуси или да изрекат важно съобщение.

Имаше и растителност, само че сребриста. Покриваше почти напълно лунната повърхност. Третият подскок и дългото плъзгане на «Хвърчилото» бяха оставили в нея дълга следа. А листата бяха...

— Не мърдай, ако може. — Ринсуинд отново насочи вниманието си към своя пациент, който се разшава. Щом превързваш главата на орангутан, важно е да знаеш кога да спреш. — Вината си е твоя. Нали ти казах! Малки стъпки, а не гигантски крачки.

Керът и Леонард се показаха с плавни скокове иззад кораба.

— Почти нищо не е повредено — съобщи изобретателят, щом краката му допряха повърхността. — Цялото изделие е понесло забележително ударите. И е обърнато нагоре. При тази... лекота сигурно това ни стига да излетим отново, макар че има един дребен проблем... Къш, де!

Той отпъди с ръка сребристо драконче, което душеше «Хвърчилото», и то се изстреля право нагоре с дълга игла от синкав пламък.

— Нямаме храна за драконите — потвърди Ринсуинд. — Вече надникнах. Горивният резервоар се е разцепил, когато се блъснахме първия път.

— Но не можем ли да ги храним с някои от тези сребристи растения? — предложи Керът. — Местните дракони май си хапват добре.

— Нали са великолепни създания? — промълви Леонард, когато цяла ескадрила от въпросните създания прелетя над тях.

Обърнаха се да проследят полета им, после се вторачиха понагоре. Тук гледката винаги можеше да изненада.

Луната се издигаше над света и главата на слон запълни небето.

Четиримата пътешественици безмълвно се качиха на близкото хълмче, за да виждат по-добре, и постояха смълчани известно време. Тъмни очи колкото океани се вираха в тях. Исполински дъги от слонова кост засенчиха звездите пред тях.

Разнасяха се тракане и шумолене на четчиците в иконографа.

Пространството не беше огромно. То просто не се забелязваше. Затова според Ринсуинд не можеше да налага смирение. Но светът беше грамаден, а слонът — същински колос.

— Кой от четирите е този? — промърмори Леонард по някое време.

— Не знам — отвърна Керът. — Да си призная, не съм сигурен дали наистина вярвах в тях досега. Нали се сецате... сецате се за костенурката, слоновете и всичко останало. И сега като ги гледам, чувствам се много... много...

— Уплашен ли? — помогна му Ринсуинд.

— Не.

— Разстроен?

— Не.

— Смачкан?

— Не.

Над Водопада вече личаха смътни очертания на континентите под бели облачни спирали.

— Знаете ли... както сме над всичко долу... не личат границите между държавите — подхвърли Керът едва ли не печално.

— Това поражда ли проблеми? — сепна се Леонард. — Уверен съм, че нещо може да се направи...

— С грамадни, ама наистина великански сгради по границите — измисли Ринсуинд. — Или... или много широки пътища. И то боядисани в различни цветове, за да няма бъркотия.

— Ако въздушните пътешествия станат по-чести — вметна Леонард, — не би било излишно да се засадят гори, оформящи името на страната или дори на по-важните области. Ще помисля по въпроса.

— Всъщност не говорех за... — започна Керът, отказа се и въздъхна. Стояха и не можеха да откъснат погледи от картината пред тях. Искрици просветваха в небето и показваха къде местните дракони прелитат между луната и света.

— У дома те изобщо не се срещат — отбеляза Ринсуинд.

— Подозирам, че окаяните блатни дракончета са техни потомци, горкичките — подхвърли и Леонард. — Приспособили са се към поплътния въздух.

— Какви ли още твари живеят тук, за които и не подозираме? — зачуди се Керът.

— Е, винаги можем да си представим невидимото същество, подобно на октопод, което изсмуква целия въздух от...

Ринсуинд млъкна. Подигравките не звучаха особено уместно тук. Вселената просто ги поглъщаше. Спаружваха се под погледа на огромните, черни, сериозни очи в небето.

Пък и имаше... прекалено много от всичко. Не беше свикнал да поглъща такива порции от Вселената наведнъж. Синият Диск на света, откриващ се бавно пред тях с издигането на луната, изглеждаше някак незначителен.

— Всичко е твърде голямо — обобщи Ринсуинд.

— Да.

— Ууук.

Нямаше какво друго да сторят, освен да изчакат луната да се издигне в небето. Или Дискът да потъне под нея — според гледната точка. Керът внимателно извади едно драконче от чаша с кафе.

— По-дребните се пхат навсякъде. Досуц като котета. А по-големите странят от нас и само ни наблюдават.

— Като пораснали котки — подкрепи сравнението Ринсуинд, вдигна шапката си и измъкна мъничко драконче заровено в косата му. — Дали да не си вземем няколко?

— Ако не сме бдителни, ще си вземем всички\ Напомнят ми за Еърл — сподели Керът. — Помните ли онзи дребосък, който беше талисман на Стражата? Спаси града, като измисли как да... ами да бўлва огън назад. Всички се заблудихме, че е някаква нова разновидност, но май се оказва, че е бил атавизъм. Леонард още ли е навън?

Надникнаха към Леонард, който реши да отдели половин час за рисуване. На едното му рамо седеше драконче.

— Каза, че не е виждал такава светлина — подхвърли Ринсуинд.
— Задължително било да нарисува нещо. И се справя чудесно при тези обстоятелства.

— Какви обстоятелства?

— Ами в две от тубичките има доматино пюре и сирене крема.

— Ти не му ли каза?

— Не ми се искаше. Много се въодушеви.

— Време е да храним драконите — реши Керът и остави чашата.

— Добре. Би ли махнал този тиган от главата ми, моля?

След половин час трепкащата светлина от екрана на омнископа озари каютата на Пондър.

— Нахранихме драконите — съобщи Керът. — Растенията тук са... чудати. Изглеждат като направени от метал със стъклен блясък. Леонард стигна до стъписващата хипотеза, че те поглъщат слънчевата светлина през деня и сияят нощем, така създават «лунната светлина». Драконите май много харесват тези растения. Впрочем ще излетим скоро. Само ще събера още няколко камъка.

— Убеден съм, че може да ви бъдат от полза — вметна лорд Ветинари.

— Всъщност, сър, ще бъдат направо скъпоценни — прошепна Пондър Стибънс.

— Нима?

— О, да! Може би се различават напълно от камъните на Диска!

— А ако са съвсем същите?

— О, сър, това би било още по-интересно!

Лорд Ветинари се взря в Пондър, без да каже нищо повече. Лесно боравеше с повечето видове мислене, но още не знаеше как да се справи с върлуващото в главата на Пондър Стибънс. Най-добре беше да кима, да се усмихва и да му осигурява частите за машини, от които то смяташе, че се нуждае. Иначе не се знаеше какво може да последва.

— Чудесно — промълви Патрицията. — Да, разбира се... Те биха могли да съдържат ценни руди или дори диаманти, нали?

Пондър вдигна рамене.

— Нямам представа. Сигурен съм обаче, че ще ни разкрият много неща от историята на луната.

Ветинари сви вежди.

— Историята ли? Но там не живее ник... Тоест да, прав сте. Кажете ми... Имате ли всички машинарийки, от които се нуждаете?

Златните дракони дъвчеха лунни листа. Наистина бяха метални, със стъкловидна повърхност и по зъбите на драконите съскаха мънички сини и зелени искрици. Пътешествениците струпяха големи купчини растения пред клетките им. За нещастие единственият изследовател, който би забелязал, че лунните дракони хапват само по едно-две листа, беше Леонард, но той се увлече в рисуването.

А блатните дракони бяха свикнали да се тъпчат до насита в бедната на енергия среда на своя свят.

Стомаси, свикнали да превръщат драконовото съответствие на пресъхнал кекс в полезен пламък, се захванаха да преработят диелектрични повърхности, пренаситени с почти чиста енергия. Същинска храна на боговете. Беше само въпрос на време някой от тях да се уригне.

Целият Диск беше... ами тъкмо в това се състоеше проблемът според Ринсуинд. Сега се намираше долу. Или поне изглеждаше, че е долу, дори да беше всъщност ей там. Не можеше да се отърве от страшното предчувствие, че щом «Хвърчилото» се отдели от повърхността, направо ще падне към тези далечни пухкави облаци.

Библиотекарят му помогна да прибере с макарата крилото от своята страна, докато Леонард се готвеше за излитането.

— Виж сега, знам, че имаме криле и каквото още ни е нужно — сподели Ринсуинд. — Само не се чувствам на мястото си там, където всяка посока е «надолу».

— Ууук.

— И си нямам представа какво да му кажа. «Не бива да взривяваш света» ми се струва доста убедителен довод. Поне аз щях да се вслушам на негово място. И изобщо не ми допада идеята да се навъртам около боговете. За тях ние сме играчки.

«А те не схващат колко лесно се откъсват ръцете и краката на играчките» — добави мислено.

— Ууук?

— Моля? Сериозно ли говориш?

— Ууук.

— Значи има... маймунски бог?

— Ууук?

— Добре, де, добре, изразих се неправилно. Не е някой от нашите, така ли?

— Иийк.

— А, от Уравновесяващия континент. Е, онези там... — плахо погледна към илюминатора и потръпна — ...са готови да вярват в какво ли не.

— Благодаря ви, господа — прозвуча гласът на Леонард. — А сега, ако заемете местата си, ние ще...

Тътенът на взрива разклати «Хвърчилото» и събори Ринсуинд.

— Колко любопитно — някой от драконите май че блъвна огън малко преди...

Ето, съзрете! — изрече Кoen и зае героична поза. Сребърната орда се заоглежда.

— Какво? — не разбра Злия Хари.

— Съзрете цитаделите на боговете! — изрече Кoen и пак зае позата.

— Добре, виждаме ги — успокои го Калев. — Ти що стоиш тъй, гърбът ли те боли?

— Запиши си, че съм изрекъл «Съзрете!» — нареди Кoen на менестрела. — Другото няма нужда да го записваш.

— Имаш ли нещо против да кажеш...

— ...да изрека...

— ...извинявай, да изречеш: «Ето, съзрете тези цитадели на боговете!»? Ритъмът някак си ми харесва повече.

— Ха, туй направо ме връща в нявгашните дни — подсмихна се Тръкъл. — Хамиш, помниш ли как двамата с тебе се наехме в армията на дук Леофрик Законния, когато нахлу в Нееготинфиорд?

— Тъй беше, помня.

— Пет проклети дни се проточи оная ми ти битка — заразказва Тръкъл, — щото дукесата бродираше гоблен да я увековечи, чатнахте ли? Все ни караха да повтаряме двубоите, а пък ставаше най-гадно, когато тя си сменяше иглите. Открай време разправам, че на медиите не им е мястото на бойното поле.

— Тъй, тъй, помня и как показва неприличен жест на дамите! — изкиска се Хамиш. — След години видях тоя гоблен в замъка Розанте и веднага те познах!

— Хайде да я свършим тази работа — подкани ги Вена.

— Виж, има едно проблемче — не можем да свършим работата просто тъй — възрази Коен. — Длъжни сме да мислим за потомството.

— Пак ли ти се прииска, бе? Хъ-хъ-хъ — разхили се Тръкъл.

— Смей се ти, смей се — махна с ръка Коен. — Ама какво-ще кажеш за всички ония герои, дето не са останали в песните и преданията?

— Ъ? Че кои герои не са останали в песните и преданията?

— За същото ти приказвам!

— И какъв е планът? — попита Злия Хари, взрян в трепкащото сияние над града на боговете.

— Планът ли? — изненада се Коен. — Мислех си, че знаеш, без да питаш. Промъкваме се, счупваме взривателя и си плюем на петите. Няма какво да умуваш.

— Да, но по какъв план ще направите това? — Злия Хари въздъхна, щом огледа лицата им. — Никакъв план нямате, нали? — осведоми се отегчен. — Героите никога не действат по план. Непрекъснато на нас, повелителите на мрака, се пада да измисляме разни планове. Момчета, това е домът на боговете! Нима очаквате да не забележат шайка човеци, които се размотават наоколо?

— Ние сме решили да умрем величаво — напомни Коен.

— Вярно, вярно. Но после. Ох, горкият аз... Честно казано, сигурно ще ме изритат от тайното сдружение на злите безумци, ако ви позволя да сплескате така всичко. — Злия Хари поклати глава. — Има стотици богове, нали? Всеизвестно е. И постоянно се пръкват нови, нали? Е? Не се ли сетихте? Никой ли?

Тръкъл вдигна ръка.

— Значи ще нахлуем?

— Тук си имаме само истински герои, няма спор — процеди Злия Хари. — Не си мислех точно за този начин. Момчета, големи късметлии сте, че дойдох с вас...

Професорът по неопределени изследвания пръв забеляза сиянието на луната. В този момент се облягаше на фалшборда над вълните и кротичко пушеше следобедната си лула.

Не беше от амбициозните магьосници и обикновено само внимаваше да не се забърка в неприятности и да не се пресилва. Най-хубавото в неопределените изследвания беше невъзможността някой да опише какво представляват. Затова му оставаше изобилие от свободно време.

Погледа до някое време бледата луна, после потърси Архиканцлера. Завари го да лови риба.

— Муструм, редно ли е луната да изглежда така? Ридкъли вдигна глава.

— Ама че работа! Стибънс! Къде се дяна тоя човек?!

Откриха Пондър на койката, където се беше тръшнал с дрехите на гърба си. Извлякоха го полузаспал по стълбичката, но той мигом се разсъни, щом зърна небето.

— Трябва ли да е такава? — заядливо попита Ридкъли, сочейки луната.

— Не, сър! В никакъв случай!

— Значи проблемът е съвсем определен? — осведоми се с надежда Професорът.

— Няма съмнение! Къде е омнископът? Някой опита ли се да говори с тях?

— А, значи не е в моята област — заотстъпва Професорът по неопределени изследвания. — Съжалявам. Иначе щях да помогна. Виждам, че сте много заети. Извинете...

Вероятно всички дракони бяха започнали да бълват огън. Ринсуинд усещаше как очните му ябълки се притискат в костта на тила.

До него Леонард се беше свлякъл в несвяст. Керът май лежеше сред отломките, изблъскали се в задния край на кораба. Съдейки по зловещото скърцане и миризмата, орангутанът се държеше за облегалката на креслото, на което седеше Ринсуинд.

О, да — когато успя да извие глава, за да погледне през един илюминатор, някой от драконовите модули гореше. Трябваше да се очаква — пламъците, изригвани от драконите, имаха чист бял цвят.

Леонард бе споменал една ръчка... Ринсуинд ги позяпа през червената пелена в очите си. «Ако се наложи да отделим всички дракони от кораба — бе казал Леонард, — ние ще...» Какво щяха да правят? С коя ръчка? Впрочем в подобно положение изборът е повече

от ясен. Със замъглено зрение, с претоварени уши от шума на измъчения кораб Ринсуинд дръпна единствената ръчка, която успя да достигне.

„Не мога да вмъкна това в сага — тюхкаше се безмълвно менестрелът наум. — Никой никога няма да ми повярва. Наистина никой и наистина никога...“

— Доверете ми се, разбрахме ли се? — настоя Злия Хари, докато провеждаше строеви преглед на Ордата. — Тоест... да, няма спор, че не заслужавам доверие, но сега става дума за гордост, ясно? Доверете ми се. Това ще ви помогне. Хващам се на бас, че и самите богове не се познават всички помежду си, а вие?

— Голям сбърканяк съм с тия крилца — оплака се Калевб.

— Госпожа Макгари толкова се постара да ги ушие, не се оплаквай! — скастри го Злия Хари. — Сега си чудесен Бог на любовта. Само не ми се иска да уточнявам на коя любов. А ти си?...

— Бог на рибите, Хари — обясни Коен. Той беше налепил люспи по кожата си и стъкми подобие на рибоглав шлем от останките на неотдавнашен противник. Злия Хари се мъчеше да вдиша. — Добре, добре, значи си прастар рибешки бог, виждам. А ти, Тръкъл?

— Бог на скапаните псувни — непреклонно заяви Тръкъл Простака.

— Ами-и... номерът може и да мине — обади се менестрелът, колкото и да се мръщеше Хари. — В края на краищата има Музи на танца и на песента, има дори Муза на еротичната поезия...

— О, туй го мога и аз — прихна пренебрежително Тръкъл. — „В Куирм живее младо маце, то стиска здраво...“

— Стига, стига. А ти, Хамиш?

— Бог на нещата.

— На какви неща?

Хамиш вдигна рамене. Оцеля толкова дълго, защото не даваше излишна свобода на въображението си.

— Ами... нещата, чатна ли? Може да са загубените неща. Дето се въргалият тук и там. Сребърната орда изглежда въпросително менестрела, който поумува и кимна.

— И това може да мине.

Злия Хари стигна до Уили Момъка.

— Уили, защо имаш домат на главата, а в ухото — морков? Уили Момъка се ухили до ушите.

— Туй ще ти хареса. Аз съм Бог на драйфането.

— Вече е имало — възрази менестрелът, преди Злия Хари да отвори уста. — Воmecия. Богиня в Анкх-Морпорк преди хилядолетия. „Да поднесеш дар на Воmecия“ е означавало...

— Значи ще измислиш друго — изръмжа Коен.

— Тъй ли било? — наежи се Уили Момъка. — А ти, Хари, какъв ще бъдеш?

— Аз ли? Такова, де... Ще бъда Бог на мрака. Има ги мнозина...

— Я, ти изобщо не спомена, че можем да бъдем и демонични — разсърди се Калейб. — Щом и туй може, да пукна, ама няма да съм някакво си тъпо амурче.

— Ако бях споменал демони, всички щяхте да си изберете тази маскировка — натякна му Хари. — И щяхме да затънем в разпри часове наред. Пък и останалите богове щяха да надушат хитрината, ако цял куп божества на мрака им се изгърсят на главите.

— Госпожа Макгари хич не се е предредила — забеляза Тръкъл.

— Мислех си, че ако взема назаем шлема на Хари — отвърна Вена, — ще се промъкна като някоя валкирия.

— Ето ви пример за здравомислие. Там ги има непременно — похвали я Злия Хари.

— А на Хари шлемът не му е нужен — добродушно подхвана Коен, — щото ей сегинка ще се оправдае с болешки в крака или в гърба, за да не дойде с нас. Бездруго отдавна ни е изпортил. Нали, Хари?

Играта ставаше по-вълнуваща. Повечето богове се бяха събрали да гледат. И те обичат да се посмеят, макар че чувството им за хумор не се отличава с изтънченост. Слепия Йо, прастарият шеф на боговете, попита:

— Нали не могат да ни навредят?

— Не могат — увери го Провидението, подавайки кутията със зарове. — Ако бяха много умни, нямаше да са герои.

Затракаха зарове и един отхвърча над дъската, завъртя се все по-бързо във въздуха и накрая изчезна в облаче от размътена слонова кост.

— Някой хвърли несигурност — установи Провидението и плъзна поглед по играчите. — Аха... Мадам...

— Милорд — кимна Дамата.

Никога не изричаха името ѝ, макар че всеки го знаеше, защото иначе тя изчезваше на мига. Въпреки че имаше малцина искрени поклонници, оставаше си сред най-могъщите божества на Диска, защото дълбоко в душата си почти всеки се надява и вярва, че тя съществува.

— И какъв ще бъде вашият ход, скъпа? — осведоми се Слепия Йо.

— Вече го направих — отвърна Дамата. — Но хвърлих заровете там, където не можете да ги видите.

— Добре, обичам предизвикателствата — заяви Йо. — В такъв случай...

— Сър, позволявате ли да предложа едно развлечение? — невъзмутимо го прекъсна Провидението.

— И какво е то?

— Ами те искат да ги приемем като богове. Предлагам да им угодим...

— Жначи кажваш да ще отнесем към тях шериожно? — учуди се Офлър.

— До определен момент.

— ѝ кой ще бъде този момент?

— До момента, мадам, когато това престане да ни забавлява.

В саваната на Хоуондаленд живеят хората от племето Н'туитиф, единствени в света абсолютно лишени от въображение.

Например за гръмотевицата казват следното: „Гръмотевицата е силен шум в небето, породен от разместване на въздушните маси при преминаването на мълнията.“ Ето и тяхната легенда „Как жирафът се сдобил с дълга шия“: „В древните времена предшествениците на Стария жираф имали малко по-дълги шии от останалите тревопасни и толкова благоденствали от достъпа си до по-високите клонки, че оцелявали само дълговратите жирафи. Предавали дългата шия с кръвта си, както едно копие се предава от дядо на баща и от баща на син. Някои обаче твърдят, че всичко е много по-сложно и че това обяснение важи само за животното окапи, чиято шия все пак не е толкова дълга. Това е цялата история.“

Н'туитиф са мирно племе, погубвано лека-полека от съседите си, които имат богато въображение, следователно и множество богове, суеверия и представи колко по-добре ще си живеят, ако си поразширят ловната територия.

За събитията на луната в този ден Н'туитиф казаха: „Луната се освети ярко и от нея се издигна друга светлина, която се раздели на три и избледня. Не знаем защо се случи това. Така стана.“

После бяха изтребени до последния от живеещо наблизко племе, което знаеше, че светлините са знак от бог Уклай да разширят още малко ловната си територия. Скоро обаче и това племе бе разгромено окончателно от друго племе, което пък знаеше, че светлините са всъщност техните прадеди, обитаващи луната, и ги подканят да унищожат всеки, що не се кланя на богинята Глипзо. Три години по-късно това племе също загина заради паднала от небето скала, тласната преди милиард години от избухнала звезда.

Каквото повикало, такова се обадило. Ако не се замисляме прекалено над поговорката, може и да мине за справедливост.

В раздрусаното треперещо „Хвърчило“ Ринсуинд видя как последните два драконови модула се откачиха от крилете. Завъртяха се, разпаднаха се и изостанаха.

Отново се вторачи в ръчките. Умуваше мудро, че все някой би трябвало да върши нещо с тях.

След драконите в небето оставаше следа от разцепен въздух. Щом се освободиха от модулите, побързаха да се приберат вкъщи.

Магьосниците бяха сътворили Любопитната леща на Търлоу точно над палубата. Гледката си струваше усилието.

— Това е по-хубаво от фойерверки — зарадва се Деканът. Пондър удари с юмрук по омнископа.

— А, вече работи, но се вижда само този гигантски...

Когато Ринсуинд се отдръпна, вече се виждаше не само гигантският нос.

— Кой ръчки да дърпам? Кой ръчки? — запищя той.

— Какво става?

— Леонард още е в несвяст, Библиотекарят вади Керът от парчетиите и тук тресе страшно! Не ни останаха дракони! За какво са всички тези стрелки? Мисля, че падаме! Какво да правя?

— Не гледаше ли как управлява Леонард?

— Беше стъпил върху два педала и дърпаше всички ръчки през цялото време!

— Добре, добре. Ще проверя може ли да се намери нещо в скиците му и ще ти кажа как да се спуснеш!

— Недей! Кажи ми как да се издигна! Искаме да си останем горе!

— Има ли нещо написано по тези ръчки? — попита Пондър, прехвърляйки листовете, изрисувани от Леонард.

— Има, но не го разбирам! Тази е надписана „Иарк“!

Пондър оглеждаше страниците, изписани с огледалния почерк на Леонард.

— Ъ-ъ... ъ-ъ...

— Не дърпай ръчката с надпис „Иарк“! — остро заповяда лорд Ветинари, навел се над рамото на Пондър.

— Милорд! — Пондър се изчерви под погледа на Патриция. — Моля за извинение, милорд, но въпросът е изцяло технически, свързан е с механизми, затова може би е по-добре, ако образованите по-скоро в областта на изкуствата не се...

Гласът му сам затихна пред тези очи.

— Има и един с нормален надпис! — носеше се отчаяният глас откъм омнископа. — „Лостът на принц Харан“!

Лорд Ветинари потупа Пондър по рамото.

— Напълно ви разбирам. Последното нещо, което един вещ в механизмите човек би искал в такъв момент, е добронамерен съвет от

невежи хора. И аз моля за извинение. Какво възнамерявате да предприемете?

— Ами аз... ъ-ъ...

— Докато „Хвърчилото“, а с него и надеждите ни са се устремили към земята • продължи Патрицият.

— Аз... нека да погледна... бяхме правили опит да...

Пондър зяпаше ту омнископа, ту бележките си. Умът му се превръщаше в огромно, сгорещено, лепкаво поле от бял памук.

— Струва ми се, че имаме цяла една минута — насърчи го лорд Ветинари. — Не прибързвайте.

— Аз... ъ-ъ... може би... ъ-ъ... Патрицият пак се наведе към омнископа.

— Ринсуинд, дръпни лоста на принц Харан.

— Не знаем какво... — подхвана Пондър.

— Ако имате по-подходяща идея, споделете я с мен — поощри го лорд Ветинари. — А дотогава предлагам лостът да бъде дръпнат.

В „Хвърчилото“ Ринсуинд предпочете да се вслуша в гласа на властта.

— Ами... чува се щракане и бръмчене... И... някои ръчки се размърдаха самички... сега се разперват крилете... поне летим по права линия... и то доста плавно, трябва да призная...

— Добре. Съветвам те да се заемеш със свестяването на Леонард. — Патрицият се обърна към Пондър. — Млади човече, вероятно не сте изучавал класиката. Но знам, че Леонард я познава задълбочено.

— Не съм, сър.

— Принц Харан е легендарен клациански герой, който обиколил света с кораб. Имал вълшебен рул, който насочвал кораба, докато принцът спял. Ако мога да ви помогна с още нещо, не се колебайте да се обърнете към мен.

Злия Хари стоеше вцепенен от ужас, а Коен крачеше по снега към него, вдигнал ръка.

— Ти ни издаде на боговете, Хари.

— Всички те чухме — вметна Хамиш Бесния.

— Но тъй си е редно — добави Коен. — И става по-интересно. Ръката му се спусна и потупа гърба на дребосъка.

— Рекохме си: „Тоя Зъл Хари може да е по-тъп от тухла, ама да ни предаде точно сега... ей на туй му викаме дебелокожие.“ Хари, познавал съм не един Повелител на мрака, но само на теб присъждам три грамадански таласъмски глави за стил. Ако ще и никога да не си се класирал в... сещаш се, висшата лига на повелителите на мрака, поне имаш целия букет от пороци и недостатъци.

— Харесваме оня, дето не си мени ни нрава, ни кожата — потвърди Уили Момъка.

Злия Хари сведе поглед и пристъпи от крак на крак, гордост и облекчение се бореха върху лицето му.

— Много мило, че го казвате, момчета — смънка той. — Нали знаете, ако зависеше от мен, нямаше да ви сторя такова нещо, ама как иначе да си поддържам славата...

— Казах ти — разбираме — натърти а грамадна космата твар препуска към тебе и не спираш да помислиш: „А бе, туй да не е рядък вид, застрашен от изчезване?“ Не, просто й отсичаш главата. Щото туй е то геройството, прав ли съм? А ти щом видиш някого, тутакси го предаваш, без да ти мигне окото, щото туй е то злодейството.

Останалите от Ордата замърмориха одобрително. Странно, но и това си влизаше в Кодекса.

— Значи ще го пуснете? — смая се менестрелът.

— Разбира се. Момко, не си внимавал в уроците. Повелителят на мрака винаги се измъква. Но ти най-добре сложи в песента някой ред, че ни е предал. Ще стои хубаво.

— И... такова... може ли да добавиш, че съм направил най-гнусен опит да ви прережа гърлата? — опита си късмета Хари.

— Бива — величествено се съгласи Коен. — Напиши, че се е бил срещу нас като тигър с най-черна душа.

Хари изтри сълза от бузата си.

— Благодарско, момчета. Не знам какво да кажа. Няма да забравя това. Направо може ла ме вкарате в голямата игра.

— Но и ти ни направи услуга и се погрижи бардът да се прибере жив и здрав, може ли? — помоли Коен.

— Непременно — увери го Злия Хари.

— Хъм... но аз няма да се върна сега — възрази менестрелът.

Изненада всички. И най-вече себе си. Но животът изведнъж просна два пътя пред очите му. Единият водеше обратно към

всекидневие с песнички за любовта и цветята. Другият би могъл да го отведе къде ли не. Нещо у тези старци правеше първия избор немислим. Не можеше да го обясни. Но така си беше.

— Ама ти си длъжен да се прибереш... — подхвана Коен.

— Не, трябва да видя как ще свърши историята — прекъсна го менестрелът. — Сигурно съм се побъркал, но това искам.

— Можеш да измислиш края — напомни Вена.

— Не мога, госпожо — отрече певецът. — Не ми се вярва. Не мисля, че ще свърши по начин, който изобщо би ми хрумнал. Не и щом погледна господин Коен с рибата или господин Уили като Бога на повторното драйфване. Искам и аз да дойда. А господин Злия ла ме почака тук, ако иска. И нищичко няма да ми се случи, каквото ще да стане. Защото съм абсолютно убеден, че когато боговете бъдат нападнати от човек с домат на главата и от още един, предрешен като Музата на псувните, те на всяка цена ще пожелаят целият свят да узнае как е свършило всичко.

Леонард все още не се опомняше. Ринсуинд започна да му бърше челото с влажна кърпа.

— Разбира се, наблюдавах какво прави — потвърди Керът и пак погледна към мърдащите ръчки. — Но нали той го построи, затова му беше лесно. Господине... не бих докосвал това...

Библиотекарят се метна в пилотското кресло и започна да души ръчките. А някъде под тях автоматичният рул щракаше и бръмчеше.

— Скоро ще трябва да ни осени някаква идея — напомни Ринсуинд. — Няма да лети самичко безкрайно дълго.

— Ами ако полека го... Господине, не бих опитвал и това... Библиотекарят огледа набързо педалите. После с едната си ръка избути Керът настрана, с другата взе пилотските очила на Леонард от кукичката. Ходилата му се увиха около педалите. Върна лоста на принц Харан в изходно положение, протегна ръце, пошава с пръсти за миг и сграбчи ръчката за управление. Керът и Ринсуинд скочиха към креслата си.

Портата на Дънманифестин се отвори сякаш по своя воля. Сребърната р орда влезе като плътна групичка, озъртайки се недоверчиво. — Момко, не е зле да ни охулиш в сагата — прошепна Коен и пак огледа оживените улици. — Щото туй не го очаквах.

— Господине? — не разбра менестрелът.

— Мислехме си, че ще заварим буен гуляй в голяма зала — обясни Уили Момъка. — А не... магазини. Пък и тук всички са различно големи!

— Може да има всякакви богове, тъй си мисля — промълви Коен, а боговете ги доближаваха забързано.

— Що не вземем да... дойдем друг път? — подхвърли Калеп.

Портата се затръшна зад тях.

— Не можем — прецени Коен. Изведнъж около тях се струпа тълпа.

— Вие трябва да сте новите богове — прозвуча глас от небето. — Приветстваме ви в Дънманифестин! И най-добре елате с нас!

— А, Богът на рибата — обърна се едно божество към Коен и тръгна до него. — И как са рибите, ваше могъщество?

— Ъ-ъ...какво? — сепна се Коен. — О... ами... мокри. Още са си много мокри.

Страхотно мокри твари са те.

— А нещата? — попита една богиня Хамиш. — Как са нещата?

— Още се въргалят наоколо!

— А ти всемогъщ ли си?

— Тъй си е, девойче, ама гълтам хапчета да ми мине!

— Значи ти си Музата на псувните? — взря се един бог в Тръкъл.

— Шибано си прав! — отчаяно избълва Тръкъл.

Коен се огледа и видя Офлър, Бога-крокодил. Не беше труден за разпознаване, но пък и Коен го бе виждал неведнъж. Неговите статуи в храмове из целия свят бяха съвсем правдиви изображения. Може би настъпваше моментът човек да се замисли над факта, че повечето от тези храмове бяха станали значително по-бедни след шетането на Коен в тях. Той обаче не се замисли, защото никога не го правеше. Стори му се все пак, че водят насила Ордата нанякъде.

— Накъде сме се запътили, друже? — попита той Офлър.

— Да гледаме Игрите — осведоми го крокодилоглавият.

— Да, бе. Там ви... ние, де, си играем с н... със смъртните, нали?

— Така е — потвърди богът от другата страна на Коен. — И сега установихме, че някакви смъртни дори се опитват да проникнат в Дънманифестин.

— Брей, че дяволчета, а? — любезно се усмихна Коен. — Дайте им да опитат жежките мълнии, туй казвам аз. От друго не разбират.

— Сигурно защото друго не сте и опитвали -промърмори менестрелът, вторачен неприятели в събралите се богове.

— Да, ние също смятаме, че това е добра идея — съгласи се богът. — Впрочем аз съм Провидението.

— О, ти ли си бил? — изчегърта Коен тъкмо когато стигнаха до игралната маса. — Отдавна чакам да се запозная с тебе. Не трябваше ли да си сляп?

— Не.

— Ами ако някой ти мушне два пръста в очите, няма ли да ослепееш?

— Моля?

— Шегичка, приятелче.

— Ха. Ха — изрече Провидението. — Питам се, о, Боже на рибите, колко умел играч си ти?

— Никога не съм си падал по комарджийството — сподели Коен, а в пръстите на Провидението се появи един-единствен зар. — Щото е забава за тъпчовци.

— Но дали не би желал да... опиташ поне веднъж?

Тълпата се смълча. Менестрелът се взря в бездънните очи на Провидението и му стана ясно, че играеш ли на зарове с него, резултатът винаги е предопределен. Би се чуло и падането на мушица.

— Ъхъ — изсумтя накрая Коен. — Що пък не? Провидението хвърли зара на масата.

— Шест — обяви, без да отмести поглед от противника си.

— Вярно — потвърди Коен. — Значи и аз трябва да метна шест, тъй ли? Провидението се усмихна.

— О, не. В края на краищата си бог. А боговете играят за победа. Ти, о, Могъщи, трябва да хвърлиш седем.

— Седем ли?! — наежи се менестрелът.

— Изобщо не си представям как това би затруднило някого, който има право да се намира тук.

Коен огледа зара от всички страни. Бяха точно шест, както се полагаше на зар.

— Аз пък лесно си представям как туй затруднява... само смъртните, разбира се. -Подхвърли зара на дланта си. — Значи седем?

— Седем — потвърди Провидението.

— Може да стане доста завързано — процеди Коен. Менестрелът го зяпна и усети как по гърба му плъзна тръпка.

— Момко, нали ще запомниш, че изрекох и туй? — застрахова се Коен.

"Хвърчилото" се рееше сред високите облаци.

— Ууук! — гласно изрази щастието си Библиотекарят.

— Ама той го управлява по-добре от Леонард! — промълви Ринсуинд слисан.

За него е... по-лесно — прошепна Керът. — Естествено е да бъде склонен към атавизъм.

— Сериозно ли говориш? Аз пък досега го смятах за много добродушен. Освен когато го наричат „маймуна“, разбира се.

„Хвърчилото“ пак зави и се понесе в небето като махало.

— Ууук!

— „Ако погледнете наляво, ще видите целия свят“ — преведе Ринсуинд.

— Ууук!

— „А ако погледнете надясно, ще видите...“ Олеле!

Там беше Планината. И под слънцето блещукаше домът на боговете. Над него, едва различима дори в прозрачния въздух, се издигаше преливащата се мъглява фуния на световното магическо поле, заземено в центъра на Диска.

— Ти... ъ-ъ... падаш ли си много по религията? — смънка Ринсуинд, загледан в прелитащите край илюминаторите облаци.

— Да, убеден съм, че всички религии отразяват някаква частичка от една безкрайна истина — отвърна Керът.

— Добре го извъртя — възхити се Ринсуинд. — Може и да ти се размине.

— Ами ти? — попита на свой ред Керът.

— Е-е... чувал ли си за онази религия, според която въртенето в кръг е някакъв вид молитва?

— О, да. Въртящите се бесни от Ключ.

— И моята е нещо подобно, но ние по-скоро... предпочитаме правата линия. Точно така. Скоростта е свята.

— И вярваш ли, че това ще ти даде вечен живот?

— Е, не чак вечен. Но... повече живот. По-дълъг. Тоест — добави Ринсуинд — по-дълъг, отколкото ако не се движа много бързо по права

линия. Макар че и криволиците са приемливи в някоя пресечена местност.

Керът въздъхна.

— Всъщност си страхливец, нали?

— Да, но така и не разбрах какво лошо има в това. Иска се смелост да бягаш, от мен да го знаеш. Мнозина щяха да бъдат и по-страхливи от мен, ако им стигаше храброст.

Пак се загледаха. Доближаваха планината.

— Според предварителните проучвания за мисията — подхвана Керът и прелисти купчината припряно стъкмени изследователски бележки, които Пондър натика в ръката му преди излитането, — немалко хора са влизали в Дънманифестин и са се завръщали оттам живи.

— „Живи“ не ме успокоява много — призна си Ринсуинд. — Нещо да кажеш за ръцете и краката? За душевното здраве? За другите по-дребни телесни израстъци?

— Повечето от тях са били герои от митовете — неловко промълви Керът.

— Преди или след посещението?

— По традиция боговете се отнасят благосклонно към дързостта, доблестта и безстрашието.

— Добре, нямам нищо против да влезеш пръв.

— Ууук — обади се Библиотекарят.

— Казва, че се налага да кацнем скоро — съобщи Ринсуинд. — И пита дали трябва да е на определено място.

— Ууук!

Библиотекарят май вече се бореше с ръчките.

— Как така „Легнете по гръб и скръстете ръце на гърдите си“?!

— Иийк!

— Ти не видя ли как го направи Леонард, когато кацнахме на луната?

— Ууук!

— А кацането си беше сполучливо — заяви Ринсуинд. — Ох, добре, де, жалко за края на света, но и такива неща се случват, нали?

— ИСКАШ ЛИ ФЪСТЪК? ОПАСЯВАМ СЕ, ЧЕ ОТВАРЯНЕТО НА ПАКЕТЧЕТО МЕ ЗАТРУДНЯВА.

Призрачно кресло увисна във въздуха до Ринсуинд. Виолетови проблясъци по границите на полезрението му подсказваха, че изведнъж се е озовал в някакво лично пространство-време.

— Значи наистина ще се пребием?

— ВЪЗМОЖНО Е. УВИ, ТОЗИ ПРИНЦИП НА... НЕСИГУРНОСТТА СЕРИОЗНО ЗАТРУДНЯВА РАБОТАТА МИ. ИСКАШ ЛИ ДА ПОЧЕТЕШ СПИСАНИЕ?

„Хвърчилото“ описа широк завой и се понесе леко към облаците около Кори Селести. Библиотекарят изглежда сърдито ръчките, ухапа една-две, дръпна лоста на принц Харан, после заподскача към дъното на кабината и се скри под одеялото си.

— Ще се приземим на заснежено поле — обяви Керът и се настани в пилотското кресло. — Леонард е проектирал кораба за кацане в сняг, нали? В края на краищата...

„Хвърчилото“ не кацна, а само целуна снега. Подрипна нагоре, прелетя и пак докосна повърхността. Последваха още няколко подскока, после килът се плъзна хрускаво и гладко по равния сняг.

— Изключително! — възкликна Керът. — Също като разходка в парка!

— Значи някой ще ни обере всичките пари и ще ни скрита злобно в ребрата? — обезпокои се Ринсуинд. — Нищо чудно. Насочили сме се право към града. Не забелязваш ли?

Загледаха се напред. Доближаваха твърде бързо портата на Дънманифестин. „Хвърчилото“ скочи от гребена на поредната пряспа и профуча нататък.

— Сега не е време да се паникьосваме — замънка Ринсуинд. „Хвърчилото“ отново опря в снега, рязко се оттласна във въздуха и прелетя през портата на боговете. Стигна до средата ѝ.

Значи... със седем печеля — повтори Коен. — Пада се седем и аз печеля, тъй ли? — Да, разбира се — съгласи се Провидението. — Прилича ми на шанс едно към милион — спомена Коен.

Подхвърли нависоко зара — той забави издигането си, въртейки се с пъргавината на планински ледник и шум като свистенето на вятърна мелница. Достигна най-високата точка на траекторията си и започна да пада. Коен го наблюдаваше втренчено, без да помръдне. После мечът му изскочи от ножницата и описа сложна дъга. Чу се едно „цък“, въздухът блесна в зелено и... ..двете половинки на зар от

слонова кост подскочиха върху масата. Едната показваше шест точки. Другата — една. Двама-трима от боговете изумиха менестрела с ръкоплясканията си.

— Май се бяхме уговорили? — отбеляза Коен, без да прибира меч.

— Нима? Не си ли чувал поговорката „Провидението не можеш да измамиш“? — попита Провидението.

Хамиш Бесния се надигна в количката си и изрева:

— А ти, типче, чувало ли си лафа „Майка ти може ли да шије отрязани глави“? Като един човек... или бог... Ордата извади оръжията си.

— Никакви битки! — затътна Слепия Йо. — Такива са правилата тук! Имаме цял свят, в който да се бием!

— Не беше измама! — изръмжа Коен. — Пробутването на свитъци, които подлъгват героите към гибел — ей туй е измама!

— Но какво щяха да правят героите без магическите карти? — възрази Слепия Йо.

— Какво ли? Повечето още щяха да си бъдат живи! — озъби му се Коен. — А не пионки в някаква си гнусна игра!

— Ти го сръза наполовина — вметна Провидението.

— Я ми покажи правилото, дето забранява туй! Тъхъ, що не ми покажеш правилата? — подскачаше от ярост Коен. — Ама всичките! Какво се помайваш, бе, господин Провидение? Още един опит ли искаш, а? Двойно или нищо? Ще удвоим ли залога?

— Трябва да прижнете, че беше майшторшки удар — обади се Офлър. Неколцина от по-незначителните богове кимнаха.

— Какво?! Готов си да търпиш да стоят пред нас и да ни се опълчват? — изненада се Провидението.

— Опълчват се срещу вас, милорд — изрече нов глас. — Аз твърдя, че те спечелиха. Той успя да измами Провидението. А когато някой измами Провидението, според мен никъде не е изтъкнато, че мнението на Провидението по въпроса се зачита.

Дамата мина изящно през гъмжилото и божествата се отдръпнаха от пътя ѝ. Веднага разпознаха раждането на нова легенда.

— А ти коя си? — сопна ѝ се Коен, почервенял от гняв.

— Аз ли?

Дамата разтвори пръсти. На дланите ѝ лежеше по един зар с единицата нагоре. Но с неуловимо движение на китките тя ги подметна, те се удължиха и сляха, превърнаха се в съскаща из въздуха змия... и изчезнаха.

— Аз съм... шансът едно на милион.

— Тъй ли било? — Коен не се втресе, както според менестрела подходеше на случката. — А кой е останалите шансове?

— Пак съм аз.

— Значи не си никаква дама — изсумтя Коен.

— Ъ-ъ, това не е съвсем... — започна менестрелът.

— О, не беше каквото подобаваше да ѝ река, нали? — прекъсна го Коен. — Очакваше да чуруликам „Ау, леле, господарке, колко се радвам“ ли? Да, ама не. Разправят, че сполуката обичала смелчагите, а аз пък ви казвам, че видях твърде много смелчаги да се хвърлят в битката и да си докарват белята. Я да върви по дяволите всичко... Ей, какво ти става?

Менестрелът се бе вторачил в един бог, който стоеше по-назад.

— Ти си, нали? — заръмжа певецът. — Ти си Нуган, нали?

Нисичкото божество отстъпи една крачка, но допусна грешката да се перчи.

— Замълчи, простосмъртни!

— Ах, ти, гаден... гаден... Петнадесет години! Петнадесет проклетни години, преди да опитам чесън! А по селата жреците ставаха най-рано от всички, за да докопат първи гъбите! Знаеш ли колко струваше мъничка плочка шоколад в нашия град и какво правеха на хората, ако ги хванеха с нея в ръка?

Менестрелът се провря през Ордата, пристъпи към отдръпващия се бог и вдигна лирата като тояга.

— Ще те поразя с мълния! — изписука Нуган, вдигнал ръце пред лицето си.

— Не можеш! Не и тук! Това ви е по силите само в света! Тук умеете само да подлъгвате и да мамите! И да плашите! Че какво друго са молитвите... Наплашените хора искат да се сприятелят с грубияна, който ги тормози! Толкова храмове са построили... а ти си само някакъв дребен...

Коен благо отпусна ръка на рамото му.

— Добре го подреди, момко. На място речено. Ама е време да си ходиш.

— Броколи — промърмори Офлър на Суиво, Бог на обработената дървесина. — Аз им жабраняваш броколи е по-безопасно.

— Аз съм забранил практикуването на панупунитопластията — сподели Суиво. — Това пък какво е?

— Де да знам, ама поне им развалих спокойствието.

— Нека го прасна само веднъж!... — разкрещя се певецът.

— Чуй ме, синко, чуй ме — увещаваше го Коен и едва го задържаше на място. — Можеш да правиш по-хубави неща с тая лира, вместо да я потрошиш в нечия чутура, нали? Няколко куплетчета... и да се чудиш как остават в ума. Слушай ме, бе, не чуваш ли какво ти думам?...

Имам си меч, и то свестен, ама гадното сечиво може само да ти опази животеца. Пък песента може да направи някого безсмъртен. И за добро, и за лошо!

Менестрелът се поуспокои. Нуган се скри зад неколцина други богове.

— Той само ще почака да изляза през портата... — изпъшка певецът.

— Ами, много ще е зает! Тръкъл, натисни го туй бутало!

— А, да, вашият прословут фойерверк — спомни си Слепия Йо. — Но, драги ми смъртен човече, огнят не може да навреди на боговете...

— Е, зависи — подхвърли Коен. — Щото след някоя и друга минутка върхът на тая планина ще мяза на вулкан. И целият свят ще го види. Чудя се дали от днес нататък ще вярват в боговете...

— Ха! — прихна Провидението, но неколцина от по-схватливите божества внезапно се замислиха дълбоко.

— Бездруго — продължи Коен — е все едно дали някой ще убие боговете. Важното е, че се опитва. Следващият ще се опита по-упорито.

— Единственото, което ще се случи, е вашата гибел — увери го Провидението, а умислените богове се отдалечаваха полека.

— Че какво имаме да губим? — троснато отвърна Уили Момъка. — И без туй ще си умрем. Готови сме да умрем.

— Винаги сме били готови да умрем — добави Калев Изкормвача.

— Затуй живяхме толкоз дълго — заяви Уили Момъка.

— Но... защо сте толкова ядосани? — недоумяваше Слепия Йо.
— Живяхте дълго и интересно, а великият кръговрат на природата...

— Великият кръговрат на природата да ми яде набедрената превръзка! — сопна се Хамиш Бесния.

— Малцина ще се претрашат да я опитат — вметна Коен. — Не ме бива много да боравя с думи, ама... Вършим туй, щото неминуемо ще умрем, ясно? И щото един тип стигнал до края на света, видял още не знам си колко светове и се разревал, като се сетил, че има само един живот. Толкоз грамадна Вселена и толкоз малко време. Тъй не е редно...

Но боговете се озъртах в друга посока.

Крилете се отчупиха. Корпусът се стовари с трясък на паважа и се плъзна напред.

— Сега му е времето да се паникьосаме — отсъди Ринсуинд. Пострадалото „Хвърчило“ чегърташе по каменните плочи и миризмата на прегоряло дърво се засилваше. Бледа ръка се пресегна през рамото на Ринсуинд.

— За предпочитане е — уведоми ги Леонард — да се хванете за нещо. Дръпна малка ръчка с надпис „Икчарипс“.

И „Хвърчилото“ спря. Много внезапно. Боговете погледнаха надолу.

В чудноватата дървена птица се отвори люк. Падна и се търкулна настрана. Боговете видяха как някой излезе. Почти по всичко приличаше на герой, но беше прекален чистник за тази роля. Огледа се, свали шлема от главата си и отдаде чест.

— Добър ден на всички всемогъщи. Моля да ме извините, ще се постарая да не ви отнема много време. Възползвам се от възможността да заявя от името на всички обитатели на Диска, че вие тук си вършите чудесно работата.

Особнякът закрачи уверено към Ордата, подминавайки стъписаните богове, и спря пред Коен. — Вие ли сте Коен Варварина?

— Че на тебе какво ти пука? — сръза го озадаченият Коен.

— Аз съм капитан Керът от анкх-морпоркската Градска стража и дойдох да ви арестувам по обвинение в заговор за унищожаване на

света. Не сте длъжен да казвате нищо... — Хич нямам желание да приказвам — вдигна меча си Коен. — Ей сегинка ще ти отсека ...аната глава.

— Задръж, задръж — припряно го хвана Уили Момъка. — Ей, ти знаеш ли кои сме?

— Да, господине, така ми се струва. Вие сте Уили Момъка, известен също като Лудия Бил, Вилхелм Секача, Великия...

— И ти се каниш да арестуващ нас? Казваш, че си някакъв стражник, тъй ли?

— Точно така, господине.

— Момченце, за толкоз години сме избили стотици стражници!

— Много ми е неприятно да чуя това, господине.

— Момко, а колко ти плащат? — намеси се Калев.

— Четиридесет и три долара на месец, господин Изкормвачо. С надбавките.

Ордата се разкикоти. Керът извади меча си от ножницата.

— Настоявам, господине. Ако осъществите замисъла си, ще навлечете гибел на света.

— Ще свърши само туй място, момко — увери го Коен. — А ти що не си ходиш вкъщи...

— Господине, търпелив съм само от уважение към белите ви коси. Последва нов взрив от смях, наложи се да тупат по гърба Хамиш Бесния.

— Я почакайте, момчета — кротко се обади госпожа Макгари. — Май нещо пропускаме. Погледнете се.

Те се погледнаха.

— Е, и? — не схвана идеята Коен.

— Ти, аз — започна да брои Вена, — Тръкъл, Уили Момъка, Хамиш, Калев и менестрелът.

— И какво? Какво толкова?

— Седмина — сметна Вена. — Ние сме седмина, а той е сам. Седмина срещу един. И той е решил да спаси света. Знае кои сме, обаче ще се бие с нас...

— Него ли мислиш за герой? — изкиска се Хамиш Бесния. — Ха! Ама че герой — работи за четирийсет и три долара на месец! С надбавките!

Но дрезгавият смях отекна във внезапна тишина. Ордата бе свикнала да решава бързичко странните уравнения на героизма.

Защото винаги — и в началото, и в края — го имаше Кодекса. Самите те живееха според Кодекса. Придържаш се към Кодекса, а после ставаш част от него за онези, които вземат пример от теб. Без Кодекса не си герой, а бандит с кожена набедрена превръзка.

А Кодексът беше недвусмислен. Един храбрец срещу седмина... побеждава. Знаеха, че е вярно. И те в миналото бяха разчитали на правилото. Колкото повече противници, толкова по-велика победа. Така гласи Кодексът.

Забравиш ли, пренебрегнеш ли, отречеш ли Кодекса... той се обръща срещу теб.

Вторачиха се в меч на капитан Керът. Беше къс, остър и обикновен. Меч за работа. По него нямаше изписани руни. И никакви мистични светлинки не блещукаха по острието му.

За всеки, който вярваше в Кодекса, това беше смущаващо. Обикновеният меч в ръката на истински храбрец разсича магическото оръжие, все едно реже сланина.

Не че такава мисъл можеше да ги уплаши, но си струваше да я повъртят из главите си.

— А бе, смешно, ама се сетих нещо — подхвана Коен. — Веднъж ми разправяха, че в Анкх-Морпорк имало някакъв стражник, дето бил наследник на трона. Той обаче си траел, щото му харесвало да е стражник...

„Олеле, майчице — мислено изпъшка Ордата. -Предрешен крал... направо е изскочил от Кодекса...“ Керът срещна погледа на Коен.

— Никога не съм чувал за такъв човек.

— Ако ще умираш за четирийсет и три долара на месец — проточи Коен, без да отделя погледа си от него, — или си тъп, ама като талпа, или си страхотен смелчага...

— Има ли някаква разлика? — заядливо попита Ринсуинд и се примъкна до тях. — Виж какво, не искам да ви развалям драматичния момент, но той изобщо не се шегува. Ако тази... бъчонка избухне тук, ще унищожи света, не се съмнявай. Ще... отвори нещо като дупка и цялата магия ще се изцеди в нея.

— Ринсуинд? — учуди се Кoen. — Ти пък какво търсиш тука, стар плъх такъв?

— Опитвам се да спася света — обясни Ринсуинд и ядно подбели очи. — За кой ли път...

Кoen като че се разколеба, но героите не отстъпват лесно, ако ще и да ги принуждава Кодексът.

— Наистина ли всичко ще гръмне?

— Ла!

— То пък един свят — промърмори Кoen. — Вече за нищо не става...

— Ами всички мили малки котенца... — започна Ринсуинд.

— Кученца! — изсъска му Керът, впил поглед в Кoen.

— Да, де, кученца. А? Помисли ли за тях?

— И какво има да ги мисля?

— О... нищо.

— Но всички ще умрат — напомни Керът. Кoen вдигна кльощавите си рамене.

— Всеки умира рано или късно. Тъй разправят.

— Не ще остане кой да помни — унесено отрони менестрелът.
— Ако няма жив човек, няма кой да помни.

Ордата се вторачи в него.

— Никой не ще си спомни кои били сте и що сте сторили — увери ги той. — Не ще остане нищо. Никакви песни. И никой не ще ви помни.

Кoen въздъхна.

— Тъй да бъде. Да речем, че не...

— Кoen? — прекъсна го Тръкъл с необичайно угрижен глас. — Помниш ли как преди минути ми каза да натисна буталото?

— Е, и?

— Не биваше ли?

Буренцето съскаше.

— Натисна ли го? — реши да провери Кoen.

— Ами да\ Тъй ми каза.

— Можем ли да го спрем?

— Не — завъртя глава Ринсуинд.

— А ще успеем ли да избягаме?

— Само ако измислиш как да пробягаш петнайсетина километра като светкавица.

— Съберете се, момчета! Не ти, млади певецо, тука решават хората с мечове... Ордата се скупчи припряно по знак на Коен. Не мина много време.

— Добре — отсече Коен, щом приключиха. — Господин певецо, записа ли вярно имената на всинца ни?

— Разбира се...

— Да вървим, момчета!

Натовариха отново буренцето на количката. Тръкъл се поизвърна, когато тръгнаха бутайки.

— Ей, барде! Сигурен ли си, че записа как аз...

— Тръгваме! — изрева Коен и го дръпна. — Ще се видим някой път, госпожо Макгари. Тя кимна и се отдръпна.

— Знаеш как е — промълви печално. — Чакам правнуци, такива ми ти работи... Количката вече набираше скорост.

— Да нарекат един на мене! — кресна Коен и скочи в движение върху возилото.

— Но какво правят те? — сащиса се Ринсуинд, когато количката затрополи надолу към портата.

Колелата затракаха по заледените камъни отвъд арката.

Двамата с Керът забързаха след нея и Ринсуинд я видя как подскочи и полетя в петнадесеткилометровата бездна. Стори му се, че чу последните думи в началото на падането:

— Не трябваше ли да изкрещим нещоооо...

После количката, телата и буренцето се смалиха и се сляха с мъгливия пейзаж от сняг и алчно щръкнали зъбери.

Керът и Ринсуинд гледаха.

След малко Ринсуинд зърна с ъгълчето на окото си Леонард, който си напипваше пулса и броеше шепнешком.

— Петнадесет километра... хъм... при това съпротивление на въздуха... нека са три минути и малко... да... да, наистина... би трябвало да се извърнем след около... да... сега. Да, това е благоразу...

И през стиснати клепачи видяха как светът се озари в червено.

Когато Ринсуинд отново припъзля към ръба на пропастта, видя далеч долу малък кръг от зловещо черно и алено.

Няколко секунди по-късно тътенът долетя нагоре по склоновете на Кори Селести и срути лавини. После и този шум утихна.

— Как мислиш, дали оцеляха? — попита Керът, взирайки се в мътилката от разбунен сняг.

— Ъ? — слиса се Ринсуинд.

— Историята не би завършила подобаващо, ако не оцелеят.

— Капитане, те паднаха от петнайсетина километра във взрив, който току-що превърна един планински връх в долина — напомни Ринсуинд.

— Може да са тупнали в много дълбока пряспа на някоя издатина.

— Или са срещнали във въздуха прелитащо ято от грамадни птици с особено меки пера — подхвърли магьосникът.

Керът си прехапа устните.

— От друга страна... да пожертват живота си, за да спасят всички в този свят... това също е подходящ край.

— Но нали тъкмо те щяха да го затрият!

— Въпреки това проявиха извънредна доблест.

— Май може и така да се каже. Керът тъжно поклати глава.

— Дали да не слезем долу, за да проверим?

Там има грамаден кратер от кипнал камък! — не се стърпя Ринсуинд. — Би било същинско чудо!

— Винаги има надежда.

— И какво толкова? Винаги има и данъци. От това никому не олеква. Керът въздъхна и се дръпна от ръба.

— Иска ми се да не си прав.

— Ти ли го казваш?! Хайде да се връщаме. Самите ние още не сме се отървали от неприятностите.

Зад тях Вена си издуха носа и прибра кърпичката под бронирания корсет. Време беше да тръгне натам, където цвият коне.

Останките от „Хвърчилото“ будеха острия непросветен интерес на различните божествени прослойки. Не им беше ясно какво виждат, но изобщо не се съмняваха, че не го одобряват.

— Според мен — отсъди Слепия Йо, — ако бяхме поискали хората да летят, щяхме да им дадем криле.

— Пожволяваме им метли и вълшебни килимчета — възрази Офлър.

— Да, но те са магически. Магия... религия... има някаква връзка. А това е опит да бъде нарушена естествената подредба на света. Всеки би могъл да хвърчи наоколо с подобно творение. — Йо потръпна. — й хората ще гледат отвисоко боговете си! — Той погледна отвисоко Леонард Куирмски. — Защо го направи?

— Дадохте ми криле, когато ми показахте птиците — отвърна Леонард. — Повторих онова, което виждах.

Останалите богове не продумваха. Подобно на мнозина други занаятчий в религията — а те бяха най-големите професионалисти в ролята си на богове — се чувстваха неудобно в присъствието на безсрамно одухотворени създания.

— Никой от нас не те разпознава като свой поклонник — спомена Йо. — Да не си атеист!

— Мисля, че мога да заявя убедено вярата си в боговете — отвърна Леонард, оглеждайки стоящите наоколо.

Думите му като че удовлетвори всички освен Провидението.

— Само това ли ще кажеш? Леонард помисли още малко.

— Струва ми се, че вярвам в невидимите геометрии, в цветовете отвъд светлината и в чудото на всичко съществуващо.

— Значи все пак не си религиозно настроен? — осведоми се Слепия Йо.

— Аз съм художник.

— Тоест „не“, нали? Искам да няма никакви съмнения.

— Ъ-ъ... не разбирам въпроса, както го задавате.

— А пък ние изглежда не те разбираме, както отговаряш — пак се намеси Провидението.

— Но мисля, че ти дължим нещо — реши Слепия Йо. — Нека никой не казва, че боговете са несправедливи.

— Ние не позволяваме никому да казва, че боговете са несправедливи — уточни Провидението. — Ако може да предложи...

— Тишина! — затътна Слепия Йо. — Благодаря за съветите, но това ще го уредим по старовремския начин!

Той се обърна към въздушните първопроходци и изпружи показалец към Леонард.

— Ето какво е наказанието ти — ще изрисуваш тавана в Храма на малките богове в Анкх-Морпорк. Целия. Украсата там е в ужасно състояние.

— Но това не е честно\ — избухна Керът. — Той вече не е млад, а великият Анджелино Туибсби е рисувал цели двадесет години онзи таван!

— Тъкмо ще бъде зает и няма да се разсейва — отсече Провидението. — Не би имал време за неподходящи мисли. Такова е подобаващото наказание за онези, които посягат към божественото! Винаги им намираме работа.

— Хъм... — промърмори Леонард. — Ще бъде нужно голямо скеле...

— Огромно — доволно го поправи Офлър.

— А какви да бъдат картините? — уточни Леонард. — Защото бих искал да нарисувам и...

— Целият свят — прекъсна го Провидението. — Няма да се задоволим с по-малко.

— Така ли? — изненада се Слепия Йо. — Мислех си за приятен фон като синьото на патешко яйце със звездички тук-там.

— Целият свят — повтори Леонард, зареял поглед в някакво свое видение. — Със слонове и дракони, облачни спирали и могъщи дъбрави, морски течения и птици, обширни жълти савани и причудливи форми на бурите, и планинските вериги ли?

— Ъ-ъ... да — успя да потвърди Слепия Йо.

— Без никаква помощ — вметна Провидението.

— Дори жа шкелето — довърши Офлър.

— Това е чудовищно! — заяви Керът. Слепия Йо подхвана:

— и ако не бъде завършен за двадесет години...

— ...за десет... — предложи Провидението.

— ...за десет години, град Анкх-Морпорк ще бъде заличен с небесен огън!

— Хъм, да, чудесна идея — мърмореше си Леонард, вторачен в празното пространство. — Някои от птиците ще бъдат съвсем мънички...

— Той изпадна в шок — предположи Ринсуинд. Гневът на капитан Керът затихна като небето преди гръмотевична буря.

— Я ми кажи — обърна се към него Слепия Йо, — има ли бог и на полицаите?

— Не, господине — отрече Керът. — Ченгетата веднага ще настръхнат от подозрение към всеки, нарекъл се техен бог, камо ли пък

да повярват в него.

— Но ти си богобоязлив човек, нали?

— След като видях боговете с очите си, господине, уплаших се до полуда. А моят командир все повтаря, когато обикаляме по работа из града, че проумееш ли какво представлява човечеството, по принуда ще приемеш, че има богове.

Боговете се усмихнаха доволни, а и цитатът беше точен, иронията поначало е чужда на божествената същност.

— Много добре — похвали го Слепия Йо. — имаш ли някаква молба към нас?

— Не разбрах, господине.

— Всеки иска нещо от боговете.

— Не и аз, господине. Аз ще ви дам една възможност.

— Значи ти ще дадеш нещо на нас!

— Да, господине. Чудесна възможност да проявите справедливост и милосърдие. Моля ви за благодеяние, господине.

Настъпи тишина. После Слепия Йо промълви:

— Това не беше ли нещо... дървено? С дръжка и... хъммм... мъниста от едната страна... и някакви... кукички... — Той помълча. — Да не говориш за онези гумени измишльотини?

— Не, господине. Вие си представяте балон, господине. А благодеянието е изпълнена молба.

— Това ли било? О-о... Казвай.

— Позволете „Хвърчилото“ да бъде поправено, за да се завърнем у дома...

— Немислимо! — сопна се Провидението.

— На мен пък ми звучи разумно — погледна го сърдито Слепия Йо. — Но трябва да бъде последният му полет.

— Това ще бъде последният полет на „Хвърчилото“, нали? — озърна се Керът към Леонард.

— Ъ-хъм? Какво? Ами да. Несъмнено. Вече виждам колко грешки съм допуснал в конструкцията. А следващото... мхфъ...

— Какво става там? — настрои се подозрително Провидението.

— Къде? — невинно уточни Ринсуинд.

— Защо си затиснал устата му с длан?

— Така ли съм направил?

— Още го правиш!

— От нерви — оправда се Ринсуинд и пусна Леонард. — Малко съм потресен, затова.

— И ти ли искаш благодеяние? — попита го Слепия Йо.

— А? О... Ъ-ъ... Бих предпочел балон, правичката да си кажа. Син балон. — Ринсуинд изглежда предизвикателно Керът. — Заради една случка на шестия ми рожден ден. имаше едно едро гадно момиче... и игла. Не ми се говори повече за това. — Той вдигна глава към наобиколилите ги богове. — изобщо не разбирам защо трябва да ме зяпате така.

— Ууук — обади се Библиотекарят.

— И вашето животинче ли иска балон? — не разбра Слепия Йо. — Тук си имаме и маймунски бог, ако му се ядат плодове или нещо подобно...

Във внезапно вледенелата се атмосфера Ринсуинд преведе:

— Всъщност иска три хиляди каталожни картички, нов печат и двадесет литра мастило.

— Иийк! — припряно изпищя Библиотекарят.

— Е, добре, де. И един червен балон, моля ви, стига да са безплатни.

Ремонтът на „Хвърчилото“ не затрудни никого. Макар боговете, общо взето, да не се чувстват в своя територия около механични изделия, всеки пантеон из Вселената има нужда от дребно божество — Вулкан, Уейлънд, Денис, Хефест, — което умее да снажда части и тям подобни.

Повечето големи организации също имат такава нужда, дори ако не могат да прежалят разходите.

Злия Хари се подаде от пряспата със зейнала уста, за да си поеме дъх. Безжалостна ръка отново натика главата му в снега. — Спогодихме се, значи? — попита менестрелът, забил колене в гърба му и стиснал в шепи косата му. Злия Хари пак се надигна.

— Спогодихме се! — изплю облаче сняг.

— А ако после ми кажеш, че не бивало да те слушам, защото е всеизвестно колко не заслужават доверие повелителите на мрака, ще те удуша със струна от лирата!

— Ти не знаеш що е уважение!

— Че защо да те уважавам? Ти си гнусен коварен Повелител на мрака, нали? — напомни менестрелът и за пореден път натика

хъркащата глава в прясната.

— Ъхъ, не споря... но уважението не струва пп... пп...

— Помогни ми да сляза от планината и ще те опиша в сагата като най-порочния, най-греховния и най-пропадналия злодей, който някога се е пръквал на този свят. Разбрахме ли се?

Главата се надигна и захъхри:

— Добре, добре. Щом обещаващ...

— Ако ще ме мамиш, не забравяй, че не съм наясно с Кодекса! И не съм длъжен да оставям безнаказани повелителите на мрака!

Встрани от това място и много по-надолу част от подножието се бе превърнало в долина, която още димеше и бълбукаше.

— Никога няма да намерим дори телата — оплака се менестрелът, докато търсеха път.

— А, то е, защото не са умрели, чатна ли? — успокои го Хари. — Можеш да се хванеш на бас, че са измислили нещо в последния момент.

— Хари...

— Можеш да ми викаш Злия, момко.

— Злия, те прекараха последния си момент в падане от върха на планината!

— Да, ама може някак да са се понесли по въздуха, схвана ли? Пък и по-надолу има доста езера. Или пък са успели да видят къде снегът е най-дълбок.

Певецът се облеци насреща му.

— Искрено ли вярваш, че може да са оцелели!

По белязаното лице на Хари плъзна сянка на раздразнение.

— И още как! Разбира се. Всички приказки на Коен... бяха ей тъй, да мине времето. Не е от хората, дето ще мрат. Само не и старият Коен! Не... Друг като него няма.

Менестрелът огледа земите около Главината. Имаше и езера, и дълбок сняг. Но пък, в Ордата нямаше почитатели на хитрините. Когато имаха нужда от хитреци, наемаха ги. Иначе просто нападаха. А земята няма как да я атакуваш.

„Голяма бъркотия. Капитанът беше прав. Богове, герои, смахнати приключения... но когато си отиде и последният герой, всичко свършва.“

Досега не беше почитател на героите, но започваше да проумява, че иска да ги има... досущ като горите и планините... Може никога да не ги види, но ще запълват някаква празнота в главата му. И в главите на всички останали.

— Непременно са останали живи и здрави — упорстваше Злия Хари зад него. — Нищо чудно да ни чакат долу.

— А какво има на онази скала? — посочи менестрелът.

Покатериха се дотам по хлъзгавите камъни и установиха, че е парче от натрошената инвалидна количка на Хамиш Бесния.

— И това нищо не означава — заяви Злия Хари и го захвърли. — Хайде да вървим. Тая планина не я бива за нощувки.

— Прав си — потвърди менестрелът, свали лирата от рамото си и се зае да я настройва. — Не я бива за нищо.

Преди да закрачат отново, той бръкна в оръфания си джоб и извади кожена кесийка. Беше натъпкана с рубини. Изсипа ги на снега и те засияха. После се махна оттам.

Дебел сняг покриваше полето. Тук-там някое хлътноло място подсказваше, че снегът е бил разхвърлян от паднало с голяма скорост тяло, но очертанията бяха смекчени от вятъра.

Седемте ездачки се приземиха меко и по снега започнаха да се появяват отпечатащи от копита, но не точно където стъпваха конете, нито в същия миг. Сякаш отпечатащите бяха наложени върху света, като са били нарисувани предварително, а художникът не е имал време да изобрази и действителността зад тях.

Групата зачака.

— Е, от това вече никак не съм доволна — сподели Хилда (сопрано). — Трябваше ла са тук. Знаят, че са мъртви, нали?

— Да не сме объркали мястото? — разтревожи се Гертруда (мецосопрано).

— Дами? Ще бъдете ли тъй любезни да слезете от конете? Озърнаха се. Седмата валкирия държеше меч и им се усмихваше.

— Ама че нахалство! Ти не си Гримхилда!

— Не съм, но си мисля, че мога да натупам всички вас — обеща Вена и захвърли шлема си. — Нея натиках в клозета с едната си ръка. И ще бъде... по-добре, ако просто слезете от конете.

— По-добре ли? — повтори Хилда. — По-добре от какво?

— От това — въздъхна госпожа Макгари. От снега изригнаха старци.

— Добра ти вечер, госпойце! — поздрави Кoen и сграбчи юздата на коня под Хилда.

— Казвай сега — ще направиш ли каквото тя поиска или предпочиташ моят приятел Тръкъл да те помоли? Само че той малко... изпростява.

— Хъ-хъ-хъ!

— Как се осмелявате...

— Винаги съм се осмелявал, госпойце. Я слизай или ще те бутна!

— Ама че работа!

— Извинете... Може ли? — обади се Гертруда. — Мъртви ли сте?

— Уили, ние мъртви ли сме? — попита и Кoen.

— Трябваше да сме. Ама не се усещам мъртвец.

— Аз не съм мъртъв! — изрева Хамиш Бесния. — Ще просна всеки, дето ми рече, че съм мъртъв!

— В такъв обещание не е зле да се вслушате — отбеляза Кoen и се метна върху коня на Хилда. — На седлата, момчета!

— Но... извинете... — пак промълви Гертруда, на която беше присъща самоубийствена учтивост. — От нас се очаква да ви отведем в Чертозите на загиналите. Там има медовина и печени прасета, а между поднасянето на блюдата се вихрят побоища! Специално за вас! Нали това искахте! Всичко е само за вас!

— Тъй ли? Благодарско, ама няма да дойдем — отказа Кoen.

— Но тъкмо там трябва да отидат мъртвите герои!

— Не помня да съм подписвал такъв полица. — Кoen огледа небето. Слънцето бе залязло и блещукаха първите звезди. „Значи всяка била свят, а?“ — Госпожо Макгари, и тоя път ли няма да ни придружиш?

— Още не, момчета — усмихна се Вена. — Като си помисля, не съм съвсем готова. Ще ми дойде времето.

— Права си. Права си, признавам си. Е, ние трябва да потегляме. Доста работа имаме...

— Но... — Госпожа Макгари огледа заснеженото поле. От наветите от вятъра преспи се подаваше ту меч, ту сандал. — Мъртви

ли сте или не сте?

И Коен се взря в снега.

— Както аз ги виждам нещата, ние не се мислим за мъртви, защо да ни пука какво си мислят другите? Никога не ни е пукало. Готов ли си, Хамиш? След мен, момчета!

Вена изпрати с поглед валкириите, които се караха, докато изкачваха планината. Тя остана да чака. Предчувстваше, че ще си струва. След малко чу цвиленето на още един кон.

— Идваш да ги прибереш ли?

— **ТОВА Е ВЪПРОС, ПО КОЙТО НЯМАМ НАМЕРЕНИЕ ДА ТЕ ПРОСВЕТА** — каза Смърт.

— Но ти си тук.

Тя отново се чувстваше по-скоро като госпожа Макгари. Вена вероятно би заклала няколко от ездачките, просто за да привлече вниманието на останалите, но ѝ се сториха толкова млади...

— **РАЗБИРА СЕ. АЗ СЪМ НАВСЯКЪДЕ.** Госпожа Макгари се взря в звездите.

— В древните времена, когато някой герой извършел истински геройства, боговете го заселвали сред звездите.

— **НЕБЕСАТА СЕ МЕНЯТ** — напомни Смърт. — **И КАКВОТО ДНЕС ПРИЛИЧА НА МОГЪЩ ЛОВЕЦ, МОЖЕ ДА Е КАТО ЧАЕНА ЧАША СЛЕД ОКОЛО СТО ГОДИНИ.**

— Не ми се вижда особено честно.

— **НИКОЙ НЕ Е ОБЕЩАВАЛ ТОВА. НО ВИНАГИ ИМА И ДРУГИ ЗВЕЗДИ.**

Щом стигнаха до бивака на Вена в подножието, Хари накладе огън, а менестрелът седеше и подрънкваше на лирата си.

— искам да чуеш това — отрони след малко и засвири.

На Злия Хари му се стори, че мина цял живот. Изтри сълза от бузата си, когато последният звук затихна.

— Трябва да поработя още малко — унесено промълви певецът. — Засега поносимо ли е?

— Питаш ме дали е поносимо? — ахна Злия Хари. — Значи според теб може да стане и по-хубаво?

— Да.

— Ами не е като... истинските саги — дрезгаво подхвана Хари. — Наистина си има мелодия. И можеш дори да си я подсвиркваш.

Може би е по-добре да я тананикаш, все пак. Всъщност, дори звучи като тях. Както щяха да звучат, ако бяха музика...

— Добре.

— Беше... чудесно...

— Благодаря ти. Ще става и по-хубаво, когато го чуят още хора. Защото това е музика за слушане.

— И... не намерихме трупове, нали? — живна дребничкият Повелител на мрака. — Значи може да са живи все някъде.

Менестрелът извлече няколко акорда от лирата си. Струните проблясваха.

— Все някъде — съгласи се той.

— Момко, сетих се нещо — промълви Хари. — Дори не ти знам името. Веждите на певеца се събраха. Самият той вече не беше сигурен как се казва.

Не знаеше нито накъде ще се запъти, нито какво ще прави, но подозираше, че отсега нататък животът му вероятно ще се окаже несравнимо по-интересен.

— Аз съм просто певецът — отвърна накрая.

— Извири го пак — помоли Злия Хари.

Ринсуинд примига, зяпна и обърна гръб на илюминатора.

— Току-що ни задминаха някакви мъже на коне.

— Ууук — отвърна Библиотекарят и това може би означаваше: „Някои от нас трябваше да пилотират.“

— Само исках да знаете.

„Хвърчилото“ описваше спирали във въздуха като пиан клоун и се издигаше с колоната сгорещен въздух над кратера. Леонард даде само това напътствие, преди да се уедини толкова кротко в дъното на кабината, че Керът се обезпокои.

— Седи и си шепне „Десет години!“ и „Целият свят!“ — сподели със спътниците си. — Тежко сътресение. Що за наказание му отредиха!

— Но той изглежда весел — възрази Ринсуинд. — И неспирно драска скици. И прехвърля всички снимки, които ти направи на луната.

— Горкият човечец. Размътил му се е умът. — Керът се наведе и погледна напред. — Трябва да го приберем у дома колкото се може по-скоро. Каква ли е нормалната посока при полет — „Към втората звезда отляво и все така до сутринта“?

— Това май беше най-нелепата догадка в астронавигацията, изказвана някога — скастри го Ринсуинд. — Просто ще летим към светлините. О, да — и ще се постареем да не гледаме боговете отвисоко.

— Никак не е лесно — кимна Керът.

— На практика е невъзможно — обобщи Ринсуинд.

А на място, което не се вижда на нито една карта, безсмъртният Мазда, носителът на огъня, лежеше върху вечната си скала. Паметта започва да подвежда след първите десет хилядолетия и той не беше особено уверен какво се случи. Някакви старци на коне се спуснаха вихрено от небето. Разсякоха оковите му, напоиха го и един по един стиснаха съсухрената му десница.

После препуснаха обратно към звездите още по-стремително.

Мазда се намести във вдлъбнатината, която тялото му бе отпечатало в скалата през вековете. Не беше наясно що за мъже го посетиха, нито защо дойдоха, нито от какво се бяха развеселили толкова. Всъщност беше убеден само в две неща. Наближаваше утрото.

А в дясната си ръка стискаше дръжката на извънредно острия меч, който старците му оставиха.

И със зазоряването вече чуваше все по-наблизо размаха на орловите криле. Сега щеше да се позабавлява.

В реда на нещата е онези, които спасят света от сигурна гибел, често да не бъдат кой знае как възнаградени. Сигурната гибел не се е състояла и хората не са сигурни доколко сигурна е била тя, затова малко се стискат, опре ли до по-съществени награди от потупване по рамото.

„Хвърчилото“ бе кацнало възгрубичко върху набраздената повърхност на река Анкх. И както се случва с безпризорни вещи, които май не принадлежат никому, скоро стана поделена собственост между мнозина.

А Леонард се захвана да изтърпи наказанието за своето високомерие. Жречеството на Анкх-Морпорк горещо одобряваше случката. Така се поддържа набожност у паството.

Затова лорд Ветинари се изненада, когато получи спешно известие само три седмици след описаните събития. Проби си път през тълпата и стигна до Храма на малките богове.

— Какво става тук? — остро попита свещениците, които надничаха през входа.

— Но това е... богохулство! — възкликна Хюнон Ридкъли.

— Защо? Какво е нарисувал?

— Проблемът не е в нарисуваното, милорд. Картините му са... изумителни. Но той ги завърши!

Когато виелиците забушуваха в планината, снегът мъждукаше в червено. Така беше през цялата зима, а когато задухаха пролетните ветрове, рубините заискриха под слънчевите лъчи. Никой не помни певеца. Песента остава.

Източник: [Библиотеката на Александър Минковски](#)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.